

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Sledování nákladů a zdrojů financování ve vybraném
školském zařízení**

Bc. Hana Řehulková

© 2015 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hana Řehulková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Sledování nákladů a zdrojů financování ve vybraném školském zařízení

Název anglicky

Monitoring of costs and finance sources in selected educational institution

Cíle práce

Analýza nákladů a zdrojů financování vybraného školského zařízení za období 5 let. Analýza bude podkladem pro zhodnocení financování školy v souvislosti s výkony školy a také podkladem pro posouzení získání dalších zdrojů financování.

Metodika

Práce bude obsahovat teoretickou část, která bude obsahovat základní pojmy, základní problematiku financování školství a použité vybrané metody analýzy. V praktické části bude s využitím skutečných dat vybraného školského zařízení zpracována analýza nákladů a zdrojů školy. Použity budou metody kalkulací nákladů, finanční analýzy a statistické analýzy časových řad. Na základě analýzy budou interpretovány výsledky a navržena doporučení pro zefektivnění financování školy.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Přímé náklady, nepřímé náklady, výnosy hlavní činnosti, výnosy doplňkové činnosti, mimorozpočtové zdroje

Doporučené zdroje informací

Literatura:

- 1) Antl, J., Antlová M., Rublíková, E. 2002. Analýza ekonomických časových řad s příklady. VŠE Praha. p. 148. ISBN: 80-245-0307-7.
- 2) Cyhelský, L., Kahounová, J., Hindls, R. 1999. Elementární statistická analýza. Management Press. ISBN: 80-7261-003-1.
- 3) Ochrana, F., Pavel, J., Vítek, L. 2010. Veřejný sektor a veřejné finance financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Grada Publish. p. 264. ISBN: 978-80-247-3228-2.
- 4) Peková, J., Pilný, J., Jetman, M. 2012. Veřejný sektor řízení a financování. ASPI. p. 488. ISBN: 978-80-7357-936-4.
- 5) Popesko, B. 2009. Moderní metody řízení nákladů. Grada Publish. p. 240. ISBN: 978-80-247-2974-9.
- 6) Vodáková, J. 2013. Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru. Wolters Kluwer. p. 207. ISBN: 978-80-7478-324-1.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Mach, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 17. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Sledování nákladů a zdrojů financování ve vybraném školském zařízení" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Olomouci dne _____

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Ing. Jiřímu Machovi, Ph.D. za odborné vedení, ochotu, vstřícnost a trpělivost při psaní této Diplomové práce.

Sledování nákladů a zdrojů financování ve vybraném školském zařízení

Monitoring of costs and finance sources in selected educational institution

Souhrn

Tato diplomová práce je zaměřena na sledování nákladů a zdrojů financování vybrané příspěvkové organizace. Sledované období se týká let 2010 až 2014. Hospodaření je analyzováno a dle výsledků jsou navržena opatření ke zlepšení finanční situace školy. Práce je rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část popisuje veřejnou správu, financování škol a školských zařízení. Dále popisuje finanční analýzy, které se dají použít u příspěvkové organizace. Poznatky z teoretické části práce jsou aplikovány na konkrétní organizaci Slovanské gymnázium v Olomouci. Praktická část popisuje školu, její činnosti a způsoby financování. Následují analýzy aktiv, pasiv, nákladů a výnosů. Pro přehlednost jsou údaje zpracovány do tabulek. Tyto tabulky jsou pak doplněny jednotlivými grafy. Na základě poznatků jsou formulována doporučení na zlepšení finanční situace školy.

Klíčová slova: přímé náklady, nepřímé náklady, výnosy hlavní činnosti, neziskový sektor, příspěvková organizace, financování, rozpočet, dotace, finanční analýza.

Summary

This diploma thesis deals with monitoring costs and sources of financing of a particular state-funded institution. The examined period is from 2010 to 2014. The economy is analysed and according to results of the analysis, the solutions are proposed to improve the financial situation of the school.

The paper is split into two parts, the theoretical part and the practical part. The first one describes public administration and funding of schools and educational facilities. The first part also describes financial analysis, which can be used in funded organization. The knowledge acquired from this part are applied within specific organization

Slovanské gymnázium in Olomouc. The second part deals with school, its activities and methods of financing. It furthermore contains analysis of assets, liabilities, costs and returns. For clarity the data are arranged into tables. These are complemented by individual graphs. On the basis of reached knowledge recommendations are deduced, to further improve financial situation of the school.

Keywords: direct costs, indirect costs, yields on core business, nonprofit sector, funded organization, funding, budget, grants, financial analysis.

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce.....	11
3	Literární rešerše.....	12
3.1	Veřejné finance, státní rozpočet.....	12
3.1.1	Veřejný sektor	12
3.1.2	Veřejné finance	14
3.1.3	Veřejný zájem	17
3.1.4	Státní rozpočet	18
3.1.5	Rozpočty vyšších územních samosprávných celků	18
3.1.6	Rozpočty obcí	18
3.1.7	Rozpočtová skladba	19
3.1.8	Vlastní příjmy a výdaje.....	19
3.2	Kapitola 333 – MŠMT (přímé náklady – mzdy, OON, zákon. pojištění vč. FKSP, ONIV – cestovné, učební pomůcky), státní normativy, regionální školství, krajské normativy.....	20
3.2.1	Systém školství	20
3.2.2	Ekonomická efektivnost vzdělávání	23
3.2.3	Vzdělávací systém	24
3.2.4	Regionální školství	27
3.2.5	Hospodaření škol a školských zařízení	28
3.3	Krajské rozpočty – rozpočet nepřímých nákladů.....	35
3.4	Vlastní zdroje	36
3.5	Vícezdrojové financování	37
3.6	Doplňková činnost.....	37
3.7	Význam účetnictví a požadavky kladené na účetní data.....	38
3.7.1	Náklady.....	41
3.7.2	Programové financování	43
4	Metodika	45
4.1.1	Finanční analýza	45
4.1.2	Nákladové kalkulace.....	55
5	Praktická část práce	58
5.1	Charakteristika Slovanského gymnázia Olomouc.....	58

5.1.1	Vývoj počtu žáků	60
5.1.2	Vývoj počtu zaměstnanců	61
5.2	Finanční analýza	62
5.2.1	Horizontální analýza	62
5.2.2	Vertikální analýza	84
5.2.3	Analýza poměrových ukazatelů	87
6	Diskuze výsledků a doporučení	100
6.1	Diskuze výsledků	100
6.2	Doporučení	102
6.2.1	Doporučení pro hlavní činnost - co může ovlivnit škola:	102
6.2.2	Doporučení pro posílení doplňkové činnosti - co může ovlivnit škola:	103
6.2.3	Doporučení všeobecná - která škola ovlivnit nemůže:	103
7	Závěr	105
8	Seznam použité literatury	107
9	Jiné zdroje	109
10	Seznam zkratk	110
11	Seznam tabulek	112
12	Seznam grafů	114
13	Seznam vzorců	115
14	Seznam příloh	116

1 Úvod

Vychovat vzdělanou společnost patří mezi důležité úkoly veřejného sektoru. Každý si uvědomuje, že vliv vzdělávání na ekonomiku země je velmi významný. Finanční náročnost vzdělávání je vysoká a v posledních letech nedostačující. Současný systém financování není schopen zabezpečit rostoucí požadavky trhu. Vzdělávání je financováno z veřejných rozpočtů, vzhledem k tomu, že je poskytováno bezplatně. Bez dostatečného objemu finančních prostředků nelze poskytovat kvalitní vzdělávání. Je nutné hledat nové cesty a možnosti financování, které může škola využít při financování svých potřeb. Škola není zřízena za účelem podnikání a tvorby zisku, naplňuje obecně prospěšné cíle, je tzv. no – profitní organizací. Neprodukuje svojí činností příjmy, kterými by mohla krýt své náklady na činnost. Hlavní činnost je vymezena zřizovací listinou, zřizovatel rovněž povoluje či určuje činnost doplňkovou. Prostředky získané vlastní a doplňkovou činností jsou většinou v poměru k prostředkům získaných od zřizovatele ve velmi nízkém procentu.

Tato diplomová práce je zaměřena na analýzu hospodaření Slovanského gymnázia, Olomouc. Sledované období se týká let 2010 až 2014. Hospodaření je analyzováno a dle výsledků je navrženo opatření ke zlepšení finanční situace školy. Práce je rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část popisuje veřejnou správu, financování škol a školských zařízení. Dále popisuje finanční analýzy, které se dají použít u příspěvkové organizace. Praktická část popisuje školu a její činnosti. Následují analýzy aktiv, pasiv, nákladů a výnosů. Pro přehlednost jsou údaje přepracovány do tabulek. Tyto jsou doplněny grafy. Poznatky z teoretické části práce budou aplikovány na konkrétní organizaci Slovanské gymnázium Olomouc, jejímž zřizovatelem je územně správný celek – Olomoucký kraj. Škola je navázána na veřejné rozpočty – rozpočet státní i rozpočet územně správního celku. Pro její činnost jsou nutné příspěvky a transfery z těchto rozpočtů. Ze státního rozpočtu to jsou transfery na krytí mzdových nákladů, sociálního a zdravotního pojištění, základního přídělu do FKSP, náhrad za pracovní neschopnosti a ostatních neinvestičních výdajů. Z rozpočtu zřizovatele to jsou transfery na krytí nákladů na provoz, na neinvestiční opravy a odpisy. Bez těchto základních transferů není škola schopna plnit svoji základní funkci.

2 Cíl práce

Cílem diplomové práce je analyzovat hospodaření konkrétní příspěvkové organizace pomocí ukazatelů finanční analýzy. Vzhledem k tomu, že se jedná o příspěvkovou organizaci, nebudou uvedeny všechny ukazatele finanční analýzy. Některé ukazatele se k této skutečnosti nemohou použít, nejsou podstatné či nemají žádnou vypovídající hodnotu.

3 Literární rešerše

3.1 Veřejné finance, státní rozpočet

3.1.1 Veřejný sektor

Veřejný sektor se někdy chová jako domácnost, někdy jako firma. Současně se chová jako nesoukromé vlastnictví. Soukromé věci mohou snáze vznikat i zanikat než věci veřejné. Veřejnost jako sociální skutečnost se rozvíjí v důsledku růstu problémů, které rovněž nazýváme věcmi veřejnými. Veřejný i soukromý sektor se navzájem překrývají a konkurují si.¹

Veřejné vlastnictví je společný majetek, který vzniká přerozdělením zdrojů. Je určen celé společnosti a na jeho využívání jsou potřebné ekonomické zdroje. Veřejný sektor se nezaobírá dosažením zisku, ale dosažením užitku. K dosažení užitku využívá veřejný sektor několika funkcí. Jsou to funkce ekonomické, které zajišťují potřebné množství statků, které není schopen zajistit ziskový sektor. Funkce sociální, které zajišťují podmínky pro kvalitní život. Dále to jsou funkce politické, které podporují sociální smír společnosti a funkce etické, které podporují pozitivní charakteristiky každého člena dané společnosti. Existence veřejného sektoru je vysvětlována řadou faktorů, jež se dají souhrnně označit jako selhání trhu. Fungování veřejného sektoru je umožněno existencí veřejných financí, které jsou tvořeny na základě principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti.²

Veřejný sektor má tendence k neefektivnosti, a to tzv. problém X-eficiency. Ten spočívá v působení monopolu, který není vystaven konkurenčním tlakům, a tudíž ani nucen eliminovat své náklady a dosahovat tak maxima výstupů z daných vstupů. Dalšími důvody tendence veřejného sektoru k nižší efektivnosti jsou absence působení kategorie zisku spojenou s nízkou mírou stimulace, legislativní restriktce, příp. rozpočtová omezení. Tendence k neefektivnosti je hlavním projevem selhání veřejného

¹ POMAHAČ, Richard. *Základy teorie veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 9 s. ISBN 978-80-7380-330-8.

² PUCHINGER, Zdeněk. *Financování školy: vybrané kapitoly pro regionální školy : studijní text pro distanční studium*. 2., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 72 s. ISBN 978-80-244-2591-7

sektoru, vládního sektoru i veřejné správy.³

Vstupy do veřejného sektoru jsou pořízovány za tržní ceny, výstupy nejsou zpoplatněny na základě tržního principu. Na efektivnost lze ve veřejném sektoru nahlížet z různých úhlů pohledu. V širším pojetí jde o stav, kdy je z daných zdrojů (vstupů) dosaženo maximálního užitku k uspokojení potřeb občanů. Ekonomika se nachází na hranici svých produkčních možností a efektivnost je v tomto pojetí výsledkem vztahu mezi velikostí daných výstupů a vstupů. Efektivnost není postavena na produkci maximálního množství statků, ale spíše na maximálním užitku, přičemž užitek je individuální a obtížně kvantifikovatelný. V užším pojetí se efektivnost obvykle chápe jako tzv. paretovska, resp. alokační efektivnost. To je stav, kdy už není možno zvýšit užitek jednoho subjektu, aniž by se zároveň nesnížil užitek subjektu jiného.⁴ Společenská efektivnost je stav, kdy jsou zajištěny kulturně-morální hodnoty společnosti a je udržena společenská stabilita.⁵ Nejvýznamnější rozdíly mezi ziskovým a veřejným sektorem lze nalézt v oblasti výstupů. Ty zde tvoří běžně kvantifikovatelné výstupy v podobě výrobků a služeb, ale i obtížně kvantifikovatelné a ocenitelné výstupy v podobě užitků a uspokojení potřeb integračních cílů. Odborníci, kteří se zabývají řízením ekonomických systémů v oblasti veřejného sektoru, používají v dané souvislosti termín ekonomické řízení. To chápou jako usměrňování činnosti organizace zaměřené na podporu, dodržování a dosažení cílů organizace s efektivním hospodárným a účelným využitím materiálních, finančních a lidských zdrojů. Předmětem ekonomického řízení jsou aktivity, slabá místa, analytické a rozhodovací procesy. Ekonomické řízení lze chápat jako systém pro plánování a hodnocení ekonomické efektivnosti. Ekonomické řízení je spojováno s ekonomickými kategoriemi efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti neboli s tzv. konceptem 3E. Jeho cílem je plnění plánovaných záměrů a úkolů organizace. Základní pojmy spojené s konceptem 3E ve veřejné správě

³ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 88 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

⁴ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 13 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

⁵ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 14 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

jsou definovány takto:

- hospodárnost – použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů;
- efektivnost - použití veřejných prostředků takovým způsobem, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění;
- účelnost – použití veřejných prostředků takovým způsobem, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.⁶

Smyslem hodnocení hospodárnosti je stanovit, zda byly k dosažení cílů zvoleny nejvhodnější vstupy za nízké náklady. U efektivnosti se posuzuje, zda mezi použitými zdroji a dosaženými výstupy existuje nejlepší vztah pokud jde o kvalitu, kvantitu a čas. Účelnost hodnotí míru naplnění různých cílů.⁷

3.1.2 Veřejné finance

Důvodem existence veřejných financí je potřeba korekce tzv. tržních selhání, jejich obsahem je zabezpečování veřejných statků, provádění souvisejících transferů a stimulace ekonomických subjektů k žádoucímu chování, které probíhá prostřednictvím veřejné odpočtové soustavy. Veřejné statky jsou takové statky a služby, které prochází trhem a z tohoto důvodu u nich dochází k tzv. tržnímu selhání.⁸

Veřejné statky jsou charakteristické tím, že jsou spotřebovávány kolektivně, jejich zabezpečení je ve veřejném zájmu a v případě neexistence konkurenčního prostředí

⁶ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 19 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

⁷ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 20 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

⁸ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 27 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

může být toto zabezpečení efektivnější v rámci veřejného sektoru.⁹ Veřejný sektor často zabezpečuje i tzv. hraniční statky, zajišťuje produkci soukromých statků v případech, kdy tržní sektor selhává a vytváří podmínky pro podmínky fungování soukromého sektoru, např. fungující dopravní infrastrukturu.¹⁰ Veřejné finance je možno definovat jako vztahy, které vznikají v souvislosti s tvorbou, rozdělováním a použitím peněžních fondů spojených s činností veřejných institucí a jedním z podstatných subjektů v systému veřejných financí je stát.¹¹

Využití prostředků získaných pro veřejný sektor může mít různorodý charakter a svou podstatou se dá obecně vyjádřit jako zásah státu do ekonomiky. Tím stát prostřednictvím veřejných financí plní určité funkce, které spolu úzce souvisí. Jsou to funkce:

- alokační – jaké veřejné statky a v jakém množství budou produkovány a kryty ze soustavy veřejných rozpočtů;
- distribuční – určujícím kritériem je kritérium distribuční spravedlnost, cílem je dosáhnout „spravedlivého“ rozdělení důchodů mezi občany;
- stabilizační – prostřednictvím možného použití veřejných funkcí se stát snaží stabilizovat zejména situaci na trhu, ceny, zaměstnanost a platební bilanci.¹²

Výdaje v oblasti veřejných financí jsou poskytovány ve dvou základních skupinách. Jsou to vládní výdaje, které pokrývají náklady na zajištění základních funkcí státu a transferové platby, což jsou přesuny finančních prostředků z veřejných rozpočtů přímo

⁹ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 11 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

¹⁰ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 25 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

¹¹ HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná ekonomika*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 2002, 98 s. ISBN 80-248-0024-1.

¹² PUCHINGER, Zdeněk. *Financování školy: vybrané kapitoly pro regionální školy : studijní text pro distanční studium*. 2., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 72 s. ISBN 978-80-244-2591-7.

jednotlivým občanům státu. Veřejné výdaje ovlivňují ekonomiku státu a z tohoto důvodu je hodnotíme z pohledu objemu (např. podíl na hrubém domácím produktu), účinnosti jejich použití a struktury. Další pohled je cíl rozpočtové politiky – zda stát uplatňuje restriktivní, expanzivní či selektivní rozpočtovou politiku.

Veřejné příjmy se dělí na příjmy daňové, nedaňové a kapitálové. Daňové příjmy tvoří největší část příjmů veřejných rozpočtů. Z tohoto důvodu je efektivní daňový systém klíčový pro fungování veřejných financí. Zdroje vytvořené z daní jsou potřebnou skutečností. Zároveň dávají podnět k řešení otázek spojených s vyšší, či nižší daní a právedností v přístupu k daňovým poplatníkům. Užití získaných zdrojů vyvolává trvalou diskusi a to jak z pohledu členění na část určenou pro tvorbu a osobní spotřebu veřejných statků a část užitou jiným způsobem. Zajištění dostatečného objemu zdrojů pro úhradu veřejných výdajů je nejstarší funkcí daní – fiskální funkcí. Stanovení dostatečného objemu finančních zdrojů je základní problém. Od toho se odvíjí míra daňového zatížení jednotlivých ekonomických subjektů. Daňové zatížení se promítá do chování ekonomických subjektů. Názory na daňové zatížení se v teoretické i praktické podobě značně liší. V této názorové nejednotnosti se ale najdou shodné principy řešení problémů. Jedná se v první řadě o princip spravedlnosti a princip efektivnosti, dále pak princip administrativní jednoduchosti a princip pružnosti. Princip spravedlnosti se snaží najít kritérium přijatelné a akceptovatelné všemi poplatníky. Toto kritérium může být zdaňování podle užitku a podle schopnosti daňové úhrady. Problémem je vytvořit společné a objektivní kritérium pro zdaňování podle užitku, což je velmi obtížná úloha. Princip efektivnosti znamená vliv daní na změny v ekonomickém chování a velikost daňové zátěže. Dalším principem je princip administrativní jednoduchosti, který má za úkol jednoduché vybírání a správu daní za přiměřené náklady - jak na straně správy daní tak i na straně poplatníků. Princip pružnosti umožňuje realizovat potřebné změny v co nejkratší době. Daň a její fungování v ekonomice chápeme jako kategorii finančně-ekonomickou, finančně-legislativní a společensko-ekonomickou. V daňovém systému jsou uplatňovány daně přímé a nepřímé a příspěvky na sociální a zdravotní zabezpečení.¹³

¹³ PUCHINGER, Zdeněk. *Financování školy: vybrané kapitoly pro regionální školy : studijní text pro distanční studium*. 2., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 72 s. ISBN 978-80-244-2591-7.

3.1.3 Veřejný zájem

Je velmi obtížné definovat pojem veřejný zájem. Je to potřeba a rozvoj veřejnosti, činnosti směřující k všeobecnému dobru a společenskému blahobytu, protiklad zájmu soukromého nebo zájmu určité skupiny. Je to zájem, který přesahuje zájem jednotlivce. Veřejný zájem se týká okruhu osob, který je neurčitý. Identifikace veřejných zájmů může být zdrojem konfliktů, neboť představy o tom, co je pro společnost dobré se liší, záleží na úhlu pohledu. Veřejný zájem je účelem existence veřejných institucí. Identifikované veřejné zájmy nemají univerzální platnost – co je veřejným zájmem dnes, nemusí být jím zítra. Veřejné zájmy se mohou dostávat do vzájemného konfliktu.

Základní pohledy na veřejný sektor:

- systémový – veřejný sektor je podsystémem smíšené ekonomiky;
- správní – veřejný sektor je spravován veřejnou správou, kterou tvoří podsystém státní správy a podsystém samosprávy;
- institucionální – ve veřejném sektoru existují dva základní druhy institucí – a to instituce státní (např. ministerstva) a instituce samosprávné;

Ve veřejném sektoru existuje veřejné vlastnictví, a to ve formě státního vlastnictví a vlastnictví samospráv (vlastnictví samosprávných celků či vlastnictví obcí). Kritérium rozhodování ve veřejném sektoru je veřejný zájem. Financování veřejných aktivit je realizováno ze soustavy veřejných rozpočtů.

Pro veřejný sektor je charakteristické, že v něm vystupují dva druhy aktérů, a to aktéři státní správy a aktéři samosprávy. Aktéři veřejného sektoru se rozhodují na základě veřejného zájmu.¹⁴

Veřejný rozpočet chápeme jako státní rozpočet, rozpočty krajů, rozpočty obcí, státní fondy a rozpočty veřejných zdravotních pojišťoven. Užívání veřejných prostředků je upraveno rozpočtovými zákony. Tyto zákony stanovují pravidla pro hospodaření s rozpočtovanými prostředky a stanoví sankce za porušení či nedodržení rozpočtových pravidel. Zajištění dobré správy a ochrany svěřeného majetku a finančních prostředků

¹⁴ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 17 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

je základním předpokladem odpovědného hospodaření veřejných rozpočtů.¹⁵

3.1.4 Státní rozpočet

Státní rozpočet je základním článkem veřejných financí. Je to centralizovaný peněžní fond, používá se na základě nenávratného a neekvivalentního způsobu rozdělování. Je to bilance příjmů a výdajů, která se schvaluje v podobě zákona. Bilance musí být vyrovnaná, přičemž mohou vznikat rozdíly mezi výší očekávaných příjmů a příjmy skutečnými nebo mezi výší očekávaných výdajů a skutečných výdajů.

3.1.5 Rozpočty vyšších územních samosprávných celků

Základním finančním nástrojem hospodaření vyššího územního samosprávného celku je roční rozpočet, který se sestavuje jako vyrovnaný. Struktura rozpočtu je dána zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a určuje strukturu příjmů a výdajů. Příjmy tvoří příjmy z výnosu daní nebo podíly na nich, příjmy z vlastní správní činnosti vč. příjmů z výkonu státní správy, příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z vlastní hospodářské činnosti a hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou dle zákona příjmem rozpočtu kraje. Dalším významným příjmem jsou dotace ze státního rozpočtu a státních fondů, peněžité dary a příspěvky a jiné příjmy. Na výdajové stránce se v první řadě hradí výdaje, které vyplývají ze zákonných povinností.

3.1.6 Rozpočty obcí

Rozpočty obcí se tvoří obdobným způsobem jako rozpočty územně správných celků. Příjmy zahrnují stejné položky jako v rozpočtech kraje, výnosy z místních poplatků a dotace z rozpočtu kraje. Sestavování rozpočtu obce je náročné na zpracování, protože je závislý na daňových příjmech. Tyto příjmy jsou závislé na odhadu jak se bude ekonomika vyvíjet a tím pádem jaká výše daní se vybere. Obec, která chce dobře hospodařit, musí co nejpřesněji zjistit a odhadnout své finanční možnosti a důkladně zvážit naléhavost svých potřeb.¹⁶

¹⁵ NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 6 s. ISBN 80-245-1068-5.

¹⁶ NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 6 s. ISBN 80-245-1068-5.

3.1.7 Rozpočtová skladba

Základní normou pro jednotné třídění příjmů a výdajů v oblasti veřejných rozpočtů je rozpočtová skladba, která řeší peněžní operace státního rozpočtu, rozpočtů územních samosprávných celků, státních fondů a organizačních složek státu. Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje veřejných rozpočtů dle odpovědnosti, dle druhů, dle odvětví a plní úlohu konsolidační. Rozpočtová skladba je závazný dokument, který vydává ministerstvo financí a její nedodržování je považováno za porušení rozpočtové kázně.¹⁷

3.1.8 Vlastní příjmy a výdaje

Mezi vlastní příjmy se počítají kapitálové, což jsou příjmy z prodeje investičního majetku, příjmy z prodeje akcií či majetkových podílů, příjmy běžné, což jsou příjmy daňové (z příjmů, zisku a kapitálových výnosů, daně a poplatky, majetkové daně, pojistné na sociálním pojištění a zdravotní pojištění, ostatní daňové příjmy) a nedaňové příjmy (např. příjmy z vlastní činnosti a pronájmů, úrody, dividendy, příjmy z prodeje neinvestičního majetku). Od druhového rozdělení příjmů se odvozuje druhové rozdělení výdajů. Výdaje jsou členěny na běžné, kam patří neinvestiční nákupy (např. platby za provedenou práci, povinné pojistné placené zaměstnavatelem, nákup zboží a služeb, úroky), neinvestiční transfery (neinvestiční transfery podnikům a obecně prospěšným organizacím, vlastním fondům, platby rozpočtům, obyvatelstvu, do zahraničí) a neinvestiční půjčky (ve stejném členění jako neinvestiční transfery). A dále jsou to výdaje kapitálové, kam patří investiční výdaje na investiční nákupy, investiční transfery a investiční půjčky.¹⁸

¹⁷ NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 47 s. ISBN 80-245-1068-5.

¹⁸ KOUKALOVÁ, G. *Místní finance a hospodaření sídla*. Studijní text Provozně ekonomické fakulty. Praha.

3.2 Kapitola 333 – MŠMT (přímé náklady – mzdy, OON, zákon. pojištění vč. FKSP, ONIV – cestovné, učební pomůcky), státní normativy, regionální školství, krajské normativy

3.2.1 Systém školství

Z hlediska zajištění rozvoje společnosti je potřebné, aby vzdělávací sféra aktivně reagovala na měnící se ekonomické a sociální podmínky. Je nutné, aby absolventi škol byli připravováni tak, aby byli uplatnitelní a schopní pružně reagovat na nové podmínky trhu práce. K tomu je nezbytné dobře fungující propojení mezi sférou vzdělávání a světem práce, umožňující školskému systému reagovat na měnící se požadavky a potřeby trhu práce. Přitom je důležité, aby vazba byla oboustranná a komunikace mezi sférou práce a sférou vzdělávání byla funkční a efektivní.¹⁹

Stát má veřejný zájem o poskytování vzdělání a to z několika důvodů. Vzdělávání má pozitivní vliv na kvalitu lidské populace. Školní vzdělávání je veřejný statek a většina států zpravidla garantuje každému občanovi bezplatné základní vzdělání. Česká republika garantuje bezplatné absolvování základní a střední školy. Převážná část školství je financována z některého druhu veřejného rozpočtu. Tento rozpočet může být státní, krajský či obecní. Výše zdrojů a závazných ukazatelů je stanovena zákonem o státním rozpočtu České republiky – kapitola 333 MŠMT.

Školství je ve většině zemí světa považováno za jednu z prioritních povinností státu a jako takové je státem financováno nebo zabezpečováno. Důvodů pro zahrnutí vzdělání mezi statky poskytované nebo financované státem je několik. Za hlavní argumenty pro státní zásahy ve školství lze považovat externalitu vzdělání, tržní selhání na trhu se vzděláním, umožnění přístupu ke vzdělání i sociálně slabším skupinám obyvatel a zájem společnosti na vzdělání obyvatelstva. Výchova a vzdělávání mají jeden z rozhodujících vlivů na rozvoj společnosti. Růst kvalifikovaných pracovníků přispívá k mobilitě a flexibilitě pracovní síly, a tím i k rozvoji celé ekonomiky a zároveň posiluje demokracii a svobodu. Veřejné výdaje na školství jsou investicemi zvláštního druhu, které se do společnosti víceméně rychle vrací. Zdroje každé společnosti jsou omezené a zejména ve školství je problém vymezit množství disponibilních prostředků, které zabezpečí dostatečné vzdělání celé společnosti. I když jsou zdroje prostředků na vzdělávání stále více diverzifikovány, podíl veřejného sektoru na jeho financování

¹⁹ Vzdělávání a trh práce /online/. 2008 / cit. 2009-03-02/. Dostupný z WWW: <http://www.nuov.cz/vzdelavani-a-trh-prace>.

zůstává převažující a financování škol je opřeno o peníze z veřejných zdrojů.²⁰

Vzdělávání je investice, která přináší výnos v podobě budoucí přidané hodnoty. Vzdelávání považujeme proto za určitý druh kapitálu, kterému říkáme lidský kapitál. Člověk, který vykonává práci vysoké kvalifikace, nabízí dva faktory- práci a lidský kapitál.²¹

Lidský kapitál můžeme definovat jako znalosti, dovednosti, zkušenosti a iniciativu, jež vlastní jedinec. Jsou to náklady spojené se zvyšováním efektivnosti a zvyšování konkurenceschopnosti. Lidský kapitál se stal součástí dnešní obchodní a manažerské terminologie a nedílnou součástí ekonomické teorie.²² Lidský kapitál jsou dovednosti jednotlivce, což jsou jeho základní pracovní schopnosti, které mohou být získány nejrůznějšími formami výuky. Existující lidský kapitál je částečně i vstupem produkce dalšího lidského kapitálu v budoucnosti.²³

Vzdělávání lze charakterizovat jako proces učení se novým dovednostem a poznávání nových informací. Vzdelávání lze chápat jako vzdelávání jako tvorbu, akumulaci a péči o lidský kapitál.²⁴ Vzdelání není čistým veřejným statkem, jednotlivci si přivlastňují

²⁰ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 107 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

²¹ HOLMAN, Robert. *Základy ekonomie pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2000, xvi, 144 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-434-1.

²² OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 112 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

²³ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 113 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

²⁴ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 113 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

část výnosů, ale část výnosů připadá také společnosti. Mezní náklady na vzdělání dalšího žáka nejsou nulové a nevyskytují se žádné problémy s placením této služby. Dnešní systém je kritizován jak z pozic efektivnosti, tak rovnosti. Hlavním problémem nalezení obecného modelu optimalizace, který by zahrnoval i veřejné statky, je ekonomická podstata těchto statků a selhání trhu při stanovení jejich optimálního množství a ceny. Nedělitelnost spotřeby, nevylučitelnost ze spotřeby a nulové mezní náklady na každého dalšího spotřebitele jsou příčinou toho, proč dochází k nesoutěživému chování spotřebitelů z důvodu veřejných statků a proč vzniká mentalita „černého pasažera“.²⁵

Argumenty pro veřejné financování školství se opírají o specifikum spotřeby veřejných statků a o nebezpečí vzniku efektu „černého pasažera“, tj. konzumenta veřejného statku, který se nepodílí na úhradě. Argumenty proti veřejnému financování zdůrazňují nebezpečí vzniku nadspotřeby, zneužívání a efektu přetížení. Systém financování činnosti školství, užití a kontroly plnění může být značně poznamenán jednostrannou jedné ze dvou polárně odlišných skupin argumentů pro veřejné financování nebo proti veřejnému financování školství. Na druhé straně je zde silně přítomna kulturní tradice k financování činnosti školských zařízení, k principu zpřístupnění a poskytování služeb všem občanům. Dle názorů významných odborníků je školské vzdělání jako smíšený statek a statek s externalitami.²⁶

Měření efektivnosti vzdělávání je problematické z několika důvodů. Vzdělání plní ve společnosti funkci ekonomickou a funkci sociálně kulturní. Funkce sociálně kulturní spočívá ve vlivu vzdělávání na lidskou osobnost, na formování charakteru, má vliv na vztahy. Vliv vzdělání na tuto oblast lze těžko vyjádřit finančně. Hodnocení užitku ze vzdělání nelze vyčíslit, protože jednotlivé užitky nemají stejnou důležitost, nemusí být vždy dlouhodobé, jsou spojeny s dalšími faktory sociálně ekonomického rozvoje. K prostředkům, které na rozvoj vzdělání poskytuje MŠMT a územně správní celky, se

²⁵ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 110 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

²⁶ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 112 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

musí připočítat náklady rodičů, popř. dětí.

3.2.2 Ekonomická efektivnost vzdělávání

Ekonomickou efektivnost vzdělávání nelze vystihnout jedním ukazatelem, musí se vycházet ze soustavy ukazatelů. Ukazatel míry ekonomické efektivnosti vzdělávání lze vyjádřit zlomkem:

$$\text{Efektivnost} = \text{Užitek} / \text{Náklady} \quad (1)$$

Vyšší ekonomické efektivnosti můžeme dosáhnout několika způsoby. Můžeme snížit náklady při zachování stejného výstupu, zvýšíme užitek při zachování stejné výše nákladů. Můžeme zvýšit počet žáků ve třídě a tím snížit náklady, apod. Za užitek můžeme považovat splnění cílů v daném stupni vzdělávání.

Při hodnocení ekonomické efektivnosti můžeme použít metody jednokriteriálního rozhodování, které berou v úvahu vztah výstup a náklad. Patří sem:

- analýza minimalizace nákladů;
- analýza nákladů a přínosů;
- analýza efektivnosti nákladů;
- analýza užitečnosti nákladů;
- metoda výnosnosti investic.²⁷

Analýza minimalizace nákladů

Při posuzování efektivnosti neoceňujeme výsledky vzdělávání, ale hledáme variantu s nejnižšími náklady. Využívá se při použití jediného kritéria a to výši nákladů, výstupy musí být relativně shodné. Tato metoda není pro vzdělávací proces vhodná, protože nejnižší náklady jako jediné kritérium pro posuzování efektivnosti vzdělávání může vést ke snížení kvality vzdělávacího procesu.

Analýza nákladů a přínosů

Přínosem rozumíme každé zvýšení užitku a nákladem jakékoliv snížení užitku. Analýza

²⁷ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 40 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

nákladů a přínosů rozšiřuje běžné finanční hodnocení o veškeré společenské dopady s cílem posoudit prospěšnost a návratnost vložených prostředků. Jde vlastně o kvantifikaci veškerých pozitivních i negativních efektů. Vstupy a výstupy měříme v peněžních jednotkách. Nejprve bychom si museli ocenit získané vzdělání a porovnat ho s náklady, které jsme na vzdělání vynaložili. V praxi je ovšem velmi problematické vyjádřit náklady i přínosy v peněžních jednotkách. K ocenění položek, pro které nejsou k dispozici tržní ceny, se používají tzv. stínové ceny.

Analýza efektivnosti nákladů

V této analýze pracujeme pouze s přímými náklady. Vstupy jsou vyjádřeny finančně, výstupy mohou být v nepeněžních jednotkách. K nepeněžním jednotkám mohou patřit např. žáci v daném oboru či daného druhu studia. Metoda slouží k posouzení efektivnosti nákladů vložených na jednotku nákladů. Základním kritériem jsou nejnižší vynaložené náklady na jednotku výstupu (na jednoho žáka).

Analýza užitečnosti nákladů

Tato teorie vychází z teorie užitku. Cílem je stanovit alternativu, která nabízí největší uspokojení v závislosti na cíli a výdajích.

Metoda výnosnosti investic

Podstatou této metody je stanovení míry návratnosti vynaložených prostředků. V oblasti vzdělávání to jsou užitky dány rozdílem mezi tím, jaký bude příjem po absolvování určitého stupně a oboru vzdělání a příjmem, jaký by byl, kdyby osoba vzdělávacím systémem neprošla.²⁸

3.2.3 Vzdělávací systém

Vzdělávací systém se začíná formovat od roku 1774, kdy byla zavedena povinná školní docházka. Systém prošel řadou změn. Vzdělávací soustavou, v dnešním pojetí, se rozumí souhrn všech škol a vzdělávacích institucí, které jsou potřebné k zajištění vzdělávání. Patří sem i podpůrné instituce (poradenské, výzkumné) a instituce kulturně osvětové (knihovny, galerie, muzea, zoologické a botanické zahrady). Zákon

²⁸ SEVEROVÁ, Lucie. *Znalostní ekonomika a vzdělávání v mezinárodním kontextu*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2011, 224 s. ISBN 978-80-87168-16-5.

č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zvyšuje dostupnost školské soustavy tím, že zpřehledňuje alternativní vzdělávací cesty a zavádí možnost uznávat předchozí vzdělávání. Definiuje úlohu sociálních partnerů, upravuje právní postavení školy a stanoví zásady financování a finanční toky.²⁹ Nejvýznamnějším ukazatelem rozsahu a vyspělosti vzdělávacího systému je průměrná délka vzdělávání, což je doba, kterou stráví člověk od pěti let během svého života ve školské soustavě. Právo na vzdělání zaručuje občanům České republiky čl. 33 Listiny základních práv a svobod, kde je občanům garantováno právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách a dle schopnosti občana a možností společnosti též na vysokých školách.

Vzdělávání je podle § 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, veřejnou službou. Vzdělávání je proces, jehož cílem je získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání. Obecným cílem vzdělávání je rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života. Vzdělání jakožto instituce je diferencováno prostřednictvím úrovní vzdělání. Běžně se takto rozlišuje předškolní vzdělávání, základní vzdělání, středoškolské vzdělání, terciální (vysokoškolské) vzdělání.³⁰ Školství je jednou z nejvýznamnějších a finančně nejnáročnějších aktivit veřejného sektoru. Důvody pro financování vzdělání z veřejných zdrojů vycházejí z ekonomické teorie – jsou to zejména existence externalit, dosažení spravedlivého přístupu ke vzdělání, malé možnosti financovat vzdělání z vlastních zdrojů.³¹ Předškolní vzdělávání (jesle a mateřské školy) je první institucionální formou

²⁹ (Eurybase-Česká Republika-(2007/08) /online/. 2007 /cit.2008-02-25/. Dostupný z WWW:

<http://eacea.ec.europa.eu/portal/page/portal/Eurydice/EuryPage?country=CZ&lang=CS&fragment=27/>

³⁰ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001, 292 s. ISBN 80-7178-579-2.

³¹ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 114 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

vzdělávání, slouží jako doplněk výchovy v rodině. Podílí se na rozumovém, tělesném a citovém vývoji dítěte. Obojí je důležité pro hladký nástup dětí do základních škol. Předškolní vzdělávání má 3 ročníky, přednostně jsou k předškolnímu vzdělávání přijímány děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Docházka dětí do mateřské školy je většinou zpoplatněna. Vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky je bezplatné (mimo soukromých a církevních předškolních zařízení).

Základní vzdělávání získávají děti zpravidla na základní škole (státní nebo soukromé), mezi další typy škol umožňující získat dětem základní vzdělávání patří gymnázia, konzervatoře, speciální školy, zvláštní a pomocné školy, domácí vzdělávání. Povinná školní docházka je devítiletá a trvá obvykle od 6 do 15 let věku dítěte. Cílem základního vzdělávání je naučit žáky tvořivě myslet, logicky uvažovat, řešit přiměřené problémy, vytvářet si správný vztah k jiným lidem, odlišným kulturním i duchovním hodnotám, všestranně a účinně komunikovat a spolupracovat.³²

Střední školy se člení na tři základní typy, a to gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště. Střední vzdělání mohou studenti získat také na osmiletých a šestiletých gymnáziích, na nichž absolvovali již několik ročníků vzdělání základního. Gymnaziální vzdělávání má žáky vybavit klíčovými kompetencemi všeobecným rozhledem a připravit je ke studiu na vysoké škole. Odborné školy mají žáky vybavit tak, aby byli schopni optimálně využívat své odborné předpoklady pro úspěšné uplatnění ve světě práce, aby uměli vyhledávat a posuzovat pracovní a podnikatelské příležitosti.

Střední školy mohou organizovat programy nástavbového studia. Do něhož mohou být přijati žáci, kteří úspěšně absolvovali tříletý příbuzný studijní obor zakončený výučním listem. Nástavbové studium trvá 2 roky denní formou studia.

Terciální vzdělávání je zařazeno jako studium navazující na úplné střední vzdělání s maturitou a zahrnuje vyšší odborné vzdělání a vysokoškolské vzdělání.

³² Vzdělávací systém České republiky /online/. 2006 /cit. 2009-02-18/. Dostupný z WWW:http://www.nvg.cz/publikace/pdf_publikace/euroguidance/cz/vzdelavaci_system-2006.pdf.

V souvislosti s aktuálními změnami na trhu práce a zaváděním nových technologií vzrůstá potřeba celoživotního vzdělávání. Sféra celoživotního vzdělávání je rovněž jednou z pěti hlavních priorit vzdělávací politiky EU formulované v roce 2000 na Lisabonské konferenci.³³

V další části práce se budu věnovat pouze střednímu vzdělávání financovanému z rozpočtu územně správních celků.

Při financování školství je důležité si uvědomit, v jakém režimu se hospodaří s veřejnými financemi, jaká pravidla pro hospodaření s veřejnými prostředky platí a jaký základní nástroj v oblasti financování je využíván.

Problémem promítajícím se do stanovení úrovně státního příspěvku na vzdělání každého jednotlivce zůstává otázka podílu užitků soukromých a veřejných z určitého typu vzdělání v průběhu celého života.³⁴ Při financování školství se využívá kombinovaný model řízení školství, což je kombinace odvětvového řízení a územního řízení. Finanční prostředky v resortu školství jsou součástí veřejných financí. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky stanovuje závazné limity a normativy, které jsou základem pro rozdělení finančních prostředků ze státního rozpočtu, tj. pro přímé výdaje ze státního rozpočtu. MŠMT je rozepisuje jednotlivým krajům na zajištění fungování škol zřizovaných kraji a obcemi.

3.2.4 Regionální školství

Pojmem regionální školství (dále Rgš) označujeme souhrn právnických osob poskytujících dětem, žákům a studentům vzdělání a školské služby ve smyslu zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění, s výjimkou škol a školských zařízení

³³ Vzdělávací systém v ČR – Česká republik /online/. 2007/cit.2009-02-02/. Dostupný z WWW:<http://www.czech.cz/cz/prace-studium/chci-studovat/vzdelavaci-system/vzdelavaci-system-v-cr?i=1?i=1>.

³⁴ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 107 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

zřizovaných ministerstvy obrany, vnitra, spravedlnosti a zahraničních věcí. Regionální školy jsou zřízeny v převážné míře územními samosprávnými celky (dále ÚSC), tj. obcemi a kraji, ale zahrnuje i subjekty zřízené MŠMT (státní), registrovanými církvemi (církevní) nebo jinými fyzickými či právníckými osobami (soukromé). Regionální školství svým rozsahem představuje jeden z nejvýznamnějších segmentů veřejného sektoru, který poskytuje vzdělávání a školské služby. Rozsahu Rgš odpovídá i poměrně vysoká náročnost na zdroje jeho financování. Hlavním zdrojem ekonomického zabezpečení celého systému jsou finanční prostředky poskytované z veřejných rozpočtů. Hlavní podíl finančních prostředků připadá státnímu rozpočtu (zejména kapitola 333-MŠMT). Nemalé finanční prostředky do oblastí Rgš územně správních celků plynou i z rozpočtu krajů a obcí. Financování Rgš je oproti ostatním segmentům veřejného sektoru specifické zejména tím, že systém jeho financování ze státního rozpočtu je zakotven přímo ve zvláštních zákonech. V celkovém objemu prostředků na financování Rgš územně správních celků je převážná část určena na platy a mzdy.

Každé významnější restriktivní opatření na straně zdrojů státního rozpočtu pro Rgš se musí promítnout do úrovně odměňování zaměstnanců sektoru.³⁵

Na to, jak vysoké výdaje se poskytují na vzdělávání má vliv i velikost populace, která se v celém systému vzdělává. V oblasti předškolního vzdělávání a základního školství počet dětí a žáků ve školách závisí na velikosti odpovídající věkové populace. V oblasti středního vzdělávání hraje roli i skladba oborů vzdělání.

3.2.5 Hospodaření škol a školských zařízení

Zřizovatelé škol a školských zařízení mohou volit právní formu školské právnické osoby podle školského zákona nebo formu příspěvkové organizace podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních celků. Z příslušného ustanovení školského zákona vyplývá, že školy a školská zařízení nemohou existovat bez právní subjektivity, jako tomu bylo v minulosti. Obě alternativy jsou rovnocenné a záleží na zřizovateli, kterou formu zvolí.

Příjmy škol a školských zařízení tvoří:

- finanční prostředky ze státního rozpočtu – přímé výdaje;
- finanční prostředky z rozpočtů územních samosprávných celků – nepřímé

³⁵ učitel.skénoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010
z 8.7.2014

výdaje;

- příjmy z hlavní a doplňkové činnosti;
- úplata za vzdělávání a školské služby;
- dary.

Výdaje škol a školských zařízení tvoří:

- mzdové prostředky;
- pojistné na sociální a zdravotní pojištění;
- přiděl do fondu kulturních a sociální potřeb;
- ostatní neinvestiční výdaje (učební pomůcky, výdaje vyplývající z pracovně právních vztahů);
- odpisy;
- energie;
- nájemné;
- investiční výdaje;
- ostatní.

Školy a školská zařízení hospodaří dle svého rozpočtu, který je sestaven jako vyrovnaný nebo přebytkový. Školy a školská zařízení hospodaří s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu, z rozpočtu svého zřizovatele, s příjmy získanými vlastní činností, s prostředky fondů a peněžními dary. Příjmy z hlavní činnosti lze použít pouze pro hlavní činnost. Pokud škola a školské zařízení vytvoří zlepšený výsledek hospodaření, může ho použít pouze pro zkvalitnění hlavní činnosti. Školy a školská zařízení hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou.

Přímé výdaje

MŠMT rozděluje finanční prostředky na přímé výdaje regionálních škol ze státního rozpočtu pro jednotlivé kraje na základě školského zákona. Finanční prostředky státního rozpočtu na přímé výdaje jsou určeny na úhradu platů a náhrad platů, mezd a náhrad mezd, odměn za pracovní pohotovost, odměny za práci na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odstupné, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, všeobecné zdravotní pojištění, přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb, ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou, výdaje na učební pomůcky, školní

potřeby a učebnice, pokud jsou poskytovány bezplatně, další vzdělávání pedagogických pracovníků a výdajů na úhradu služeb poskytovaných k zajištění výuky plavání, získání řidičského oprávnění apod.

Školský zákon stanovuje normativní způsob poskytování finančních prostředků jako základní systémový nástroj financování. To znamená, že finanční prostředky se ze státního rozpočtu poskytují podle skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů uvedeného ve školních matrikách pro příslušný školní rok.

Závazné limity

Mezi závazné limity patří limit objemu prostředků na platy (dále MP), limit objemu prostředků na ostatní osobní náklady (dále OON), limit počtu zaměstnanců (dále PZ), limit prostředků na přímé neinvestiční výdaje celkem. Dále jsou stanoveny orientační ukazatele a to objem zákonných odvodů ze mzdových prostředků, příděl do FKSP a objem ostatních neinvestičních výdajů (dále ONIV).

Republikové normativy

Republikové normativy představují základní nástroj pro rozpis finančních prostředků vyčleněných v rozpočtu MŠMT pro regionální školství. Republikové normativy představují výši přímých výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie.

Republikové normativy jsou stanoveny pro pět základních kategorií, kterými jsou:

- dítě v předškolním vzdělávání – věková kategorie 3 – 5 let;
- žák plnící povinnou školní docházku – věková kategorie 6 -14 let;
- žák v denní formě středního vzdělávání s výjimkou žáka plnícího povinnou školní docházku a s výjimkou denní formy nástavbového studia – věková kategorie 15 – 18 let;
- student v denní formě vyššího odborného vzdělávání – věková kategorie 19 – 21 let;
- dítě, žák, student umístěný v krajských zařízeních ústavní výchovy pro děti a mládež – věková kategorie 3 – 18 let.

Na každou výše uvedenou jednotku výkonu věkové kategorie jsou vztaženy veškeré neinvestiční výdaje vynakládané ze státního rozpočtu na všechny odpovídající druhy

a typy škol.³⁶

Povinností krajů a obcí jako zřizovatelů škol je zajistit ze svých rozpočtů ty výdaje, které nejsou hrazeny z rozpočtu státního. Školský zákon vymezuje, na co lze školám poskytnout prostředky státního rozpočtu. U prostředků rozpočtů zřizovatele připouští možnost dofinancování neinvestičních výdajů jinak hrazených ze státního rozpočtu.

Součástí republikového normativu je také limit počtu zaměstnanců připadajících na 1 000 dětí v dané věkové kategorii.

Princip výkonového financování prostřednictvím normativů je doplněn o programové financování ze státního rozpočtu prostřednictvím rozvojových programů. Programové financování umožňuje řešit takové aspekty vzdělávání, jejichž promítnutí do republikových normativů je buď nemožné, protože se nedotýká všech škol nebo by nebylo účelné (např. řešení rozdílné „hustoty“ sítě škol). Prostřednictvím rozvojových programů jsou financovány všechny nezbytné skutečnosti, které nelze „znormovat“, tj. vztáhnout celoplošně na výkony škol a školských zařízení. Stávající systém financování poměrně výrazně zefektivňuje, neboť umožňuje řešit specifické problémy vysoce cíleně.³⁷

Stanovení krajských normativů

Rozpis rozpočtu přímých výdajů státního rozpočtu pro jednotlivé školy a školská zařízení provádí krajský úřad. Krajský úřad v přenesené působnosti s vědomím zastupitelstva kraje prostřednictvím krajských normativů v souladu se školským zákonem, vyhláškou o krajských normativech a směrnicí „závazné zásady“ rozepisuje a poskytuje právníkům osobám vykonávajícím činnost škol finanční prostředky na přímé výdaje. Stanovení výše krajských normativů na příslušný kalendářní rok je plně v kompetenci krajských úřadů. Při rozpisu vychází u obecních škol z návrhů předložených obecními úřady obcí s rozšířenou působností.³⁸

³⁶ Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení v působnosti Olomouckého kraje na rok 2014, str. 2

³⁷ učitel.skoleny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010 z 8.7.2014

³⁸ Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení v působnosti Olomouckého kraje na rok 2014, str. 4

Krajský úřad prostřednictvím krajských normativů na základě skutečného počtu dětí, žáků a dalších jednotek výkonu stanoví rozpočet konkrétní školy na kalendářní rok.

MŠMT dohlíží na to, aby postup při stanovení krajských normativů a při rozpisu finančních prostředků byl v souladu s právními předpisy. Do procesu přerozdělování finančních prostředků krajskými úřady jednotlivým organizacím však MŠMT nezasahuje.

Krajské normativy neinvestičních výdajů jsou stanoveny z ukazatelů:

- průměrný počet jednotek výkonu připadajících na 1 pedagogického pracovníka;
- průměrný počet jednotek výkonu na 1 nepedagogického pracovníka;
- průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka;
- průměrná měsíční výše platu nepedagogického pracovníka;
- průměrná roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu připadající na jednotku výkonu, přičemž jednotkou výkonu je jedno dítě, žák, student, ubytovaný, stravovaný, lůžko, třída, studijní skupina.

Tyto normativy zohledňují podmínky jednotlivých škol a školských zařízení v regionu.

Při rozpisu přímých výdajů státního rozpočtu vytváří krajský úřad rezervu ve výši minimálně 1 % a maximálně 2,5 % z celkového objemu přímých výdajů rozepsaných MŠMT. Tuto rezervu musí rozpustit nejpozději do 30. listopadu běžného roku. Touto rezervou se řeší problémy, které nebylo možno zahrnout do úvodního normativního rozpisu a dopad změn ve školském rejstříku realizovaných v průběhu roku. Průměrný měsíční plat stanovuje krajský úřad v jednotlivých typech škol z průměrné měsíční výše tarifních platů, náhrad za dovolenou a dalších složek platu za předchozí kalendářní rok a výši upraví dle předpisu platného pro daný rok.³⁹

Normativ je stanoven jako roční objem neinvestičních výdajů celkem, a z toho mzdové prostředky, finanční prostředky na zákonné odvody a ostatní neinvestiční výdaje v jednotlivých studijních a učebních oborech, typech a druzích i formách studia škol.

³⁹ PUCHINGER, Zdeněk. *Financování školy: vybrané kapitoly pro regionální školy : studijní text pro distanční studium*. 2., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 72 s. ISBN 978-80-244-2591-7.

Jednotlivé krajské normativy neinvestičních výdajů jsou stanoveny:

- průměrný počet jednotek výkonu připadajícího na 1 pedagogického pracovníka;
- průměrný počet jednotek výkonu připadajícího na 1 nepedagogického pracovníka;
- průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka;
- průměrná měsíční výše platu nepedagogického pracovníka;
- průměrná roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu připadající na jednotku výkonu.

Krajský úřad může zohledňovat specifika škol v regionu.

Pro konečný objem finančních prostředků přidělovaných škole nejsou výše uvedené normativy jediným kritériem, ale jsou využívány příplatky k normativům a opravné koeficienty. Příplatky k finančnímu normativu jsou příplatky na 1 dítě se zdravotním postižením, na 1 dítě umístěné ve zdravotnickém zařízení nebo školní družině či ubytované v domově mládeže. Koeficienty jsou použity v případech, kdy je průměrný platový stupeň pedagogických pracovníků rozdílný než krajský průměr, kdy se žák vzdělává v jiné, než denní formě vzdělávání, kdy se žák střední školy vzdělává dle individuálního studijního plánu.

Zhodnocení systému založeného na kombinaci výkonového a programového financování

Silné stránky stávajícího systému:

- **Transparentnost** - prvek transparentnosti u takového objemu financí čerpaných ze státního rozpočtu je mimořádně důležitým. V úrovni přidělování finančních prostředků z rozpočtu MŠMT je princip výkonového a programového financování uplatňován prakticky absolutně, což výrazně snižuje rizika spojená s různými formami klientelismu. Možnost poskytnutí finančních prostředků státního rozpočtu nad rámec výkonového a programového principu je dána pouze krajským úřadům z povinné rozpočtové rezervy.
- **Flexibilita** – umožňuje překlenovat nesoulad mezi rokem fiskálním a rokem školním při změnách v rozsahu vzdělávání.
- **Stabilita** – princip dvouzdrojového financování (zdroje státního rozpočtu v kombinaci se zdroji rozpočtů zřizovatelů) přispívá k ekonomické stabilitě celého vzdělávacího systému.

Slabé stránky stávajícího systému:

Dosavadní zkušenosti ukazují, že nejvýznamnějším slabým místem celého systému financování RgŠ je rozsah financovaných oblastí a věcné vymezení odpovědnosti státu při financování celého systému. Díky výraznému omezení řídicí role státu a výraznému zvýšení autonomie škol a jejich zřizovatelů se tak dnes stát reálně ocitá v situaci, že musí v RgŠ financovat řadu oblastí, které nemůže věcně významněji ovlivňovat. Rozhodují ředitelé a zřizovatelé škol a platí stát. Nelze reagovat na rozdílný stav a vývoj situace ve školství v jednotlivých krajích. Výsledkem této autonomie jsou samotné krajské normativy, které jsou pro danou jednotku výkonu v jednotlivých krajích odlišné i bez objektivních příčin. Zejména u středních škol jsou patrné výrazné rozdíly ve výši stanovených normativů pro tutéž jednotku výkonu v jednotlivých krajích. Hlavní příčinu rozdílné výše jednotlivých krajských normativů nelze definovat zcela jednoznačně. Z konstrukce krajského normativu je zřejmé, že normativ zohledňuje mnoho faktorů, které umožňují krajskému úřadu reagovat na konkrétní situaci. V krajích s menší průměrnou naplněností třídy či oboru vzdělání nebude normativ stejný jako v kraji s vysokou průměrnou naplněností tříd.

Rozdíly ve výši krajských normativů jsou důsledkem kombinací následujících skutečností:

- Normativní financování nepedagogických pracovníků probíhá na základě počtu jednotek výkonu, jimiž jsou žáci a nikoli např. plocha na úklid.
- Zřizovatelé škol mají široké možnosti v otázce optimální naplněnosti tříd ve škole. Vyhláška upravuje počet žáků ve třídě v širokém rozmezí. Krajské úřady mají široké možnosti stanovit průměrný počet dětí, žáků ve třídě. Každý krajský úřad tak v hodnotě krajského normativu reflektuje svůj pohled na optimální naplněnost tříd.
- Samotná autonomie zřizovatelů (krajských úřadů) v rozhodování o organizaci a rozsahu financované činnosti. Nejlépe posoudí vlivy všech krajských specifíků na finanční náročnost daného druhu vzdělávání. Krajské úřady mohou pružněji uspokojovat zákonné finanční nároky škol. Otázkou zůstává, zda v některých případech nemůže ze strany krajských úřadů docházet k neopodstatněnému zvýhodňování a podporování určitého druhu školy nebo oboru vzdělání na úkor jiného. Platná legislativa umožňuje krajským úřadům vysokou míru přerozdělování finančních prostředků a MŠMT má velmi omezené možnosti tyto kompetence při přerozdělování finančních prostředků usměrnit.
- MŠMT má rovněž poměrně malou pravomoc v rozhodování o vzniku nových

škol a o zvyšování jejich kapacit při zápisu do školského rejstříku. MŠMT nemůže zákonným způsobem zabránit neopodstatněnému vzniku nových škol a školských zařízení, ačkoli si toto zvýšení kapacit vyžádá zvýšení nároků na výdaje státního rozpočtu.

Na základě výše uvedených skutečností může docházet k nepřesnému zacílení zdrojů státního rozpočtu, rozměňování finančních prostředků, zvýhodňování určitého druhu školy či školského zařízení.

3.3 Krajské rozpočty – rozpočet nepřímých nákladů

Příspěvek zřizovatele na krytí nepřímých nákladů je druhým největším základním zdrojem financování školství.

Rozpočty provozních prostředků se sestavují ne dle skutečných potřeb organizace, ale v intencích loňského roku snížených o stanovené procento zřizovatelem. V těchto rozpočtech není zohledněna skutečná potřeba a ani se v ní neodráží zákonné změny, např. navýšení sazeb daně z přidané hodnoty.

Škola zpracuje návrh rozpočtu dle pokynů zřizovatele na nepřímé náklady a předá věcně příslušnému odboru. Po schválení rozpočtu zastupitelstvem příslušného kraje, stanoví zřizovatel rozpis rozpočtu včetně závazných ukazatelů organizacím. Jednotlivé organizace zpracují svůj schválený rozpočet a předloží věcně příslušnému odboru. Nepřímé náklady jsou neinvestiční příspěvky na provoz hlavní činnosti. K příspěvkům na provoz patří příspěvky na provoz – mzdové náklady, příspěvky na provoz – odpisy, příspěvky na provoz – nájemné a účelové příspěvky z rozpočtu kraje. Příspěvek na provoz je určen na krytí běžných výdajů (spotřeba energií, materiálu, běžné opravy, služby). Příspěvek na provoz – mzdové náklady je určen na krytí mzdových nákladů nehrazených MŠMT v rámci hlavní činnosti (např. správci sportovišť využívaných veřejností, odměny ředitelů v případě, že není tvořen fond odměn). Příspěvek na provoz – odpisy – příspěvek na finanční krytí účetních odpisů v rámci hlavní činnosti. Účelové příspěvky (vč. příspěvku na nájemné) jsou určeny na konkrétní účel v rámci hlavní činnosti.

Zřizovatel (rada kraje) schvaluje závazné ukazatele pro organizace. Tímto závazným ukazatelem je příspěvek na provoz – odpisy, příspěvek na provoz – nájemné, limit mzdových prostředků a odvod do rozpočtu kraje. Odvod do rozpočtu kraje může být

odvod z investičního fondu nebo odvod z investičního fondu na spolufinancování investičních akcií, na kterých se podílí zřizovatel.

Rozpočtované prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovaném roce, a to k účelům, na které jsou určeny.⁴⁰

3.4 Vlastní zdroje

Peněžní fondy

Tvorba peněžních fondů je vázána na tvorbu a použití výsledku hospodaření.

Škola tvoří pro financování svých potřeb peněžní fondy:

- Rezervní fond – tvoří se ze zlepšeného výsledku hospodaření na základě schválení jeho výše zřizovatelem a peněžními dary. Používá se k úhradě ztráty předchozích období, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, k rozvoji činnosti, k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně.
- Investiční fond – tvoří se z odpisů hmotného a nehmotného majetku dle schváleného odpisového plánu, investičních dotací z rozpočtu zřizovatele, investičních příspěvků státních fondů, výnosů z prodeje hmotného investičního majetku, z převodů rezervního fondu po schválení zřizovatelem a z darů. Používá se k financování investičních výdajů, k úhradě investičních úvěrů, k odvodu do rozpočtu zřizovatele, k posílení zdrojů na financování údržby a oprav nemovitého majetku – takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů školy.
- Fond odměn – tvoří se ze zlepšeného hospodářského výsledku, do 20 % jeho výše a max. do výše 20 % schváleného limitu prostředků na platy.
- Fond kulturních a sociálních potřeb – je tvořen základním přidělem ve výši 1 % z ročního objemu nákladů na platy, náhrady platů, odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonanou práci. Používá se k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců v pracovním poměru, žáků středních odborných učilišť a učilišť, důchodců, kteří při prvním odchodu do starobního či plného invalidního důchodu pracovali ve škole, rodinným příslušníkům zaměstnanců, lze použít i pro jiné fyzické či

⁴⁰ NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 5 s. ISBN 80-245-1068-5.

právnícké osoby.⁴¹

3.5 Vícezdrojové financování

System veřejného školství je v současné době podfinancován, dlouhodobě se diskutuje o velikosti přidělených finančních prostředků. Pro školy je řešením, aby vyvíjely vlastní aktivity a iniciativy pro získání potřebných zdrojů k zajištění, mnohdy základní, činnosti. Jde v podstatě o vícezdrojové financování, o získání potřebných zdrojů na činnost od různých subjektů.

Tyto zdroje lze rozdělit do několika skupin:

- podnikatelské subjekty – tuto skupinu využívají především střední odborná učiliště, střední odborné školy;
- nadace a fondy;
- státní správa;
- občané dárce;
- zahraniční subjekty.

Obstarání výše uvedených zdrojů je velmi náročné na jednotlivé pracovníky, kteří se věnují realizaci těchto aktivit, protože u dárcovství (fundraising) je nutné se starat – najít dostatek argumentů pro motivaci dárce, najít si čas pro osobní setkání apod.

Dalším významným zdrojem financování školství jsou prostředky poskytnuté z fondů Evropské unie.

3.6 Doplnková činnost

Okruhy doplňkové činnosti musí být schváleny zřizovatelem. Pokud se jedná o živnostenské podnikání, musí škola naplnit předpisy o živnostenském podnikání. V rámci doplňkové činnosti se využívají volné kapacity. Mohou to být pronájmy volných prostor, využití tělocvičen a hřišť, pronájmy učeben, ubytování o prázdninách. Doplnková činnost nesmí omezovat hlavní činnost. Dalšími okruhy doplňkové činnosti

⁴¹ NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 173 s. ISBN 80-245-1068-5.

mohou být vzdělávací aktivity (kurzy), hostinská činnost, stravování cizích strážníků, mimoškolní aktivity, další vzdělávání. U odborných škol (učilišť) může doplňková činnost navazovat na obory vzdělávání. V doplňkové činnosti se školské zařízení chová jako podnikatelský subjekt – hradí silniční daň, daň z příjmu právnických osob apod. Doplňková činnost nesmí být ztrátová. V účetnictví musí být doplňková činnost vedena odděleně od činnosti hlavní. Pokud škola dosáhne v rámci doplňkové činnosti zlepšeného výsledku hospodaření, přičítá se k hospodářskému výsledku činnosti hlavní. Jestliže součet výsledků hospodaření je kladný, může škola tyto prostředky převést do svých peněžních fondů. Může tak učinit ale až po předchozím schválení zřizovatelem. Toto lze pouze za předpokladu, že byl uhrazen zhoršený výsledek hospodaření z předcházejících let.⁴²

3.7 Význam účetnictví a požadavky kladené na účetní data

Účetnictví je komunikačním systémem uzpůsobeným k vytváření a uschování záznamů o dopadech jednotlivých hospodářských operací. Hospodářské operace probíhají nepřetržitě a jejich dopady na ekonomiku jsou pro uživatele průběžně zveřejňovány ve formě účetních výkazů. Předmětem účetnictví je účtování o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv a účtování o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření. Účetnictví vychází ze zjištěných skutečností a jejich evidence. Zdůrazňuje se nutnost ověření správnosti dat a tato data se pak sumarizují dle odpovídajících účtů. Účtování se soustřeďuje na majetek a zdroje, ze kterých je tento majetek financován, popisuje jejich výši k určitému časovému okamžiku, přírůstky nebo úbytky majetku v čase.⁴³

Účetní informace umožňují komplexně propojit měření tzv. finanční pozice, která ovlivňuje likviditu a solventnost podniku a výkonnost, což je schopnost zhodnotit zdroje a vytvářet vlastní činností zisk.⁴⁴

⁴² NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 186 s. ISBN 80-245-1068-5.

⁴³ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 28 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

⁴⁴ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 13

Účetní systém lze rozdělit do tří uživatelsky vymezených subsystémů dle toho, kdo je uživatelem účetních informací a jaké úkoly řeší:

- Subsystém finančního účetnictví – zaměřuje se na poskytování účetních informací pro všeobecné použití, pro externí uživatele, kteří jsou spjati s budoucím prospěchem, výnosností kapitálu a schopností produkovat finanční prostředky. Charakteristickou vlastností informací finančního účetnictví je preference stability vývoje podniku v čase a dodržování pravidel, která zajišťují spolehlivou vypovídací schopnost účetních informací.
- Subsystém daňového účetnictví - produkuje daňové účetní informace. Vychází z finančního účetnictví, které je upraveno pro finanční úřady. Jsou to data potřebná pro přípravu a výpočet daňových přiznání a daňovou optimalizaci.
- Subsystém manažerského účetnictví – slouží pro potřeby managementu na všech úrovních řízení. V manažerském účetnictví je zdůrazňována jeho role spočívající ve zjišťování, třídění a prezentaci informací pro řídicí pracovníky. Součástí manažerského účetnictví je nákladové účetnictví, které se soustřeďuje na sledování výnosů a nákladů jednotlivých činností, vyhodnocování jejich vývoje a jejich analýz. V rámci manažerského účetnictví rozlišujeme účetnictví nákladové (pro řízení) – výkonově orientované, odpovědnostní a procesně orientované a účetnictví pro rozhodování – úlohy řešené na existující kapacitě a o budoucí kapacitě.⁴⁵ Manažerské účetnictví dává podklady pro porovnání skutečnosti se žadoucím stavem.

Návaznost na veřejné prostředky a rozdílný motiv jejich existence v porovnání s podnikatelskou sférou generují zároveň dvě zásadní odlišnosti mezi účetnictvím podnikatelů a účetnictvím veřejného sektoru. První rozdíl se týká odlišného způsobu financování účetní jednotky veřejného sektoru a s tím související nutnosti zachycení vztahů k rozpočtu ve vazbě na rozpočtovou skladbu. Druhý rozdíl vyplývá z hlavního motivu existence veřejného sektoru, což je snaha o korekci tržních selhání.⁴⁶ Snahou

s. ISBN 978-80-7357-712-4.

⁴⁵ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2005, 29 s. Vzdělávání účetních v ČR. ISBN 80-7261-131-3.

⁴⁶ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 33 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

každé podnikatelské účetní jednotky vždy bylo a je hlavně dosažení zisku a zvyšování hodnoty firmy.⁴⁷

Cílem působení účetní jednotky veřejného sektoru není dosahování zisku, ale užitků. V této souvislosti dochází v oblasti účetnictví k zásadním změnám účetní metodiky, struktury a obsahu účetních výstupů. Vedení účetnictví je nezbytné, ale výsledky se musí podrobit analýze, která je podkladem pro ekonomické hodnocení organizace.

Náklady a výdaje jako ekonomické ukazatele plní nezastupitelnou funkci. Výchozím materiálem každé analytické rozborové činnosti jsou informace o objektu zkoumání. Tyto informace nám zprostředkovávají ve většině případů ukazatele. Tyto ukazatele nejsou bezprostředním, ale zprostředkovaným odrazem skutečnosti. Rozpor může vzniknout v důsledku nepřesnosti zjišťování nedostatku vhodných podkladů, nesprávnou metodikou zjišťování či nesprávným hodnocením. Například snižování nákladů vyjadřovaných ukazatelem spotřeby materiálu v důsledku jeho nižší pořizovací ceny. Nižší mzdové náklady mohou vzniknout nahrazováním pracovní síly v důsledku zavádění nových, investičně náročných technologií, přičemž jejich návratnost je nízká a mají-vysoké odpisové zatížení. Organizace by měla mít vypracovaný komplexní systém ukazatelů. Měla by jej vhodně doplňovat a kombinovat tak, aby úplně a věrně odrazil ekonomickou realitu. Výdaje jsou předpokladem nákladů. Náklady určují smysl uskutečněných výdajů. Jakkoli jde o dvě strany téže mince, je mezi nimi věcný a časový rozdíl. V této souvislosti dochází v oblasti účetnictví k zásadním změnám účetní metodiky, struktury a obsahu účetních výstupů.⁴⁸

Na straně vstupů můžeme hospodárnost a efektivnost hodnotit jen pomocí nákladů, nikoli výdajů. Obě kategorie mají svůj význam s jiným ekonomickým obsahem a plní rozdílné funkce. V podnikatelské sféře nás zajímá skutečná spotřeba výrobních faktorů, ve veřejném sektoru to pravda není. Řízení pomocí nákladů umožňuje hodnotit úroveň hospodaření ve vztahu k plánovaným, rozpracovaným a ukončeným činnostem na bázi

⁴⁷ POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 16 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9.

⁴⁸ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 62 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

ekonomické racionality, tzn. ve vztahu k hospodárnosti a efektivnosti plnění věcných úloh, což naplňuje cíle ekonomického řízení. Výdajový systém hospodaření ve veřejném sektoru umožňuje hodnotit úroveň hospodaření jen ve vztahu k rovnoměrnému plnění limitů rozpočtových výdajů rozpočtového roku. Potřeba zdrojů se neopírá o analýzy, kalkulaci nákladů, které by byly zapracovány do rozpočtových výdajů. Na konci účetního období by nebylo běžné utrácení zbytku finančních prostředků do výše limitů a nedocházelo by k neúčelnému čerpání zásob či dodávkám zvyšujících spotřebu. Problematika řízení pomocí nákladů zdomácněla v podmínkách podnikatelského sektoru. Veřejný sektor se s ní pouze okrajově seznamuje.⁴⁹

3.7.1 Náklady

Náklady považujeme za základní ukazatel provozu. Náklady vyjadřují konečnou spotřebu hospodářských prostředků v určitém období.⁵⁰ Náklady se vymezují ve finančním účetnictví jako úbytek ekonomického prospěchu, který se projevuje poklesem finančních prostředků nebo přírůstkem dluhů a který ve sledovaném období vede ke snížení vlastního kapitálu. V manažerském účetnictví je náklad hodnotově vyjádřený, účelně vynaložený ekonomický zdroj, který má těsný vztah k výkonům. Důraz se klade na nutnost racionálního a hospodárného vynaložení. Smyslem vynaložení nákladů je jejich zhodnocení.⁵¹

Struktura členění nákladů

Náklady jsou jednou ze základních hodnotových kategorií, které jsou předmětem zobrazení v účetnictví. Náklady jsou členěny dle jejich určujících znaků do stejnorodých skupin. Členění nákladů poskytuje informace o tom, kde byly náklady vynaloženy, na jaký výkon, kdo nese odpovědnost za jejich vývoj, jaká je jejich závislost na objemu výkonu. Členění nákladů je základním předpokladem pro jejich

⁴⁹ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 65 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

⁵⁰ NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 98 s. ISBN 80-245-1068-5.

⁵¹ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2005, 36 s. Vzdělávání účetních v ČR. ISBN 80-7261-131-3.

účinnou optimalizaci.

Druhové členění nákladů

Druhově vynaložené náklady jsou z hlediska jejich zobrazení prvotní. Stávají se předmětem zobrazení hned při jejich vstupu a jsou to náklady externí, které vznikají spotřebou výrobků, prací či služeb. Za základní nákladové druhy se považují spotřeba materiálu a energií, spotřeba externích prací a služeb, mzdové a ostatní osobní náklady, odpisy dlouhodobě využívaného majetku a finanční náklady. Druhové členění nákladů je nezbytné pro zajištění proporcí a rovnováhy mezi potřebou zdrojů a jejich zabezpečením od externích partnerů, ale nezabývá se příčinou vynaložení nákladů.⁵²

Účelové členění nákladů

Cílem kontroly hospodárnosti vynaložených nákladů je zjistit, zda se náklady šetří či překračují. Základem stanovení racionálního nákladového úkolu, se kterým se poměruje skutečná spotřeba, je účelové členění nákladů. Jsou to náklady technologické, které jsou vynaloženy na tvorbu výkonů a náklady na obsluhu a řízení, které jsou vyvolané použitou technologií dané činnosti. Jde o vztah nákladů k činnosti. Dále jsou to náklady jednicové a režijní. Členění nákladů na jednicové a režijní navazuje na členění nákladů na technologické a na obsluhu a řízení, je jejich podrobnějším členěním.⁵³ Kalkulační jednice souvisí s vymezením předmětu kalkulace. Kalkulační jednicí se rozumí konkrétní výkon, na který se stanovují náklady a další hodnotové veličiny.

Náklady dle odpovědnosti za jejich vznik

Členění nákladů je dle odpovědnosti za jejich vznik. K tomuto členění se využívá organizační struktura, kde jsou vymezena odpovědnostní střediska s různou úrovní odpovědnosti. Dále můžeme členit náklady dle místa vzniku, tzn. spotřeby z externího okolí či uvnitř podniku. Jsou to náklady externí (prvotní) a náklady interní (druhotné).⁵⁴

⁵² FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 101 s. ISBN 978-80-7357-299-0.

⁵³ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 103 s. ISBN 978-80-7357-299-0.

⁵⁴ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 346 s. ISBN 978-80-7357-299-0.

Kalkulační členění nákladů

Jde o přiřazování nákladů k výkonům a posouzení příčinné souvislosti nákladů s určitým výkonem. Z hlediska příčinných vazeb nákladů k výkonům se rozlišují přímé náklady, které bezprostředně souvisejí s konkrétním výkonem a nepřímé náklady, které se neváží k jednomu druhu výkonu, zajišťují vytvoření podmínek pro více druhů výkonů.

Náklady z hlediska potřeb rozhodování

Základem tohoto členění jsou náklady variabilní neboli proporcionální, které závisí na objemu výkonu a jsou na objemu výkonu závislé a náklady fixní, tzv. kapacitní, které při změnách výkonů zůstávají neměnné. Základem tohoto členění jsou náklady variabilní a fixní. Náklady variabilní, čili proporcionální, závisí na objemu výkonu a jsou na objemu výkonu závislé. Náklady fixní, tzv. kapacitní či potenciální, při změnách výkonů zůstávají neměnné a zajišťují podmínky pro zhotovení výkonů v daném období, zajišťují produkční kapacitu.⁵⁵

3.7.2 Programové financování

Podstatou programového financování je poptávkově orientované financování veřejných služeb bez ohledu na organizačně-právní a institucionální aspekty financovaných organizací. Organizace, které byly financovány přidělováním prostředků na základě historického rozpočtu organizacím prostřednictvím přímo financujícího subjektu, musí vstoupit do vzájemné konkurence a prokázat financujícímu subjektu (zřizovateli), že strategického cíle dokážou dosáhnout efektivněji a hospodárněji. Důraz se klade na odpovědnost za plnění cílů poptávající strany, kterou je zřizovatel. Cílem uplatnění programového rozpočtování ve veřejné správě je zlepšit rozpočtový rozhodovací proces v návaznosti na očekávané výsledky. Programové rozpočtování chápeme jako proces, který nutí organizaci k vyšší odpovědnosti při nakládání s rozpočtovými zdroji a k dosažení jisté úrovně výkonnosti. Metoda programového financování nebude fungovat, pokud nebude fungovat v rámci systému programové alokace zdrojů. Programovou alokaci zdrojů definujeme jako alokaci disponibilních zdrojů. Zdroje se rozdělují s přihlédnutím na stanovené operativní cíle, přičemž rozhodujícím kritériem

⁵⁵ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2005, 61 s. Vzdělávání účetních v ČR. ISBN 80-7261-131-3.

rozdělování je právě prioritou cílů a minimalizace nákladů s ohledem na předpokládaný výstup. Vedení účetnictví je nezbytné, ale výsledky se musí podrobit analýze, která je podkladem pro ekonomické hodnocení organizace.⁵⁶

⁵⁶ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 87 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

4 Metodika

Metodou analýzy činnosti konkrétní příspěvkové organizace je finanční analýza některých ukazatelů, které mohou zjistit finanční zdraví příspěvkové organizace. K analýzám jsou použity podklady účetní závěrky, především rozvahy, výkazy zisku a ztrát a dalších sestav z účetnictví sledované organizace za období 2010 - 2014. Z metod a finančních analýz je použita horizontální a vertikální analýza. Dále je použita analýza likvidity, rentability, aktivity, zadluženosti a autarkie. Finanční analýza je rozbor dat z účetních výkazů, který podává informace o stavu a vývoji jednotlivých druhů majetku. V některých případech jsou tyto informace doplněny o interní informace.

Metodou analýzy činnosti konkrétní příspěvkové organizace je finanční analýza některých ukazatelů, které mohou zjistit finanční zdraví příspěvkové organizace. K analýzám jsou použity podklady účetní závěrky, především rozvahy, výkazy zisku a ztrát a dalších sestav z účetnictví sledované organizace za období 2010 - 2014. Z metod a finančních analýz je použita horizontální a vertikální analýza. Dále je použita analýza likvidity, rentability, aktivity, zadluženosti a autarkie. Finanční analýza je rozbor dat z účetních výkazů, který podává informace o stavu a vývoji jednotlivých druhů majetku. V některých případech jsou tyto informace doplněny o interní informace.

4.1.1 Finanční analýza

Finanční analýza je v současnosti jedním ze základních metodicko-rozhodovacích nástrojů při řízení subjektů v tržním sektoru. Je nezbytným nástrojem pro správné řízení. Cílem finanční analýzy je odhalit silné a slabé stránky firmy, zjistit její výkonnost a získané informace vyhodnotit tak, aby se z finanční analýzy stal jeden z nástrojů řízení organizace. Posuzuje se finanční zdraví subjektu. Finanční analýzy přispívají ke kontrole a hodnocení aktivit v rámci finančního řízení, k posouzení výchozí finanční situace subjektu, k odhalení možných následků vlastních finančních rozhodnutí, k identifikaci slabých a problémových oblastí, k porovnání reálných výsledků hospodaření s plánovanými, k získání podkladů pro zlepšení finančního řízení subjektu. Ukazatele finanční analýzy jsou základem pro hodnocení subjektu při žádosti o úvěr a dotace z fondů Evropské unie. Vypočtené ukazatele jsou vyhodnocovány

různými způsoby, např. porovnávají se zjištěné hodnoty s hodnotami stejných ukazatelů za minulá období, srovnávají se mezi obdobnými subjekty, porovnávají se skutečně dosažené hodnoty ukazatelů s předpokládanými, apod.

Využití finanční analýzy ve veřejném sektoru je na začátku cesty. Základním důvodem je skutečnost, že hlavním cílem subjektů ve veřejném sektoru není snaha o maximalizaci zisku a efektivity využití svěřených zdrojů, ale plnění jiných úkolů. Přesto podcenění některých ekonomických kritérií může způsobit i ve veřejném sektoru zásadní ekonomické problémy. Mohou to být např. předražené veřejné zakázky, nezvládnutá situace v oblasti zadluženosti, nesmyslné investiční projekty, u nichž není v rámci rozhodovacího procesu hodnocena jejich návratnost a efektivita. I přes řadu námitek, že nelze plně srovnávat využití finanční analýzy v komerčním sektoru s jejím využitím ve veřejném sektoru, je nutno konstatovat, že prostor pro využití jednotlivých nástrojů finanční analýzy ve veřejném sektoru je. Využití finanční analýzy ve veřejném sektoru má však svá specifika a omezení.⁵⁷

Nástroje, které využívá tradiční finanční analýza, musíme modifikovat podle specifik neziskových organizací či specifik municipálních organizací.⁵⁸

Mezi specifika finanční analýzy z pohledu subjektů veřejného sektoru lze zařadit:

- charakter prostředí a pozice subjektu v něm;
- odlišení a specifikace nákladových a výnosových středisek;
- rozlišení charakteru finančních toků;
- odlišnosti odvětvových specifik;
- vhodnost datové báze při konstrukci a kalibraci nástroje;
- struktura rozvahy analyzovaných subjektů;
- charakter příjmů;

⁵⁷ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 107 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

⁵⁸ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2002, xii, 101 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.

- časový aspekt testovaného datového vzorku.⁵⁹

Z hlediska členění finančních ukazatelů v rámci finanční analýzy existuje několik skupin ukazatelů, které lze využít. Základními skupinami finančních ukazatelů jsou:

- ukazatele absolutní;
- ukazatele rozdílové;
- ukazatele poměrové.

Všechny druhy ukazatelů pracují s účetními daty obsaženými v rozvaze, výkazu zisku a ztráty a výkazu cash-flow. Volba konkrétní skupiny ukazatelů závisí na cíli finanční analýzy a jejím účelu. Praktické využití absolutních ukazatelů ve finanční analýze představuje tzv. horizontální a vertikální analýza účetních výkazů. Absolutní ukazatele představují konkrétní údaj z určitého řádku z výkazů. Ukazatele rozdílové představují takové ukazatele, které se vypočítávají odčítáním. Poměrové ukazatele jsou takové ukazatele, které se vypočítávají jako poměr mezi konkrétními údaji z výkazů.⁶⁰

Horizontální a vertikální rozbor účetních výkazů

Horizontální analýza účetních výkazů představuje analýzu vývoje absolutních čísel z rozvahy, výkazu zisku a ztráty či výkazu cash flow v čase. Jedná se o analýzu trendů ve vývoji příslušných údajů z účetních výkazů. Využívá se pro základní identifikaci vývoje absolutních finančních ukazatelů daného subjektu za předem stanovené období. Z hlediska využití je vhodné sledovat delší časovou řadu těchto údajů. Horizontální analýza účetních výkazů se děje jednak sledováním absolutních změn u daného účetního údaje v čase a následně výpočtem změny oproti předchozímu období v procentech, což umožňuje snadnější interpretaci vývoje. Vertikální analýza účetních výkazů představuje procentuální rozbor jednotlivých položek účetních výkazů vztažený k jedné z položek tohoto účetního výkazu - sledování vývoje v čase. U vertikálního rozboru rozvahy se jako základní položka nejčastěji, k níž se vztahují ostatní údaje, volí celková hodnota aktiv či pasiv. Následně se počítá procentuální podíl jiného údaje z rozvahy vůči tomuto základnímu údaji a sledují se změny tohoto procentuálního

⁵⁹ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 112 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

⁶⁰ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 115 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

podílu v čase. Obdobně se postupuje při vertikálním rozboru výkazu zisku a ztráty, kde se obvykle za základní údaj bere celková hodnota výnosů. U výkazu cash-flow bývá obvykle základním údajem pro vertikální analýzu hodnota celkového cash-flow.⁶¹

Poměrové ukazatele

Nejpoužívanějším druhem finančních ukazatelů v rámci finanční analýzy bývají ukazatele poměrové. Vypočítávají se jako poměr mezi dvěma či více údaji z účetních výkazů. Poměrové ukazatele se jednoduše vypočítávají, snadno interpretují a mají vysokou využitelnost pro ekonomické a finanční rozhodování. Poměrové ukazatele lze dělit do několika základních skupin, mezi nejvýznamnější patří ukazatele:

- likvidity;
- zadluženosti;
- rentability;
- autarkie;
- aktivity;
- cash-flow.

Ukazatele likvidity

Pojem likvidita vyjadřuje schopnost příslušného subjektu hradit okamžitě splatné závazky a představuje v podmínkách tržní ekonomiky jednu ze základních podmínek existence subjektu. Likvidita subjektu je předpokladem finanční rovnováhy. Ztráta likvidity je varovný signál svědčící o finančních problémech. Samotná ztráta likvidity nemusí znamenat kritický problém z dlouhodobého hlediska, ale má řadu nežádoucích důsledků, např. ztrátu důvěryhodnosti:

$$\text{Okamžitá likvidita} = \text{finanční majetek/krátkodobé závazky} + \text{úvěry} \quad (2)$$

Kde:

Finanční majetek je hotovost v pokladně, peníze na běžných účtech a šeky, které jsou okamžitě připraveny k placení splatných dluhů a okamžitě splatné dluhy.

Krátkodobými závazky rozumíme závazky vůči dodavatelům, závazky vůči

⁶¹ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 116 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

zaměstnancům, zúčtování s institucemi sociálního a zdravotního pojištění, daně, krátkodobé závazky k vládním institucím, krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí, účty časového rozlišení a dohadné účty pasivní.

Doporučovanou hodnotou tohoto ukazatele je výsledek blízký číslu 1. Tento výsledek znamená, že daný subjekt má k dispozici takovou výši finančních prostředků, kterou potřebuje k úhradě okamžitě splatných dluhů. Výsledek výrazně pod hodnotou 1 znamená, že má organizace problém s okamžitou likviditou, protože nemá dostatečný objem finančních prostředků a nachází se v platební neschopnosti. Výsledek významně vyšší než 1 značí, že subjekt má dostatečný objem finančních prostředků k úhradě svých dluhů, volné peněžní prostředky nepřinášejí výnosy. Přebytečná likvidita by mohla být uložena do výnosnějších aktiv. Okamžitá likvidita je považována za nejpřísnější likvidní ukazatel.

Dalším poměrovým ukazatelem v oblasti likvidity je likvidita pohotová. Tento ukazatel nám říká, zda je schopen subjekt přesně pokrýt krátkodobé závazky svými krátkodobými aktivy:

$$\text{Pohotová likvidita} = \text{oběžná aktivity} - \text{zásoby/krátkodobé závazky} + \text{úvěry} \quad (3)$$

Kde:

Oběžnými aktivy rozumíme pohledávky, peněžní prostředky a zásoby, ale v tomto druhu likvidity se zásoby odčítají. V tomto ukazateli se objevují i pohledávky, které jsou méně likvidní.

Krátkodobé závazky jsou závazky vůči dodavatelům, závazky vůči zaměstnancům, zúčtování s institucemi sociálního a zdravotního pojištění, daně, krátkodobé závazky k vládním institucím, krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí, účty časového rozlišení a dohadné účty pasivní.

Posledním používaným ukazatelem likvidity je likvidita běžná:

$$\text{Běžná likvidita} = \text{oběžná aktiva/krátkodobé závazky a úvěry} \quad (4)$$

Kde:

Oběžnými aktivy rozumíme pohledávky, peněžní prostředky a zásoby, není brán zřetel na strukturu oběžného majetku z hlediska jeho likvidity (zásoby a nedobytné pohledávky).

Krátkodobé závazky jsou závazky vůči dodavatelům, závazky vůči zaměstnancům, zúčtování s institucemi sociálního a zdravotního pojištění, daně, krátkodobé závazky k vládním institucím, krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí, účty časového rozlišení a dohadné účty pasivní.

Běžná likvidita poměruje krátkodobá aktiva s krátkodobými dluhy.⁶²

Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti informují uživatele finanční analýzy o tom, v jaké míře používá příslušný subjekt ke své činnosti závazky. Je to ukazatel dlouhodobé finanční stability. Měří, jak subjekt využívá k financování cizí zdroje a jak je schopný hradit své závazky. Vysoký podíl dluhů na aktivech může být problematický, věřitelé se zvyšujícím se podílem dluhů a financování aktiv obvykle požadují vyšší cenu za tyto cizí zdroje. Z hlediska analýzy zadluženosti jde zejména o stanovení optimálního poměru mezi vlastním kapitálem a cizími zdroji při financování ekonomické činnosti. Vyšší zadluženost zvyšuje riziko finanční nestability subjektu, na druhé straně může v některých případech přispět k zvyšování výnosů, pokud subjekt nemá dostatek vlastních zdrojů. Vlastní kapitál je nejdražším zdrojem financování, a proto krytí majetku převážně vlastními zdroji by vedlo ke snižování celkové výnosnosti vložených prostředků. Financování podnikových aktiv jen z cizího kapitálu by způsobilo finanční nestabilitu a potíže při jeho získávání. U subjektů veřejného sektoru je diskutabilní, jakým způsobem vyjádřit cenu vlastního kapitálu. U běžných komerčních subjektů jsou cenou vlastního kapitálu dividendy. Vzhledem ke specifickým činnostem veřejnoprávních subjektů je určení nákladů na vlastní kapitál problematické. Jen v minimálním procentu mají organizace zřizované ÚSC vlastní majetek. Organizace hospodaří s majetkem svěřeným. Při analýze zadluženosti se používá několik základních poměrových ukazatelů zadluženosti. Jako zdroj pro jejich výpočet se používá rozvaha. Prvotním ukazatelem zadluženosti, který podává přehled o celkové výši zadluženosti, je ukazatel celkové zadluženosti (ukazatel věřitelského rizika):

$$\text{Celková zadluženost} = \text{cizí kapitál} / \text{celková aktiva} \quad (5)$$

⁶² VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 118 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

Kde:

Cizí kapitál jsou veškeré závazky, které máme vůči dodavatelům, finančnímu úřadu, zdravotním pojišťovnám a sociální instituci, zaměstnancům a bance.

Celková aktiva zahrnují dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek, peněžní prostředky, zásoby, pohledávky, dohadné účty aktivní a příjmy příštích období.

Vyšší podíl cizích zdrojů na celkových aktivech zvyšuje riziko věřitelů, že jejich půjčky dlužníkem nebudou uhrazeny. Vysoká zadluženost vede k tomu, že věřitelé přestávají být ochotni subjektu půjčovat další finanční prostředky. A když už půjčí, požadují vyšší úrok.

Dalším používaným ukazatelem zadluženosti je koeficient samofinancování. Tento koeficient vyjadřuje, v jaké míře se podílí vlastní kapitál na financování celkových aktiv daného subjektu. Někdy se používá ukazatel míra finanční samostatnosti. Čím vyšší hodnota tohoto ukazatele vychází, tím je daný subjekt finančně samostatnější. Dalším používaným ukazatelem finanční analýzy v oblasti zadluženosti je ukazatel maximální úrokové míry a ukazatel úrokového krytí.⁶³

Tyto ukazatele v praxi veřejný sektor využívá minimálně.

Ukazatele rentability

Rentabilitou je schopnost dosahovat zisk a zhodnocovat vložená aktiva. Ukazatele rentability jsou poměrové ukazatele, lze je charakterizovat tak, že se poměruje zisk dosažený z podnikání k různým základnám, k jiné hodnotě. Ukazatel rentability přináší základní obraz o efektivitě podnikání. Tyto ukazatele nám řeknou, zda je efektivnější pracovat s vlastními či cizími prostředky, jak zhodnocujeme vlastní kapitál. Ukazuje slabé stránky hospodaření. Nejčastěji používaný ukazatel rentability je ukazatel rentability celkových aktiv (ROA):

$$\text{ROA} = \text{zisk/celková aktiva} \quad (6)$$

⁶³ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 121 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

Kde:

ROA = rentabilita celkových aktiv.

Celková aktiva zahrnují dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek, peněžní prostředky, zásoby, pohledávky, dohadné účty aktivní a příjmy příštích období.

Zisk je rozdíl mezi náklady a výnosy, což znamená přírůstek hodnoty.

Ukazatel rentability celkových aktiv vypovídá o celkové efektivitě využití veškerých aktiv. Poskytuje celkový pohled na schopnost daného subjektu efektivně využívat svěřená aktiva. Ukazuje, jak efektivně vytváříme zisk bez ohledu na to, z jakých zdrojů zisk tvoříme. Nejčastěji se používá kategorie zisku před zdaněním a úroky nebo před zdaněním. Zisk po zdanění se používá výjimečně, protože je problematické srovnávat tento ukazatel u jednotlivých subjektů. Čím vyšší hodnota ROA, tím lepších výsledků daný subjekt dosahuje, protože efektivněji nakládá se svěřenými aktivy.

Dalším ukazatelem rentability se počítá rentabilita celkového investovaného kapitálu (ROCE). Čím vyšší hodnoty ROCE je dosaženo, tím je subjekt schopen ve větší míře zhodnocovat dlouhodobě investovaný kapitál. Často používaným ukazatelem je ukazatel rentability vlastního kapitálu. Tento ukazatel je důležitý pro vlastníky, protože informuje o efektivnosti vloženého vlastního kapitálu. V některé literatuře se tomuto ukazateli říká ukazatel rentability zaměstnaného kapitálu.⁶⁴

Posledním ukazatelem je ukazatel rentability tržeb (ROS), což je poměrový ukazatel zisku a tržeb. Tento ukazatel umožňuje posoudit efektivitu tržeb, tzn., jak velký zisk dokáže daný subjekt vyprodukovat na jednotku tržeb.

Význam rentability ve veřejném sektoru je nižší než v soukromém sektoru. Z tohoto důvodu se těmito ukazateli nebudu v praktické části práce zabývat.

Ukazatel autarkie

Ukazatel autarkie je ukazatel, který odráží míru soběstačnosti subjektu. Autarkie může být hodnocena na dvou úrovních. Na úrovni výnosově nákladové nebo na úrovni příjmově výdajové. Výnosově nákladový princip má v sobě aplikované účetní principy,

⁶⁴ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 79 s. ISBN 978-80-7357-299-0.

jakými jsou například aktuálnost, realizační princip apod. Příjmově výdajový princip je vázán na tok peněžních prostředků a je nutné odlišit, zda jsou do příjmů a výdajů zahrnovány pouze provozní toky, nebo zda je uvažováno o celkových tocích. Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů je ukazatel, který znázorňuje v jaké míře je subjekt soběstačný a to z hlediska pokrytí nákladů z hlavní činnosti z dosažených výnosů. Výsledek tohoto ukazatele je znázorněn v procentech.

Tento ukazatel se v komerční sféře nepoužívá, avšak ve sféře veřejného sektoru jsou vhodné ke zjištění míry soběstačnosti:

$$\text{Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů} = (\text{VHČ}/\text{NHČ}) \times 100 \quad (7)$$

Kde:

VHČ = výnosy hlavní činnosti, což je finanční vyjádření hlavní činnosti bez ohledu na to, zda byla proplacena.

NHČ = náklad hlavní činnosti, což je peněžní vyjádření spotřeby hlavní činnosti.

Výsledek tohoto ukazatele představuje skutečnost, v jaké míře je daný subjekt schopen pokrýt náklady své hlavní činnosti výnosy z této činnosti v procentech. Pokud ukazatel nedosahuje hodnoty 100 %, znamená to, že výnosy z hlavní činnosti nejsou schopny pokrýt v plné míře náklady na tuto činnost.

Druhým ukazatelem je celková autarkie na bázi příjmů výdajů:

$$\text{Celková autarkie na bázi příjmů a nákladů} = (\text{PP}/\text{PV}) \times 100 \quad (8)$$

Kde:

PP = provozní příjmy, což jsou fyzické přírůstky peněžních prostředků.

PV = provozní výdaje což je úbytek peněžních prostředků.

Pokud je tento ukazatel menší než 1, pak to znamená, že daný subjekt není finančně soběstačný z hlediska pokrytí provozních výdajů svými provozními příjmy.⁶⁵

⁶⁵ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 126 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

Ukazatele aktivity

Ukazatel aktivity sleduje schopnost podniku využívat majetek. Dále pak měří, jak subjekt využívá svá aktiva, zda disponuje nevyužívanými kapacitami, zda má subjekt dostatek produktivních aktiv. Pokud má více aktiv, než je účelné, vznikají zbytečné náklady a tím i nízký zisk. Má-li jich nedostatek, musí se vzdát potenciálně výhodných podnikatelských příležitostí a přichází o výnosy, které by mohl získat. Ukazatel aktivity sleduje schopnost subjektu využívat majetek. Jedná se o kombinované ukazatele, které poměřují položky z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Zrychlování obratu majetku je žádaný jev, protože zajišťuje vyšší tržby. Mezi ukazatele aktiv patří:

$$\text{Obrat aktiv} = \text{tržby/celková aktiva} \quad (9)$$

Kde:

Tržby jsou peněžním příjmem z tržeb za prodej zboží a služeb, tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu a tržeb z prodeje cenných papírů.

Celková aktiva zahrnují dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek, peněžní prostředky, zásoby, pohledávky, dohadné účty aktivní a příjmy příštích období.

Tento ukazatel se označuje jako produktivita vloženého kapitálu a měří efektivnost využití všech aktiv.

Dalším ukazatelem je obrat stálých aktiv, který je ukazatelem využívání budov, strojů a ostatního dlouhodobého hmotného investičního majetku. Dále se používá ukazatel obratu zásob, doba obratu zásob, doba obratu zásob a pohledávek a doba obratu závazků. Tyto ukazatelé se využívají v tržním sektoru.

Ukazatele na bázi cash-flow

Cash flow se vymezuje jako porovnání příjmů a výdajů v oblasti vnitřního financování organizace. Je výsledkem bilancování příjmů a výdajů v jednotlivých oblastech podnikatelské činnosti. Za tyto oblasti se považují zejména hlavní výdělečná činnost, investiční činnost a finanční aktivity.⁶⁶

Ukazatel na bázi cash flow je počítán na bázi skutečných peněžních toků. Úkolem

⁶⁶ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2005, 44 s. Vzdělávání účetních v ČR. ISBN 80-7261-131-3.

analýzy je zachytit jevy signalizující platební potíže a posoudit vývoj finanční situace. Těchto ukazatelů je celá řada, ve veřejném sektoru by se daly využít následující:

$$\text{Modifikovaný stupeň oddlužení} = \text{DCF/NÚ} \quad (10)$$

Kde:

DCF = disponibilní cash flow, což je cash flow z obrátového procesu snížený o nezbytně nutné využití finanční prostředky.

NÚ = nové úvěry.

$$\text{Finanční využití vlastního kapitálu} = \text{CF/VK} \quad (11)$$

Kde:

CF = cash flow, což je analýza stavu a změny peněžních prostředků, čili rozdíl mezi příjmy a výdaji peněžních prostředků.

VK = vlastní kapital, což jsou vlastní zdroje financování, které zahrnují vklady majetku, fondy a hospodářské výsledky.

$$\text{Úvěrová způsobilost z cash flow} = \text{CZ/CF} \quad (12)$$

Kde:

CZ = cizí zdroje, což jsou veškeré závazky vůči dodavatelům, finančnímu úřadu, institucím sociálního a zdravotního pojištění, zaměstnancům a bance.

CF = cash flow, což je analýza stavu a změny peněžních prostředků, čili rozdíl mezi příjmy a výdaji peněžních prostředků.

Výpočet nevyhází jen z rozvahy, výsledku zisku a ztráty, ale i z cash flow. Tyto ukazatele jsou spolehlivější, protože cash flow je méně náchylné na zkreslení.⁶⁷

4.1.2 Nákladové kalkulace

Nákladová kalkulace patří u podnikatelských subjektů k základním prostředkům pro ocenění výkonů, tj. výpočet marže, zisku a ceny. Kalkulace je zjištění a stanovení

⁶⁷ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 130 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

nákladů na jednotku výkonu. Pro nákladové kalkulace je nutno náklady rozlišit na náklady přímé a náklady nepřímé. Mezi přímé náklady patří přímý materiál, mzdy pracovníků, kteří se přímo podílí na výkonech, zákonné sociální a zdravotní pojištění. Nepřímé náklady jsou náklady na energie, odpisy, opravy, spotřební režijní materiál, apod. Nepřímé náklady, které jsou režijní náklady, jsou náklady rostoucí. Přiřazení příslušného podílu těchto nákladů k přímým nákladům je často velmi problematické. Vzhledem k tomu, že kalkulačních metod je mnoho druhů, výběr kalkulační metody závisí na charakteru organizace, informačního systému a struktuře prováděných činností.⁶⁸

Rozlišujeme několik variant nákladových kalkulací:

- předběžnou kalkulaci;
- výslednou kalkulaci;
- operativní kalkulaci.

Předběžná kalkulace je charakteristická tím, že se sestavuje před činností a nemáme přesné informace o vstupech. Předběžné kalkulace rozlišujeme na propočtové a plánové kalkulace. Propočtové kalkulace jsou používány k odhadu budoucích nákladů. Plánové kalkulace jsou přesnější, používají se pro plánování operací.

Výsledné kalkulace slouží ke zpětnému hodnocení a posouzení skutečných vstupů se vstupy plánovanými.

Operativní kalkulace se sestavují v průběhu výroby, aby se reagovalo na výši přímých nákladů, které byly započítány do kalkulací.⁶⁹

Firmy využívají více druhů kalkulací. Nejdříve použijí předběžnou kalkulaci pro stanovení ceny, potom použijí kalkulaci výslednou ze skutečných nákladů. Výsledná kalkulace tak plní funkci kontrolního systému. Nákladová kalkulace obsahuje jednotlivé skupiny nákladů. Struktura nákladů je vyjádřena v kalkulačním vzorci.⁷⁰

⁶⁸ POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 55 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9

⁶⁹ POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 56 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9

⁷⁰ POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního*

Mezi základní typy nákladových kalkulací zahrnujeme absorpční kalkulace a neabsorpční kalkulace. Absorpční kalkulace zahrnují kalkulace úplných nákladů, což znamená, že zahrnují všechny náklady. Neabsorpční kalkulace obsahují pouze náklady variabilní a náklady fixní neobsahují. Dále rozlišujeme kalkulace přírážkové, kalkulace variabilních nákladů, kalkulace podle aktivit. Metoda kalkulace podle aktivit mapuje náklady a aktivity – tím se zvyšuje přesnost kalkulace. Na druhé straně je tato kalkulace komplikovanější a používá velký objem dat.⁷¹

Mezi speciální typy nákladových kalkulací řadíme:

- kalkulace dělením – nejjednodušší metoda, přiřazuje náklady k výkonům dle množství jednotek
- kalkulace sdružených výkonů – používá se v případech, kdy výroba jednoho výrobku se nedá oddělit od ostatní výroby;
- dynamická kalkulace – jednotkové náklady výkonu jsou závislé na objemu celkové produkce, tzn., že jednotkové náklady jsou významně ovlivněny velikostí zakázky.⁷²

Ve veřejné správě je stanovení kalkulací problematické. Organizace pro činnost, pro kterou jsou zřízení, kalkulace nevytváří. Nejčastěji se kalkulace využívají při stanovení cen pro doplňkovou činnost, kterou stanovuje zřizovatel. Vzhledem k tomu, že doplňková činnost nesmí být ztrátová, zisk se kalkuluje pro pokrytí míry rizika spojeného s doplňkovou činností.

vynakládání nákladů a jejich snížení. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 58 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9

⁷¹ POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 61 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9

⁷² POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 67 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9

+

5 Praktická část práce

5.1 Charakteristika Slovanského gymnázia Olomouc

Slovanské gymnázium Olomouc je jednou z nejstarších středních škol na střední a severní Moravě. Od svého založení v roce 1867 se díky kvalitě poskytované výuky zařadilo mezi nejlepší gymnázia v naší vlasti. Škola patří mezi největší školy v Olomouckém kraji. Nachází se v historickém centru Olomouce. Je dobře dostupná pro studenty a další veřejnost. Škola není specializovaná, absolventi jsou uplatnitelní v přírodovědných, technických i humanitních směrech vysokoškolského studia.

Škola je zřízena jako příspěvková organizace územně správným celkem – Olomouckým krajem. Je zapsána v Rejstříku škol a školských zařízení, je zřízena za účelem středního všeobecného vzdělávání zakončeného maturitní zkouškou. Statutárním orgánem je ředitel školy, který byl jmenován do funkce Radou Olomouckého kraje. Ředitel má tři zástupkyně, z toho jedna zástupkyně je jmenována statutárním zástupcem.

Škola poskytuje vzdělání v osmiletém studiu pro talentované žáky, kteří ukončili 5. třídu základní školy, v šestiletém česko-francouzském studiu pro žáky 7. tříd základních škol a ve čtyřletém studiu pro absolventy 9. tříd ZŠ. Všechny obory vzdělání jsou v denní formě studia a jsou ukončeny maturitní zkouškou.

Ředitelství školy, čtyřleté studium a vyšší ročníky osmiletého studia jsou umístěny v kmenové budově na tř. Jiřího z Poděbrad 13. Studenti česko-francouzské sekce a nižších ročníků osmiletého studia se vzdělávají v budově odloučeného pracoviště v Pasteurově ulici č. 19.

Výuka probíhá ve dvou od sebe poměrně vzdálených budovách, což způsobuje nemalé provozní problémy. V obou budovách jsou nejen moderně vybavené učebny, ale i dvě knihovny jak s českými, tak i francouzskými tituly, tři učebny výpočetní techniky, laboratoře pro výuku chemie na špičkové úrovni, fyziky, biologie a také dvě tělocvičny a sportovní hřiště. Součástí organizace jsou dvě výdejny stravy. Škola hospodáří s majetkem, který jí svěřil zřizovatel do správy. Vlastní majetek nemá. Škola není plátcem daně z přidané hodnoty.

V měsíci srpnu 2013 byla Slovanskému gymnáziu předána nová část budovy školy, která vyřešila problémy s prostory pro výuku. Přístavba vyřešila především problém nedostatečného počtu odborných učeben. Učebny jsou zařízeny nejmodernější technikou. V nové budově je umístěna prostorná jídelna, která je schopna odbavit až 1400 strávníků denně. Její provoz je však nesmírně organizačně a hlavně energeticky náročný. Nákladné jsou i prostředky na údržbu a provoz zde umístěného špičkového vybavení. V novém objektu je také umístěna velká tělocvična a všechny odborné učebny, jejich vybavenost je na vysoké úrovni. Provoz nové části budovy spotřebuje 2x více elektrické energie než budovy původní z důvodu náročných technologií. Rovněž u ostatních energií byl zaznamenán výrazný nárůst.

Dalším problémem organizace je značné zastarání stávajících budov školy, které nebylo dlouhá léta zřizovatelem řešeno. Budovy nutně potřebují opravy a investice jako např. nová elektroinstalace, zasíťování budov, opravu střechy vč. komínů, které jsou v havarijním stavu.

Okruhy doplňkové činnosti stanovuje zřizovatel taktéž ve zřizovací listině. V rámci doplňkové činnosti škola provozuje pronájem tělocvičen v odpoledních a večerních hodinách, dále pak pronájem tříd. Do roku 2014 se v rámci doplňkové činnosti vydávaly obědy pro cizí strávníky. Dále ve financování svých potřeb využívá fondů.

Škola do roku 2013 účtovala ve zjednodušeném rozsahu, od roku 2014 z nařízení zřizovatele účtuje v plném rozsahu. Škola použila ke své činnosti finanční prostředky ve formě neinvestičních dotací na úhradu přímých nákladů z MŠMT poskytnuté prostřednictvím zřizovatele, neinvestičních dotací na provoz poskytnuté z rozpočtu zřizovatele, dotace investiční od zřizovatele a Státního fondu životního prostředí, prostředky ESF poskytnuté prostřednictvím Olomouckého kraje a Vysokou školou báňskou - Technickou univerzitou Ostrava, prostředky rozvojových programů a jiných účelových dotací poskytnuté MŠMT, prostředky účelových dotací z rozpočtu Olomouckého kraje, prostředky projektu Comenius poskytnuté prostřednictvím Domu zahraničních služeb, prostředky účelových dotací z prostředků Statutárního města Olomouc a prostředky Francouzské ambasády. Dále škola využívala prostředky finančních fondů, darů, vlastních výnosů v rámci hlavní činnosti a výnosů z doplňkové činnosti. Škola je zapojena do několika projektů z ESF, do 2 partnerských projektů

s Vysokou školou báňskou - Technickou universitou Ostrava, projektu Šablony a projektu Sokrates. Do vlastní činnosti škola zahrnuje akce hrazené žáky a jejich rodiči (mezinárodní výměny, exkurze, lyžařský výcvik, sportovně-turistické kurzy, nákup knih a cvičebnic, apod – těchto akcí během roku bývá 90), nákupy z příspěvku francouzské ambasády, opisy vysvědčení, prodej čipů, kopírování, prodej nápojů z nápojového automatu).

K níže uvedeným analýzám jsem použila následující finanční výkazy za období let 2010 – 2014:

- rozvaha k 31. 12. daného období, která zobrazuje strukturu majetku a strukturu zdrojů financování majetku;
- výkaz zisku a ztrát k 31. 12. daného období, který zobrazuje náklady a výnosy za hlavní a doplňkovou činnost, zjišťuje hospodářský výsledek;
- výkaz Cash flow škola nemá povinnost zpracovávat. Z tohoto důvodu se v práci nebudu věnovat ukazatelům, které vyžadují údaje z tohoto výkazu.

Dále jsem používala sestavy nákladů a výnosů, obratovky, hlavní účetní knihy, rozborů hospodaření jednotlivých roků a interní informace.

V roce 2013 byla zařazena do užívání nová část budov a tím se významně zvedl objem stálých aktiv. Zvýšení objemu aktiv má za následek povinnost od 1. 1. 2014 zpracovávat Pomocný analytický přehled.

5.1.1 Vývoj počtu žáků

V konci období 2014 poskytovala škola vzdělání 918 studentům v 30 třídách – v 8 třídách čtyřletého studia, v 16 třídách osmiletého studia a v 6 třídách česko-francouzského bilingvního studia. Pokles žáků mezi roky 2010 a 2011 ve 4. letém studiu byl způsoben snížením počtu tříd ze strany zřizovatele.

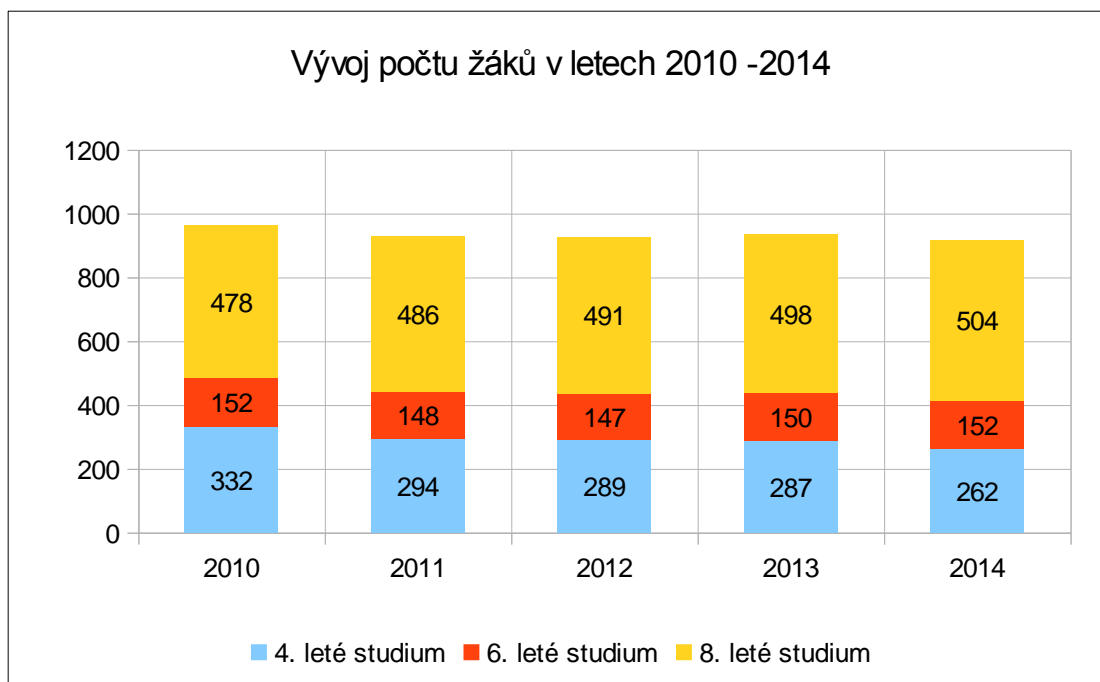
Tabulka č. 1

Vývoj počtu žáků v letech 2010 - 2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
4. leté studium	332	294	289	287	262
6. leté studium	152	148	147	150	152
8. leté studium	478	486	491	498	504
Celkem	962	928	927	935	918

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 1

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

5.1.2 Vývoj počtu zaměstnanců

Mezi lety 2010 – 2012 došlo ke zvyšování počtu pedagogů z důvodu dělení tříd v odborných předmětech. Škola neměla vlastní laboratoře pro výuku fyziky a chemie, výuka probíhala v náhradních prostorách Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. V roce 2013 škola zprovoznila novou část budovy, kde výše uvedené laboratoře jsou a tím pádem se mohla zaměstnanost snížit. Dalším důvodem snížení počtu pedagogů je snížení počtu tříd. Se zprovozněním nové části budovy, kde je velké množství složitých technologií, vznikla nutnost zaměstnat správce technologií, tím se zvýšil počet nepedagogických pracovníků. V doplňkové činnosti byl započítán do roku 2013 částečný úvazek pracovnice výdejny stravy.

Tabulka č. 2

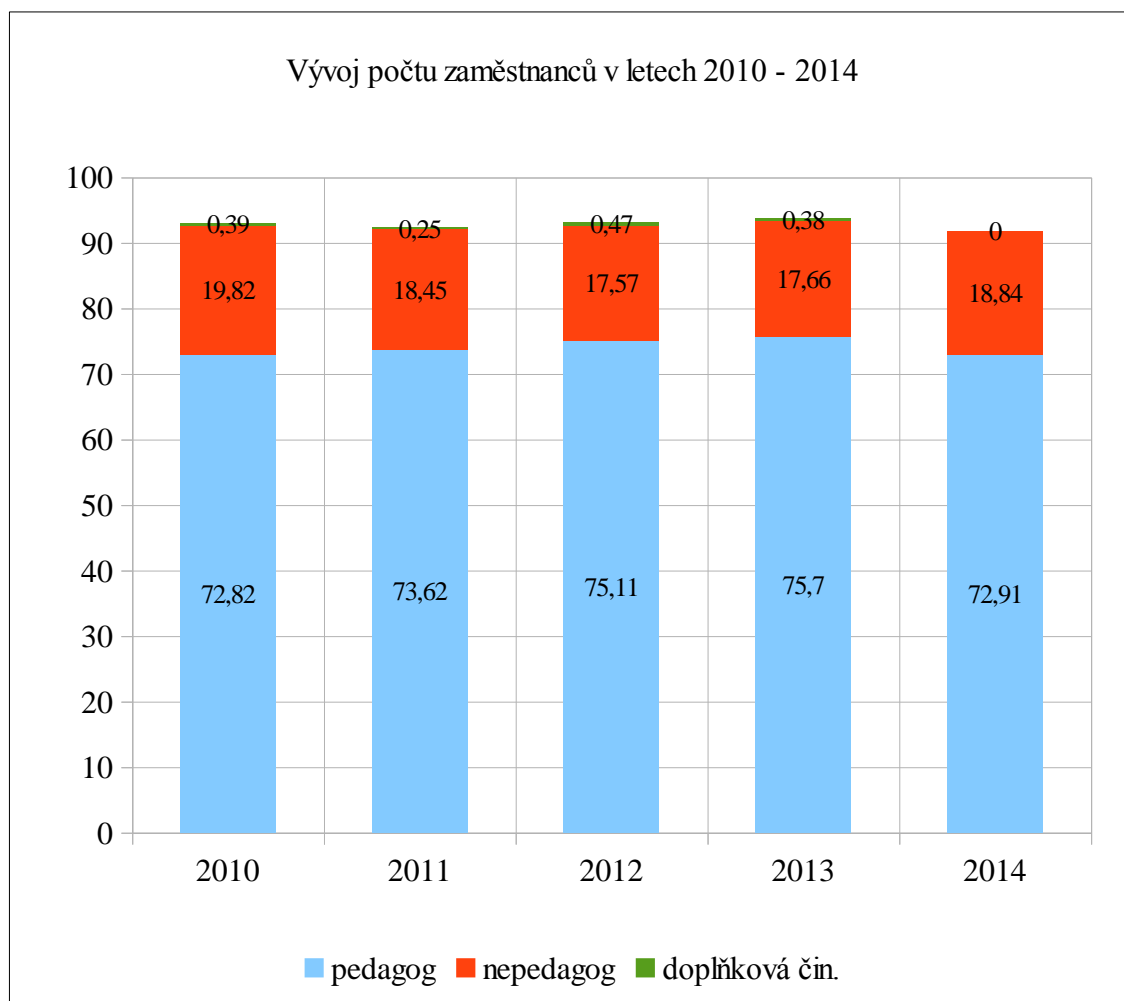
Vývoj přepočteného počtu zaměstnanců v letech 2010 - 2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Pedagogové	72,821	73,620	75,109	75,703	72,912

Nepedagogové	19,824	18,445	17,570	17,657	18,838
Celkem hlavní činnost	92,645	92,065	92,679	93,360	91,750
Doplňková činnost	0,390	0,250	0,466	0,375	0,000
Celkem organizace	93,035	92,315	93,145	93,735	91,750

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 2

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

5.2 Finanční analýza

5.2.1 Horizontální analýza

Tuto kapitolu tvoří horizontální analýza aktiv, pasiv a výkazu zisku a ztrát. Cílem je zjistit vývoj jmenovaných položek. To znamená, že sledujeme položku, jak se změnila oproti předchozímu období.

Horizontální analýza Rozvahy ve zkrácené verzi

Rozvaha je základní účetní výkaz. Tento výkaz podává informace o struktuře majetku a zdrojů financování a finanční situaci podniku. Rozvaha pro příspěvkové organizace se liší od podnikatelské sféry především u oběžných aktiv a u vlastního kapitálu, kam patří fondy a zisk. V rozvaze jsou vykazovány hodnoty brutto, korekce v podobě opravek a hodnoty netto k určitému datu. Rozvaha obsahuje údaje týkající se běžného a minulého roku. Položky výkazů v čase se porovnávají po řádcích a analýza je vyjádřena procentem.

Tabulka č. 3

Horizontální analýza Rozvahy ve zkrácené verzi (sloupec netto) v letech 2010 – 2014

v tis. Kč

	2010	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%
Aktiva celkem	28994	29668	102	34337	116	223541	651	232811	104
Stálá aktiva	18109	17878	99	18943	106	208768	1102	219020	105
Oběžná aktiva	10885	11790	108	15394	131	14773	96	13791	93
Pasiva celkem	28994	29668	102	34337	116	223541	651	232811	104
Vlastní kapitál	21486	21777	101	24496	112	213932	873	224729	105
Cizí zdroje	7508	7891	105	9841	125	9609	98	8082	84

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Analýza aktiv

Aktiva rozdělujeme na stálá a oběžná. Do stálých aktiv zahrnujeme dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek a dlouhodobé pohledávky. Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek se vykazuje v hodnotě brutto, což je cena pořizovací. Dále je to korekce, což jsou oprávky k tomuto majetku. Hodnota netto je cena zůstatková, která je rozdílem mezi částkou brutto a korekcí. Všeobecně do oběžných aktiv jsou zahrnuty zásoby, krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Vzhledem k tomu, že sledovaná škola nemá zásoby, spadají do oběžných aktiv pouze krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek.

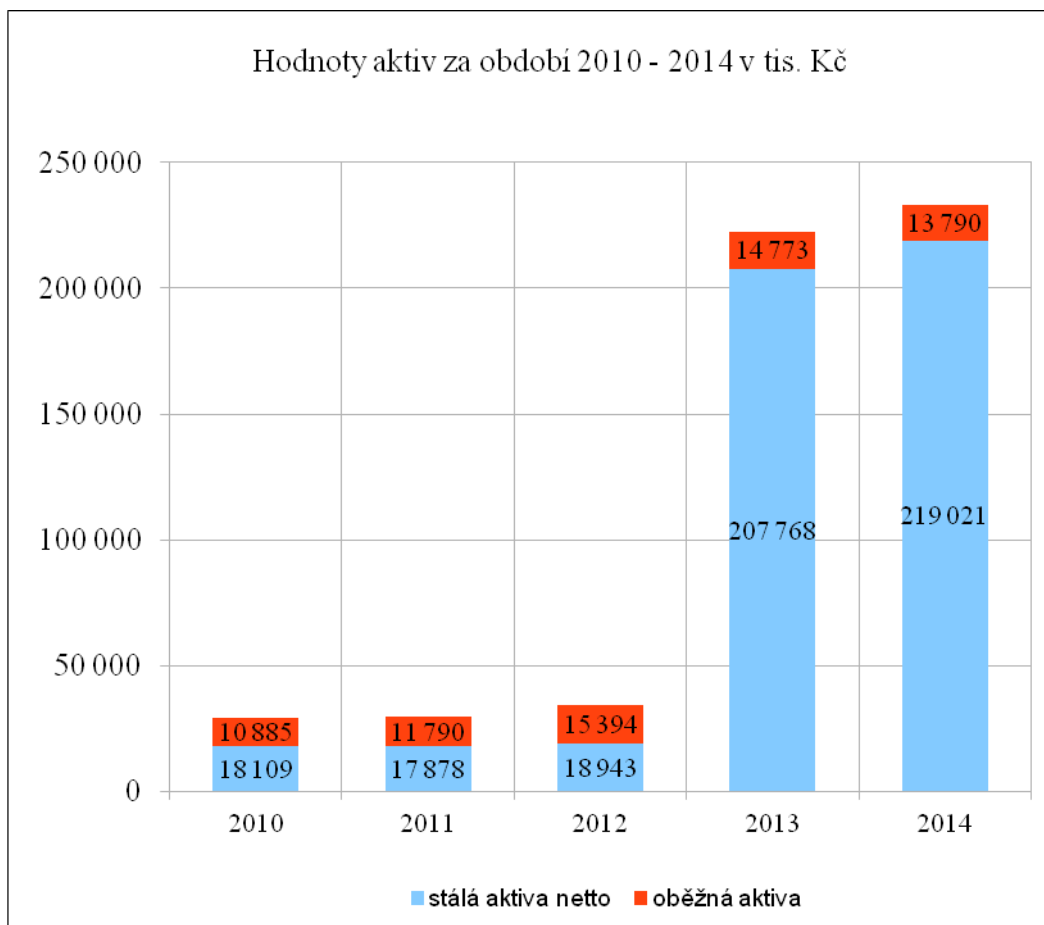
Tabulka č. 4

Hodnoty aktiv v letech 2010 - 2014 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Stálá aktiva	41 148	42 710	44 320	243 794	260 633
Korekce	-23 039	-24 832	-25 377	-35 026	-41 612
Netto	18 109	17 878	18 943	208 768	219 021
Oběžná aktiva	10 885	11 790	15 394	14 773	13 790
Aktiva celkem	28 994	29 668	34 337	223 541	232 811

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Graf č. 3

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

V průběhu období let 2010 až 2012 se hodnota stálých aktiv zvyšovala z důvodu modernizace budov (ventily na topení, počítačová síť apod). Tato aktiva financovala škola z vlastních zdrojů. V roce 2013 byla zaktivována část budovy vč. vybavení v celkové výši 191 823 tis. Kč. Tato investiční akce byla financována z rozpočtu zřizovatele. V roce 2014 bylo předáno zbývající vybavení nové části budovy a aktivována výměna oken v historické části budovy. Vybavení bylo financováno z rozpočtu zřizovatele, výměna oken byla financována ze Státního fondu životního prostředí.

Škola z prostorových důvodů nemá sklady. Vlastní vývařovnu nemá, provozuje pouze dvě výdejny, tzn., že nemá ani sklad potravin. Oběžná aktiva jsou ovlivněna finančními prostředky na účtech z prostředků ESF. Výše pohledávek je ovlivněna pohledávkou za Union Bankou, a. s. v likvidaci, u které měla škola provozní účet. Tato pohledávka činila 3 248 tis. Kč.

V aktivech má škola největší podíl stálých aktiv. Nejvyšší hodnota stálých aktiv byla v roce 2014, kdy činila 96 %. Nejnižší hodnota stálých aktiv byla v roce 2012, kdy činila 55 %. Oběžná aktiva tvoří menší část aktiv. Oběžná aktiva byla nejvyšší v roce 2012, kdy oběžná aktiva tvořila 45 %, nejnižší byla v roce 2014, kdy tvořila 6 % z celkových aktiv.

Analýza pasiv

Pasiva slouží k financování stálých i oběžných aktiv. Rozděluje je na cizí a vlastní kapitál. Vlastní kapitál zahrnuje jmění účetní jednotky, fondy a výsledek hospodaření. Do cizích zdrojů zahrnujeme rezervy, dlouhodobé závazky a krátkodobé závazky.

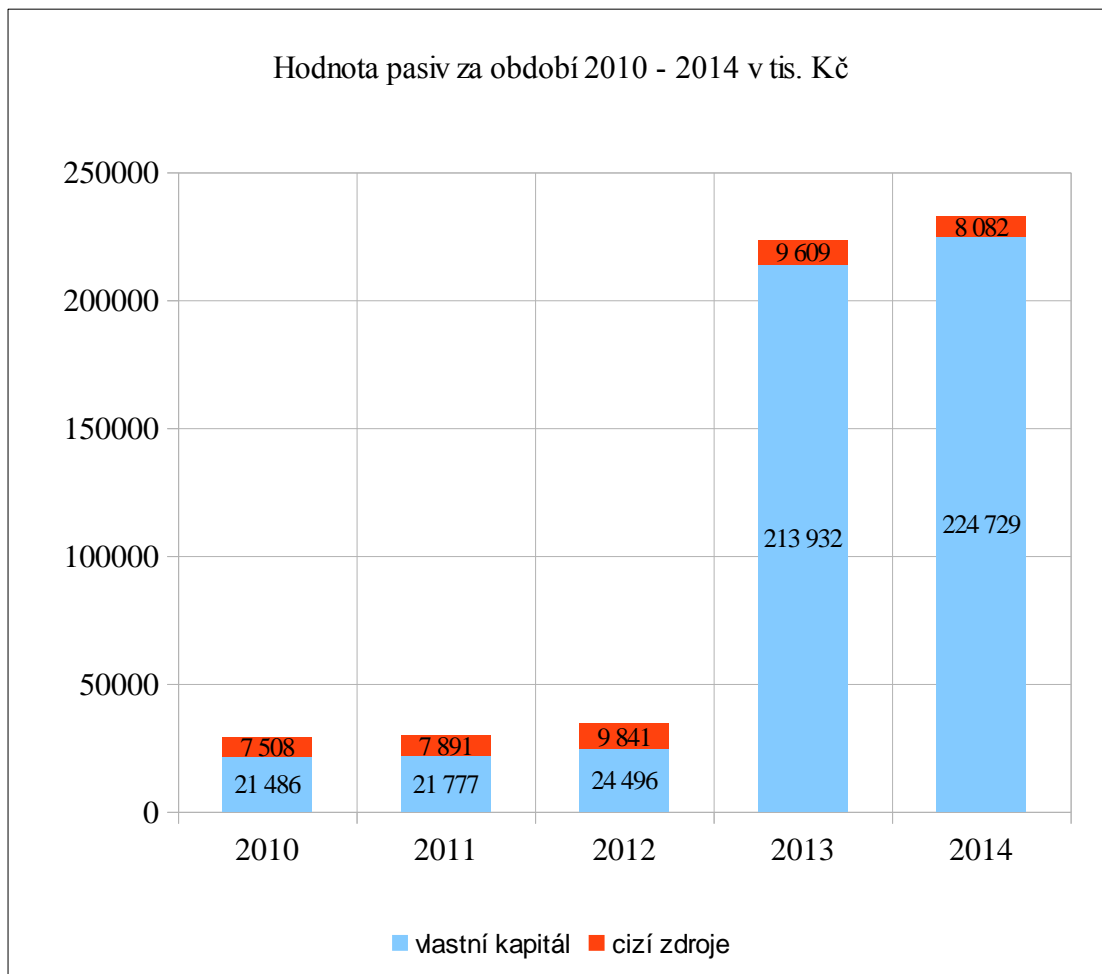
Tabulka č. 5

Hodnota pasiv v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Vlastní kapitál	21 486	21 777	24 496	213 932	224 729
Cizí zdroje	7 508	7 891	9 841	9 609	8 082
Pasiva celkem	28 994	29 668	34 337	223 541	232 811

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Graf č. 4

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

V roce 2013 byla zaktivována část budovy vč. vybavení a tím se zvýšila hodnota vlastního kapitálu, další zvýšení proběhlo v roce 2014 – dovybavení a okna v historické budově. Další položkou, které ovlivňují pasiva, jsou odhady projektů z ESF účtované na rezervní fond před jejich vyúčtováním a dlouhodobé přijaté zálohy na transfery. Největší podíl tvoří vlastní kapitál, cizí kapitál tvoří menší část pasiv. Hodnota vlastního kapitálu byla nejvyšší v roce 2014, kdy tvořil 97 %. Nejnižší hodnota vlastního kapitálu byla v roce 2010, kdy tvořil necelých 75 %. Cizí kapitál tvořil v roce 2010 25 %, v roce 2014 pouze 3 % z celkových pasiv. Od roku 2012 objem cizích zdrojů klesá.

Fondy

Fondy nahrazují kapitál obchodní společnosti. Fondy členíme na majetkové a finanční.

Tabulka č. 6

Fondy školy v letech 2010 - 2014 v tis. Kč

Fondy (tis. Kč)	2010	2011	2012	2013	2014
FRIM ⁷³	180	257	358	625	1 207
Fond odměn	0	0	4	7	6
FKSP ⁷⁴	79	69	139	216	295
Rezervní fond zlepš. HV ⁷⁵	349	349	350	356	349
Rezervní fond ostatní tituly	125	590	2 096	1 456	727

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Zůstatek fondu reprodukce investičního majetku vzrůstal z důvodu nárůstu odpisů. V roce 2013 se od září začala odepisovat nová část budovy. Odpisy se zvýšily o 74 % oproti předcházejícímu roku. V roce 2014 se budova odepisovala celý rok a její pořizovací cena se ještě zvýšila o výměnu oken. Výše odpisů vzrostla oproti roku 2012 o 849 tis. Kč. Zřizovatel organizaci nařizuje odvod z odpisů ve výši 80% odpisů po celou dobu sledovaného období.

Fond odměn byl dotován ze zlepšeného hospodářského výsledku, čerpán byl na odměny ředitele za doplňkovou činnost, které stanovoval zřizovatel.

Zůstatek fondu kulturních a sociálních potřeb se zvyšoval, prostředky se čerpaly na rekreace zaměstnanců, na příspěvky aktivit sportovního a kulturního rázu, příspěvky na stravování, odměny k životním výročím, pořízení majetku ke zlepšení pracovního prostředí. Čerpání probíhalo každoročně přibližně ve stejné výši. Tvorba probíhala ve výši základního povinného přidělu.

Rezervní fond ze zlepšeného hospodářského výsledku byl finančně nekrytý ve výši 349 tis. Kč z důvodu pohledávky za Union bankou v likvidaci. Fond se tvořil během

⁷³ FRIM – zkr. Fond reprodukce investičního majetku

⁷⁴ FKSP – zkr. Fond kulturních a sociálních potřeb

⁷⁵ HV – zkr. Hospodářský výsledek

sledovaného období ze zlepšeného hospodářského výsledku, tyto částky byly kryty.

Zůstatky rezervního fondu z ostatních titulů jsou výrazně ovlivněny předpisem odhadů projektů z ESF před jejich vyúčtováním a dlouhodobé přijaté zálohy na transfery. V zůstatku k 31. 12. 2014 jsou dary od rodičů ve výši 125 tis. Kč.

Horizontální analýza Výsledovky ve zkrácené verzi

Tabulka č. 7

Výsledovka v letech 2010 – 2014 v Kč

Výsledovka k 31. 12 2010					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	horizont. analýza	hospodářská činnost	horizont. analýza
A. Náklady celkem		53 203 110,36		676 044,30	
B. Výnosy celkem		53 099 281,13		781 214,30	
C. Výsledek hospodař.		-103 829,23		105 170,00	

Výsledovka k 31. 12 2011					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	horizont. analýza	hospodářská činnost	horizont. analýza
A. Náklady celkem		54 884 892,50	103,16%	519 687,07	76,87%
B. Výnosy celkem		54 432 510,92	102,51%	977 192,25	125,09%
C. Výsledek hospodař.		-452 381,58	435,70%	457 505,18	435,01%

Výsledovka k 31. 12 2012					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	horizont. analýza	hospodářská činnost	horizont. analýza
A. Náklady celkem		52 209 276,90	95,13%	550 683,37	105,96%
B. Výnosy celkem		51 925 668,56	95,39%	859 868,07	87,99%
C. Výsledek hospodař.		-283 608,34	62,69%	309 184,70	67,58%

Výsledovka k 31. 12 2013					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	horizont. analýza	hospodářská činnost	horizont. analýza
A. Náklady celkem		55 162 603,78	105,66%	591 435,85	107,40%
B. Výnosy celkem		54 564 061,41	105,08%	1 089 058,08	126,65%
C. Výsledek hospodař.		-598 542,37	211,65%	497 622,23	160,95%

Výsledovka k 31. 12 2014					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	horizont. analýza	hospodářská činnost	horizont. analýza
A. Náklady celkem		59 313 427,12	107,52%	756 242,04	127,87%
B. Výnosy celkem		59 620 668,24	109,27%	1 096 998,77	100,73%
C. Výsledek hospodař.		307 241,12	-51,33%	340 756,72	68,48%

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Analýza výnosů

Tabulka č. 8

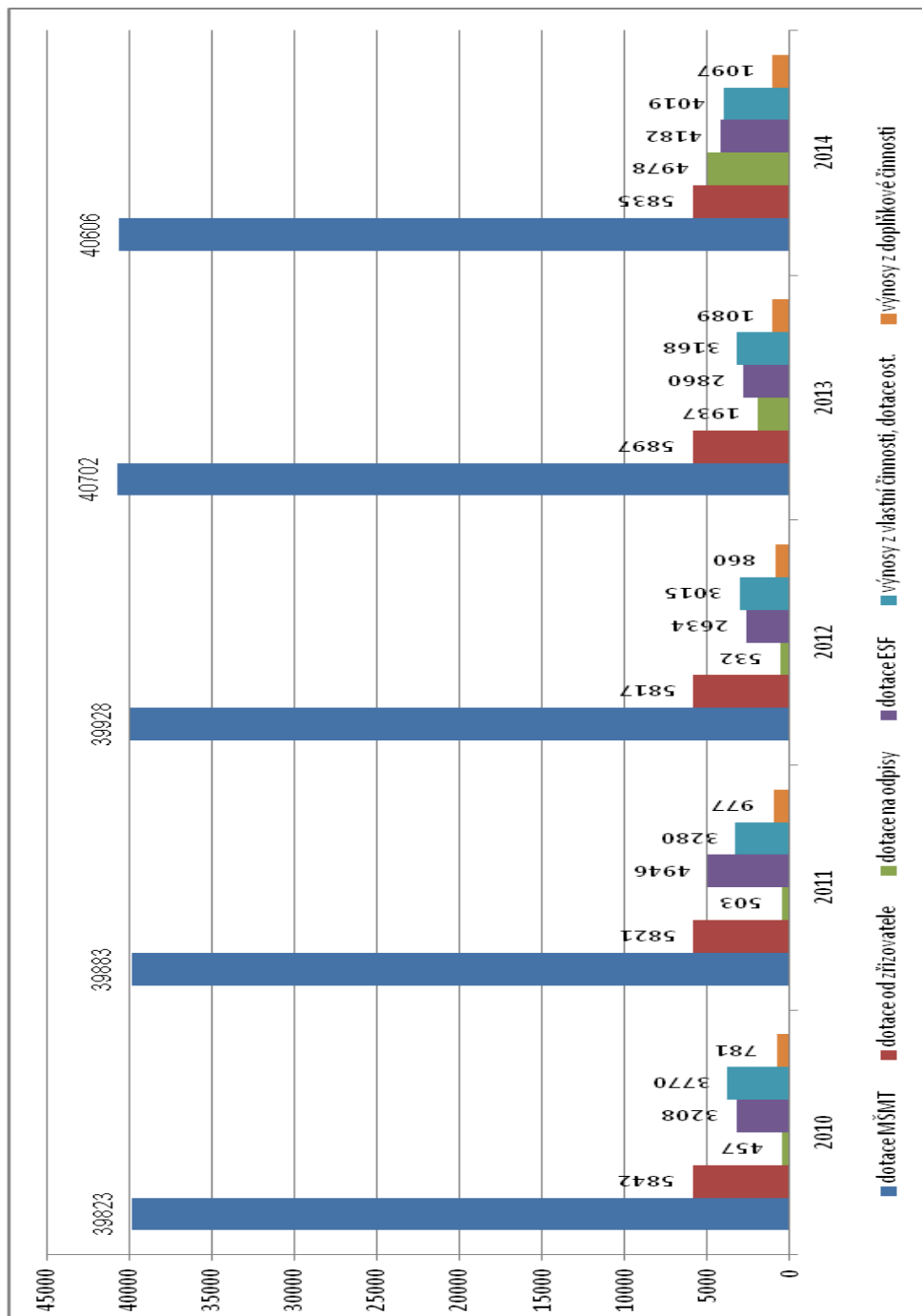
Výnosy v letech 2010 - 2014 v tis. Kč					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
hlavní činnost	53 100	54 433	51 926	54 564	59 620
z toho dotace na:					
- přímé náklady	39 484	38 099	39 689	40 377	40 097
- ostatní z MŠMT	339	1 784	239	325	509
- nepřímé náklady	5 763	5 756	5 742	5 852	5 810
- odpisy	457	503	532	1 937	4 978
- ostatní od zřizovatele	79	65	75	45	25
- ESF	3 208	4 946	2 634	2 860	4 182
doplňková činnost	781	977	860	1 089	1 097
celkem výnosy	53 881	55 410	52 786	55 653	60 717

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že výnosy v hlavní činnosti mají stoupající tendenci. Největší část výnosů z hlavní činnosti tvoří dotace, jmenovitě dotace na úhradu přímých nákladů. Výnosy v rámci doplňkové činnosti mají také vzrůstající úroveň.

Graf č. 5

Výnosy v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Výnosy z hlavní činnosti

Tabulka č. 9

Výnosy hlavní činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy hlavní činnosti celkem	53 100	54 433	51 926	54 564	59 620

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Celkové výnosy mají rostoucí tendenci. Nejnižší výnosy ve sledovaných obdobích byly v roce 2012, kdy byl provoz školy omezen z důvodu dostavby nové budovy školy. Dalším důvodem byly nižší dotace z projektů ESF vzhledem k tomu, že během roku 2012 byly ukončeny 3 projekty.

Dotace

Dotace z MŠMT

Z přímých nákladů jsou hrazeny mzdové prostředky, odvody, základní příděl FKSP a ostatní neinvestiční náklady. Tato dotace na úhradu přímých nákladů na vzdělávání je přidělována na základě výkonů, tzn. na počtu žáků a počtu vydaných obědů a krajských normativů. Tato dotace je během roku několikrát upravována – jednak na základě změny výkonů a také na rozpuštění rezervy zřizovatele.

Tabulka č. 10

Dotace z MŠMT – přímé náklady UZ 33353 v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Dotace z MŠMT - přímé náklady UZ 33353	39 633	34 247	35 987	40 377	40 097

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Vývoj počtu žáků je stabilní, jen mezi roky 2010 a 2011 byl pokles o jednu třídu. Tato skutečnost se odrazila na výši dotace. Dalším důvodem výrazného snížení dotace bylo úsporné opatření ze strany zřizovatele, tzv. vázání mzdových prostředků. Těmito vázanými mzdovými prostředky zřizovatel dotoval školy, které nebyly naplněny žáky a neměly na výplatu tarifních platů pro své pracovníky. Vývoj v letech 2013 a 2014 byl stabilní.

Dotace z MŠMT – ostatní

Tyto účelové dotace byly směřovány do platů a ostatních osobních nákladů vč. odvodů. Programové financování je doplňkem normativního financování. Tyto účelové dotace ošetřují různé nerovnosti či specifika. Jednalo se o rozvojové programy „Hustota a specifika“, „Posílení platové úrovně pedagogů“, „Nová maturita“, „Dvojjazyčná gymnázia“ a „Excelence“. Pouze jedna dotace byla směřována mimo mzdy – dorovnání životních nákladů francouzských lektorů.

Tabulka č. 11

Dotace z MŠMT – ostatní v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Dotace z MŠMT - ostatní	338	5 646	3 941	325	509

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Nejvyšší částky účelových dotací z MŠMT byly v letech 2011 a 2012. Účelové dotace dorovnávaly platovou úroveň pedagogických pracovníků, tzn., že nárůst platů pro pedagogické pracovníky, který byl avizován v letech 2011 a 2012, byl vykryt z prostředků rozvojových programů.

Dotace od zřizovatele – nepřímé náklady

Z této dotace je hrazen provoz školy. Dotace na krytí nepřímých nákladů je poskytována na základě návrhu rozpočtu, který škola předkládá zřizovateli. V této dotaci se nezohledňují výkony školy. Při zpracování rozpočtu zřizovatel školy avizoval každoročně % snížení nepřímých nákladů. Tzn., že při sestavování rozpočtu škola nepočítala s reálnými potřebami, ale předem stanovenou částkou.

Tabulka č. 12

Dotace od zřizovatele – nepřímé náklady UZ 00020 v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Dotace od zřizovatele – nepřímé náklady UZ 00020	5 763	5 756	5 742	5 852	6 810

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Dotace na provoz se každým rokem snižuje. V roce 2012 byl příspěvek ve výši roku 2003. V příspěvku se neodráží vývoj cenových relací, např. změna výše DPH. V roce

2013 se příspěvek zvýšil z důvodu zprovoznění nové části budovy. Toto zvýšení bylo neúměrně nízké. I přes opakované žádosti školy zřizovatel schválil pouze převod do provozu z fondu reprodukce investičního majetku ve výši 200 tis. Kč. Následkem byla ztráta v hlavní činnosti, kterou nedokázal pokrýt ani zisk v doplňkové činnosti. V roce 2014 byl příspěvek na provoz navýšen a ještě doplněn převodem z fondu reprodukce investičního majetku ve výši 400 tis. Kč.

Dotace od zřizovatele – ostatní

Tyto dotace z rozpočtu zřizovatele jsou směřovány do environmentální výuky, na podporu nadaných žáků, na mezinárodní výměny a program „Prevence kriminality“. Od roku 2014 jsou účelově přidělovány finance na všechny opravy nemovitého majetku nad 40 tis. Kč. O částku na výše uvedené opravy zřizovatel zkrátil provozní rozpočet.

Tabulk č. 13

Dotace od zřizovatele – ostatní v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Dotace od zřizovatele – ostatní	99	65	75	45	225

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

V roce 2014 jsou účelové dotace nejvyšší z důvodu účelové dotace na opravy nemovitého majetku nad 40 tis. Kč. Bez této účelové dotace by byly dotace z rozpočtu zřizovatele nejnižší za sledované období.

Dotace na odpisy

Dotace na odpisy jsou poskytovány zřizovatelem na základě odpisového plánu, který škola předkládá zřizovateli. Zřizovatel závazně stanovuje procento odpisů.

Tabulka č. 14

Dotace od zřizovatele – na odpisy v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Dotace od zřizovatele – na odpisy	457	503	532	1 867	4 964

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Výše odpisů se zvyšuje v souvislosti s výší odepisovaného majetku. Z důvodu zařazení

velkého objemu majetku v roce 2013 a 2014 se zvedla i výše odpisů.

Dotace z ESF

Škola byla zapojena do následujících projektů:

CZ.1.07/1.3.13/02.0002 – Rozvoj profesních kompetencí učitelů fyziky základních a středních škol v Olomouckém kraji – od 1. 3. 2010 – 30. 6. 2012;

CZ.1.07/1.1.04/03.0045 – Inovace výuky společenských věd – od 1. 11. 2010 – 30. 6. 2012;

CZ.1.07/1.1.04/03.0005 – Učme se nově - od 1. 11. 2010 – 30. 6. 2012;

CZ.1.07/1.1.04/01.0046 – Fyzika a chemie kolem nás – od 1. 3. 2009 – 28. 2. 2011;

CZ.1.07/1.1.00/26.0046 – Matematika s radostí - od 1. 9. 2011 – 31. 5. 2015;

CZ.1.07/1.5.00/34.1088 – Inovace a zkvalitnění výuky na Slovanském gymnáziu – od 1. 9. 2012 – 31. 8. 2014;

CZ.1.07/1.3.45/02.0027 – Rozvoj profesních kompetencí učitelů fyziky základních a středních škol v Olomouckém kraji II - od 1. 9. 2013 – 30. 12. 2014;

CZ.1.07/1.1.26/02.0046 – Učme se matematiku nově – od 1. 9. 2013 – 30. 12. 2014;

CZ.1.07/1.3.00/51.0009 – Chytří pomocníci ve výuce aneb využíváme ICT jednoduše a kreativně – od 1. 8. 2014 – 30. 9. 2015.

Tabulka č. 15

Dotace na projekty ESF v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Dotace na projekty ESF	3 195	4 946	2 634	2 860	4 182

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Výše dotací zaúčtovaných do výnosů jsou závislé na počtu projektů a výších schválených finančních prostředků. Schválení monitorovacích zpráv a finanční vypořádání nekoresponduje s čerpáním finančních prostředků, které je zaúčtováno ve výnosech. Všechny projekty jsou zaměřeny na zdokonalení a zkvalitnění systému výuky. Dotace z ESF jsou důležitým zdrojem financování. Práce zajišťující administraci projektu jsou náročné vzhledem k jejich počtu i shodných termínů plnění. Při větším počtu projektů se práce prolínají, ve většině projektů jsou zainteresované stejné osoby a dochází k přetěžování pracovníků.

Dotace od jiných orgánů

Tyto dotace jsou poskytnuty z rozpočtu Statutárního města Olomouc a Domu

zahraničních služeb Praha v rámci projektu Sokrates.

Tabulka č. 16

Dotace od jiných organizací v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Dotace od jiných orgánů	30	35	111	250	264

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Nejvyšší částka dotace byla poskytnuta v roce 2014, kdy končil projekt Sokrates, který trval od roku 2012. Dotace ze Statutárního města Olomouc se týkala podpory mezinárodních výměnných akcí.

Výnosy z vlastní činnosti

Ve výnosech jsou zaúčtovány akce hrazené žáky - mezinárodní výměny do Francie a Anglie, exkurze, lyžařský výcvik, sportovně-turistické kurzy, nákup knih a cvičebnic pro vyšší gymnázium, nákupy z příspěvku francouzské ambasády, opisy vysvědčení, prodej čipů, kopírování, prodej nápojů z nápojového automatu. Dále je to čerpání fondů.

Tabulka č. 17

Výnosy z vlastní činnosti v rámci hlavní činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy z vlastní činnosti v rámci hlavní činnosti	3 585	3 235	2 904	2 988	2 569

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Nejvyšší výnosy z vlastní činnosti byly v roce 2010, nejnižší v roce 2014. V roce 2010 byly výnosy z vlastní činnosti ovlivněny použitím fondů prostředků z rezervního fondu při částečné splátce pohledávky za Union Bankou v likvidaci ve výši 494 tis. Kč. Dále jsou ovlivněny především počtem mezinárodních výměn žáků.

Výnosy z doplňkové činnosti

Doplňková činnost je vymezena zřizovací listinou a slouží především k podpoře hlavní činnosti. Jde o využití volné kapacity v odpoledních hodinách mimo výuku. Škola v rámci doplňkové činnosti pronajímala od září 2013 dvě tělocvičny a učebny, do roku 2013 se vydávaly obědy pro cizí strávníky.

Tabulka č. 18

Výnosy z doplňkové činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

v tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy z doplňkové činnosti	781	977	860	1 089	1 097

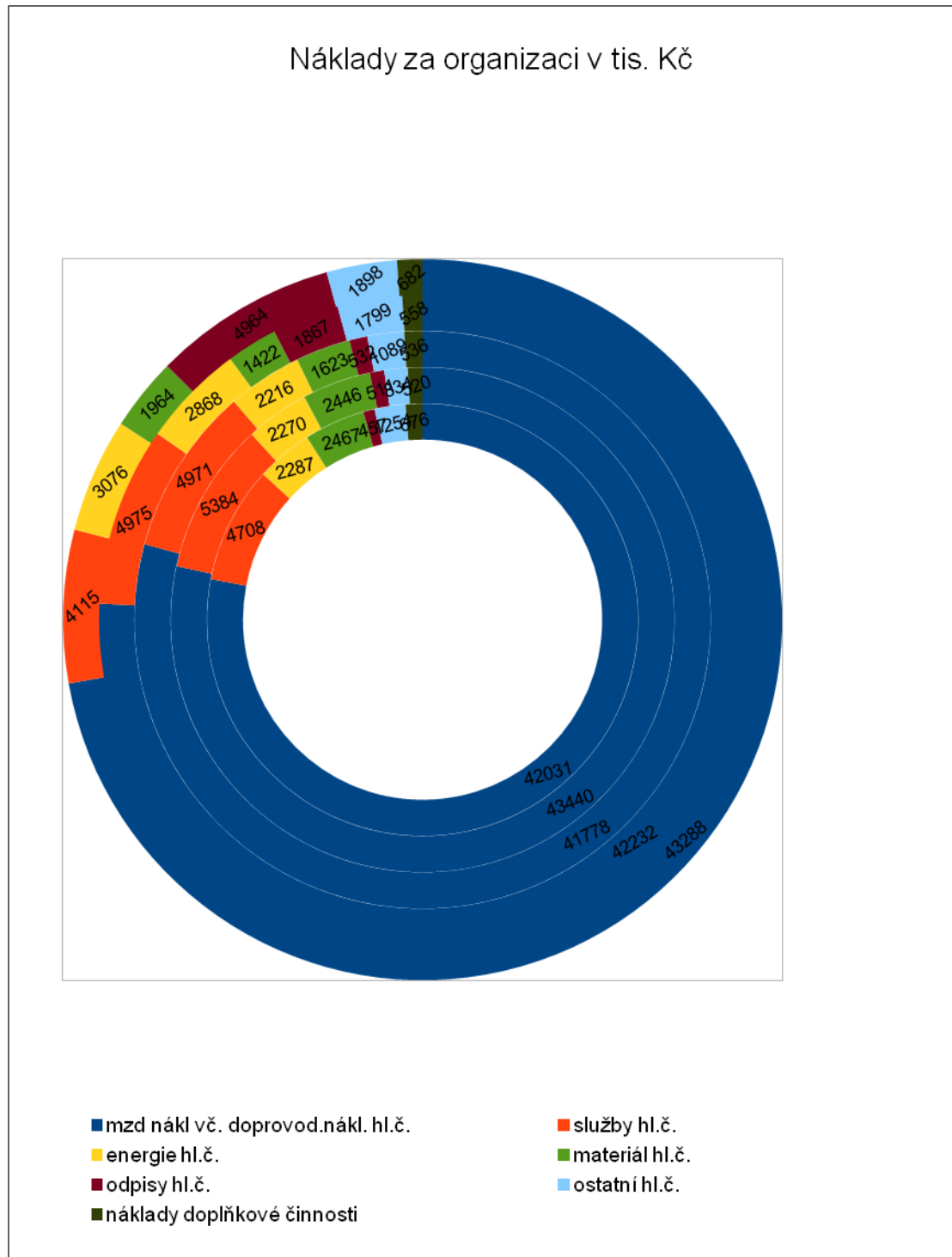
Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Nejvyšší výnosy v rámci doplňkové činnosti měla škola v roce 2014, kdy pronajímala 2 tělocvičny v rámci využití prostor nad rámec výuky v odpoledních a večerních hodinách a učebny o víkendech vzdělávací agentuře.

Analýza nákladů

Graf č. 6

Náklady za organizaci v letech 2010 (vnitřní kruh) -2014 (vnější kruh) v tis. Kč

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Náklady hlavní činnosti

Tabulka č. 19

Náklady hlavní činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

účet	text	2010	2011	2012	2013	2014
501	spotř.mat.	2 467	2 446	1 623	1 422	1 964
502	spotř.energ.	2 287	2 270	2 216	2 868	3 076
511	opravy	368	358	314	286	586
512	cestovné	335	323	263	373	324
513	reprezent.	23	18	15	18	26
518	ost.slужby	4 708	5 384	4 971	4 975	4 115
521	mzd.nákl.	30 860	32 090	30 975	31 546	32 349
524	zák.soc.poj.	10 273	10 680	10 222	10 150	10 435
525	jiné soc.poj.	125	134	126	124	128
527	zák.soc.nákl.	569	287	288	290	290
528	jiné soc.nákl.	204	249	167	122	86
538	jiné daně	3	1	13	24	1
542	jiné penále	0	0	0	0	1
549	ost.nákl.	490	102	143	152	155
551	odpisy	457	511	532	1 867	4 964
558	nákl.DrDM	0	0	339	4	804
563	kurz.ztráty	0	32	2	939	1
569	bank.popl.	35	0	0	3	0
	nákl.celkem	53 204	54 885	52 209	55 163	59 305

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Největší podíl z nákladů každoročně činí mzdové náklady, které tvoří 57 – 59 % z celkových nákladů. Další položkou jsou doprovodné náklady ke mzdám, což je sociální a zdravotní pojištění, dále pak povinný příděl do FKSP.

Spotřeba energií je ovlivněna zvýšenou spotřebou při zařazení nové části budovy do užívání v září 2013. V roce 2014 se spotřeba energie projevila za celý rok. Nová část budovy je energeticky 2x náročnější než budovy stávající. Z tohoto důvodu spotřeba energií se zvýšila o cca 800 tis. Kč.

Další velmi významnou položkou jsou ostatní služby. 46 – 58% z této částky tvoří nákupy služeb z finančních prostředků žáků na dopravu, ubytování a jiné služby v rámci akcí souvisejících s výukou a nákupy služeb financované z projektů z ESF.

Spotřeba materialu je ovlivněna nejen nákupem z prostředků zřizovatele, ale i nákupem

učebnic z finančních prostředků od žáků a z finančních prostředků projektů z ESF. Tyto náklady se pohybují od 45 – 50% z celkové spotřeby materiálu.

Významnou položkou od roku 2013 jsou odpisy dlouhodobého majetku. Odpisy se zvýšily o cca 4 500 tis. Kč. Odpisy v hlavní činnosti jsou plně hrazeny zřizovatelem.

Opravy se během období 2010-2013 pohybovaly ve stejné výši. V roce 2014 se opravy výrazně zvýšily z důvodu provádění povinného servisování zařízení v nové části budovy jako např. servis výtahů, protipožární rolety, servis vzduchotechniky apod.

Výše cestovného je závislá na počtu lyžařských a sportovních kurzů, exkurzí, mezinárodních výměn a zahraničních cest. Každoročně je zlikvidováno přes 200 cestovních příkazů.

Náklady doplňkové činnosti

Tabulka č. 20

Náklady doplňkové činnosti v letech 2010 - 2014 v tis. Kč

účet	text	2010	2011	2012	2013	2014
501	spotř.mat.	43	40	5	9	34
502	spotř.energ.	192	106	118	181	160
511	opravy	126	52	165	69	174
512	cestovné	0	0	1	0	0
513	reprezent.	1	1	1	1	0
518	ost.slужby	148	139	18	77	116
521	mzd.nákl.	125	134	183	157	112
524	zák.soc.poj.	27	33	30	29	3
525	jiné soc.poj.	0	1	1	0	0
527	zák.soc.nákl.	1	1	1	1	0
528	jiné soc.nákl.	0	0	0	0	0
538	jiné daně	0	0	0	0	0
542	jiné penále	0	0	0	0	0
549	ost.nákl.	0	0	0	0	0
551	odpisy	13	13	13	34	71
558	nákl.DrDM	0	0	0	0	12
563	kurz.ztráty	0	0	0	0	0
569	bank.popl.	0	0	536	0	682
	nákl.celkem	676	520	536	558	682

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Mezi nejvyšší nákladové položky každoročně patří spotřeba energií. Tato spotřeba je rozpočítávána dle pronajatých hodin a plochy z celkové spotřeby energií za školu. Další významnou položkou jsou opravy. Škola se snaží zvýšit atraktivnost pronajímaných tělocvičen opravami sprch a šaten, které slouží nájemcům. Do položky mzdy jsou zahrnuty odměny správců tělocvičen, výše se odvíjí od počtu pronajatých hodin. Ostatní služby jsou rozpočítávány výnosovou metodou mezi hlavní a doplňkovou činností.

Hospodářský výsledek

Hospodářský výsledek se vykazuje za každou činnost zvlášť.

Tabulka č. 21

Hospodářský výsledek v letech 2010 - 2014 v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
hlavní činn. před zdaněním	-104	-452	-283	-599	315
doplň. činn. před zdaněním	105	457	324	531	415
organizace celk. před zdan.	1	5	41	-68	730
hlavní činn. po zdanění	-104	-452	-283	-599	307
doplň. činn. po zdanění	105	457	309	498	341
organizace celk. po zdanění	1	5	26	-101	648

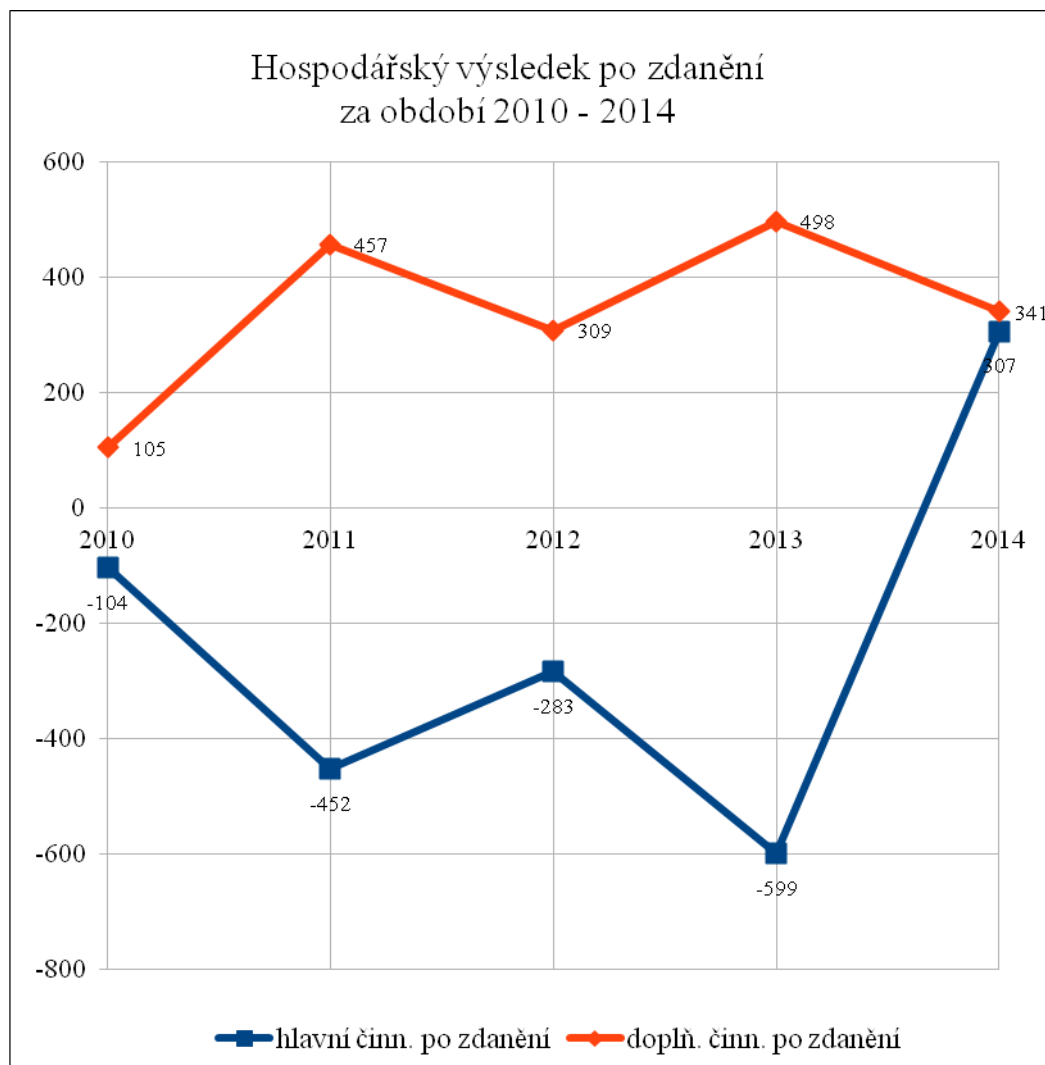
Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Graf č. 7

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 8

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že hlavní činnost byla v letech 2010 - 2013 ztrátová. V roce 2014 byla hlavní činnost zisková z důvodu převodu finančních prostředků z investičního fondu do provozu. Finanční prostředky se nakonec nevyčerpaly z důvodu neuskutečnění plánovaných nákladů. Doplňková činnost je trvale zisková. Nejvyššího zisku bylo dosaženo v roce 2013, kdy škola začala provozovat 2 tělocvičny. V roce 2014 zájem začal upadat z důvodu vysoké ceny pronájmu (500,-/1 hod) a nedostatku financí, s kterými hospodaří sportovní kluby. Zdanění daní z příjmu právnických osob se provádí za celou organizaci, tj. obě činnosti. Zdaňují se i jednotlivé ziskové činnosti v rámci hlavní činnosti, a to i v tom případě, že celá hlavní činnost je ztrátová. U doplňkové činnosti se jako nezdanitelná položka vykazují mimo jiné i odpisy

dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Tento majetek je ve vlastnictví zřizovatele, není to majetek vlastní. Tzn., že odpisy v rámci doplňkové činnosti nehradí zřizovatel a škola si na ně musí vydělat. O vykázanou částku si pak zvýší daňový základ. Škola navrhuje rozdělení zdaněného zlepšeného hospodářského výsledku do fondů dle pokynu zřizovatele. Do fondu odměn může navrhnout finanční prostředky do maximální výše 20%, zbývající část do rezervního fondu.

5.2.2 Vertikální analýza

Tuto kapitolu tvoří vertikální analýza aktiv, pasiv a výkazu zisku a ztrát. Cílem je zjistit strukturu jmenovaných položek. U rozvahy sledujeme strukturu aktiv, tzn. stálá a oběžná aktiva. A dále struktura pasiv, tzn. vlastní a cizí zdroje. U výkazu zisku a ztrát se jako základ počítaly výnosy a to zvlášť za hlavní a zvlášť za doplňkovou (hospodářskou) činnost.

Tabulka č. 22

Vertikální analýza rozvahy v letech 2010 – 2014 v Kč

ROZVAHA		31.12.2010	31.12.2010	31.12.2010	%
2010	Účet	brutto	korekce	netto	vert.
Aktiva celkem		52 033 468,77	23 039 453,32	28 994 015,45	
A Stálá aktiva		41 148 456,16	23 039 453,32	18 109 002,84	62,46%
B Oběžná aktiva		10 885 012,61	0,00	10 885 012,61	37,54%
Pasiva celkem		28 994 015,45	0,00	28 994 015,45	
C Vlastní kapitál		21 485 925,92	0,00	21 485 925,92	74,10%
D Cizí zdroje		7 508 089,53	0,00	7 508 089,53	25,90%

ROZVAHA		31.12.2011	31.12.2011	31.12.2011	%
2011	Účet	brutto	korekce	netto	vert.
Aktiva celkem		54 499 807,84	24 832 062,02	29 667 545,82	
A Stálá aktiva		42 709 989,86	24 832 062,02	17 877 727,84	60,26%
B Oběžná aktiva		11 789 817,98	0,00	11 789 817,98	39,74%
Pasiva celkem		29 667 545,82	0,00	29 667 545,82	
C Vlastní kapitál		21 776 537,20	0,00	21 776 537,20	73,40%
D Cizí zdroje		7 891 008,62	0,00	7 891 008,62	26,60%

ROZVAHA					
2012	Účet	31.12.2012 brutto	31.12.2012 korekce	31.12.2012 netto	vert.
Aktiva celkem		59 714 664,06	25 377 720,06	34 336 944,00	
A Stálá aktiva		44 320 366,40	25 377 720,06	18 942 646,34	55,17%
B Oběžná aktiva		15 394 297,66	0,00	15 394 297,66	44,83%
Pasiva celkem		34 336 944,00	0,00	34 336 944,00	
C Vlastní kapitál		24 495 832,60	0,00	24 495 832,60	71,34%
D Cizí zdroje		9 841 111,40	0,00	9 841 111,40	28,66%

ROZVAHA					
2013	Účet	31.12.2013 brutto	31.12.2013 korekce	31.12.2013 netto	vert.
Aktiva celkem		258 566 792,54	35 026 164,18	223 540 628,36	
A Stálá aktiva		243 793 790,13	35 026 164,18	208 767 625,95	93,39%
B Oběžná aktiva		14 773 002,41		14 773 002,41	6,61%
Pasiva celkem		223 540 628,36		223 540 628,36	
C Vlastní kapitál		213 931 627,28		213 931 627,28	95,70%
D Cizí zdroje		9 609 001,08		9 609 001,08	4,30%

ROZVAHA					
2014	Účet	31.12.2014 brutto	31.12.2014 korekce	31.12.2014 netto	vert.
Aktiva celkem		274 423 220,33	41 612 319,38	232 810 900,95	
A Stálá aktiva		260 632 679,27	41 612 319,38	219 020 359,89	94,08%
B Oběžná aktiva		13 790 541,06		13 790 541,06	5,92%
Pasiva celkem		232 810 900,95		232 810 900,95	
C Vlastní kapitál		224 728 701,86		224 728 701,86	96,53%
D Cizí zdroje		8 082 199,09		8 082 199,09	3,47%

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Od roku 2013 se poměr mezi stálými a oběžnými aktivy výrazně změnil z důvodu zařazení do používání nové budovy. Tímto se změnil i poměr mezi vlastním a cizím kapitálem.

Tabulka č. 23

Vertikální analýza výsledovky v letech 2010 – 2014 v Kč

Výsledovka k 31. 12 2010					
	účet	hlavní činnost		hospodářská činnost	
		hlavní činnost	vertikál. analýza	hospodářská činnost	vertikál. analýza
A. Náklady celkem		53 203 110,36	100,20%	676 044,30	86,54%
B. Výnosy celkem		53 099 281,13	100,00%	781 214,30	100,00%
C. Výsledek hospodař.		-103 829,23	-0,20%	105 170,00	13,46%

Výsledovka k 31. 12 2011					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	vertikál. analýza	hospodářská činnost	vertikál. analýza
A. Náklady celkem		54 884 892,50	100,83%	519 687,07	53,18%
B. Výnosy celkem		54 432 510,92	100,00%	977 192,25	100,00%
C. Výsledek hospodař.		-452 381,58	-0,83%	457 505,18	46,82%

Výsledovka k 31. 12 2012					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	vertikál. analýza	hospodářská činnost	vertikál. analýza
A. Náklady celkem		52 209 276,90	100,54%	550 683,37	64,04%
B. Výnosy celkem		51 925 668,56	100,00%	859 868,07	100,00%
C. Výsledek hospodař.		-283 608,34	-0,54%	309 184,70	35,96%

Výsledovka k 31. 12 2013					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	vertikál. analýza	hospodářská činnost	vertikál. analýza
A. Náklady celkem		55 162 603,78	101,09%	591 435,85	54,31%
B. Výnosy celkem		54 564 061,41	100,00%	1 089 058,08	100,00%
C. Výsledek hospodař.		-598 542,37	-1,09%	497 622,23	45,69%

Výsledovka k 31. 12 2014					
		hlavní činnost		hospodářská činnost	
	účet	hlavní činnost	vertikál. analýza	hospodářská činnost	vertikál. analýza
A. Náklady celkem		59 313 427,12	99,48%	756 242,04	68,94%
B. Výnosy celkem		59 620 668,24	100,00%	1 096 998,77	100,00%
C. Výsledek hospodař.		307 241,12	0,52%	340 756,72	31,06%

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Výsledek hospodaření je tvořen ziskem z doplňkové činnosti. Hlavní činnost byla vždy ztrátová, kromě roku 2014, kdy byla hlavní činnost zisková. Škola dle pokynů zřizovatele plánuje vyrovnané hospodaření za celou organizaci. Zisk v doplňkové

činnosti je závaznou podmínkou stanovenou zřizovatelem.

5.2.3 Analýza poměrových ukazatelů

Mezi poměrové ukazatele, které se používají u příspěvkových organizací, patří ukazatele likvidity, ukazatele rentability, ukazatele zadluženosti, ukazatele aktivity a ukazatele autarkie.

Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity nám říkají, jak je na tom škola ve vztahu ke svým krátkodobým závazkům, jak je schopna své závazky plnit ve lhůtách splatnosti. Vyjadřuje míru přeměny majetku do hotovosti. Tyto ukazatele jsou pro školu pouze informativní, vzhledem k tomu, že majetek je jí svěřen pouze do péče a nemůže s majetkem disponovat. Dalším faktorem, který ovlivňuje tyto ukazatele, jsou finanční prostředky k fondům, které se vedou samostatně. Faktorem, který také ovlivňuje ukazatele likvidity, jsou i finanční prostředky k projektům z ESF.

Okamžitá likvidita

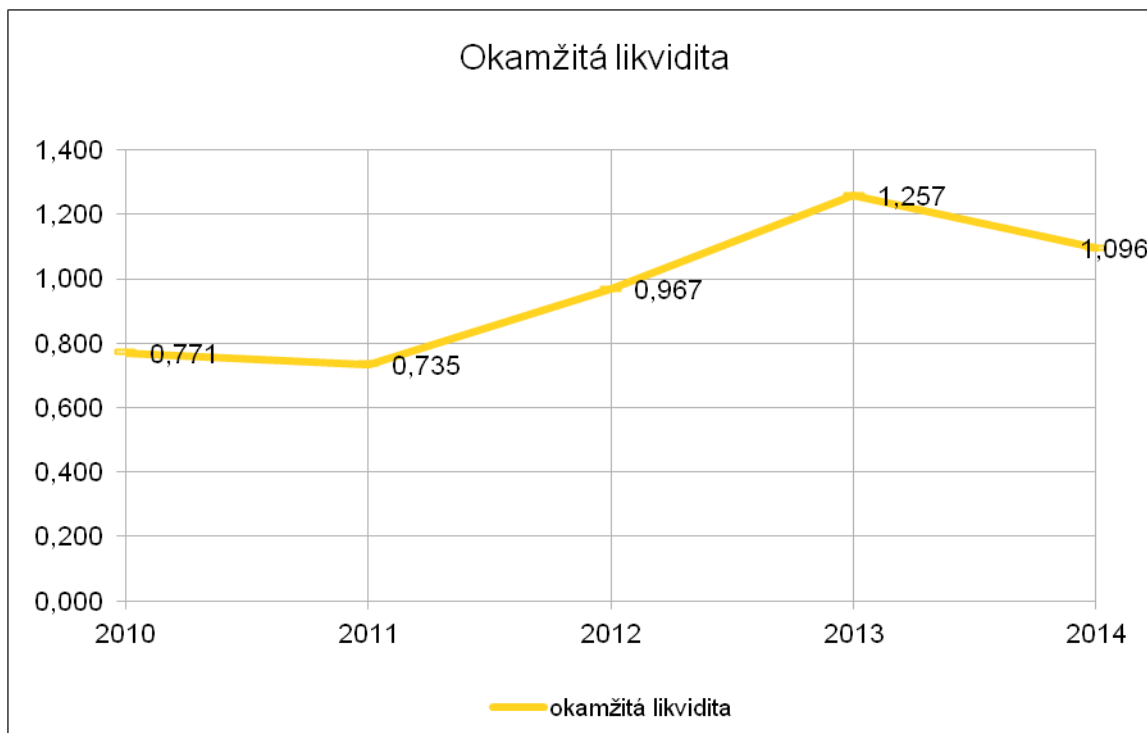
Tabulka č. 24

Okamžitá likvidita v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Okamžitá likvidita					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
pohotové platební prostř.	5 787	5 797	7 368	6 916	7 015
okamžité splatné závazky	7 508	7 891	7 620	5 500	6 398
okamžitá likvidita	0,771	0,735	0,967	1,257	1,096

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 9

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Do pohotových platebních prostředků jsou započítány hotovost v pokladně a peníze na běžných účtech školy, které jsou k dispozici k placení splatných dluhů a okamžitě splatné dluhy. V roce 2010 a 2011 nebyly k poslednímu dni daného roku proplaceny průběžné monitorovací zprávy dvou projektů ESF, které měly stejné monitorovací období. Náklady se hradily z provozního účtu organizace. I když byl koeficient nižší než 1, neohrozilo to okamžitou likviditu. Všechny závazky se hradily ve lhůtách splatnosti. V roce 2012 a 2014 byly otevřeny úvěry pro předfinancování projektů z důvodu časového nesouladu mezi čerpáním a proplacením monitorovacích zpráv. Vzhledem k tomu, že doporučenou hodnotou tohoto ukazatele je výsledek blízký číslu 1, lze konstatovat, že škola je v období 2012 – 2014 schopna splácet své splatné závazky z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Okamžitá likvidita byla nejnižší v roce 2011 a 2010, ale závazky byly průběžně hrazeny.

Pohotová likvidita

Tento ukazatel vyjadřuje nejpřesněji schopnost zaplatit neboli kolika korunami z účtu nebo pokladny je pokryta 1,- krátkodobých závazků (z obchodního styku, zaměstnancům). Koeficient by neměl klesnout pod hodnotu 1. Pokud je ukazatel vyšší, znamená to, že se peníze nezhodnocují.

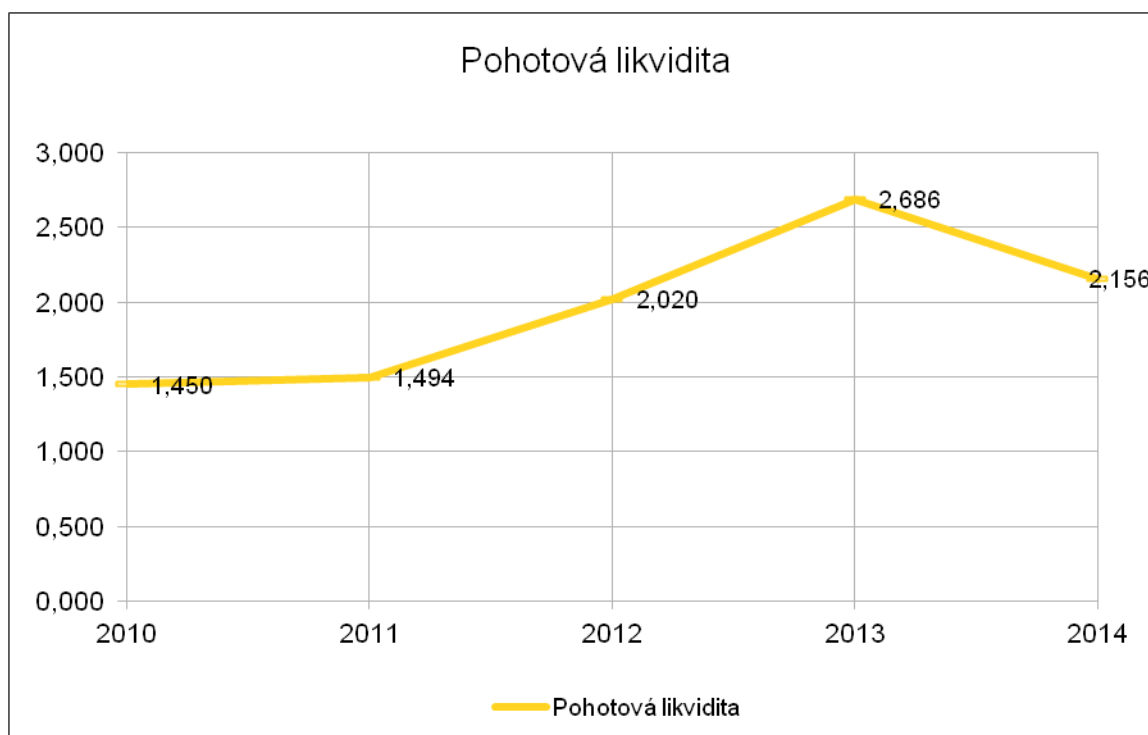
Tabulka č. 25

Pohotová likvidita v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Pohotová likvidita					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
oběžná aktiva – zásoby	10 885	11 790	15 394	14 773	13 791
krátkodobé závazky	7 508	7 891	7 620	5 500	6 398
Pohotová likvidita	1,450	1,494	2,020	2,686	2,156

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 10

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Koeficient přesahuje v letech 2012 – 2014 hodnotu 2. Tzn., že peníze leží na účtech tzv. ladem. I přes tuto skutečnost si musela škola dle pokynu zřizovatele, otevřít úvěr na dofinancování aktivit projektů z ESF.

Běžná likvidita

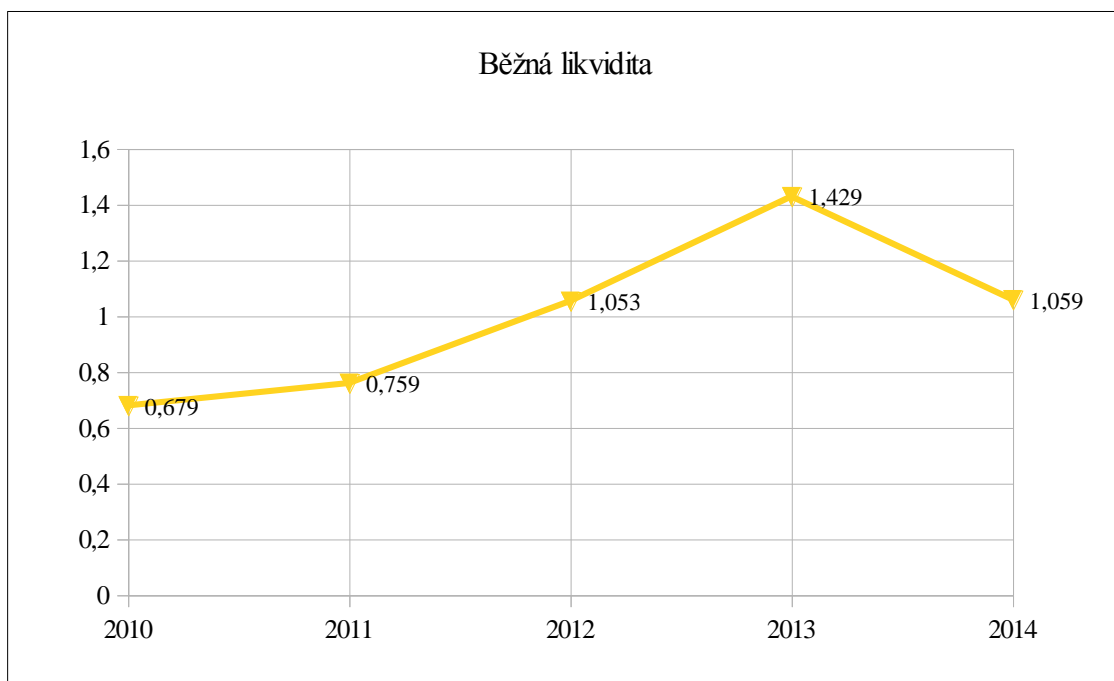
Tabulka č. 26

Běžná likvidita v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Běžná likvidita					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
krátkodobá aktiva	5 098	5 993	8 027	7 857	6 775
krátkodobé závazky	7 508	7 891	7 620	5 500	6 398
Běžná likvidita	0,679	0,759	1,053	1,429	1,059

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 11

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Výše uvedené údaje nám říkají, kolika korunami krátkodobých aktiv je pokryta 1,- krátkodobých závazků. V období let 2010 – 2011 nebyly krátkodobé závazky kryty krátkodobými aktivy. I přes tuto skutečnost byly závazky hrazeny ve lhůtách splatnosti.

Ukazatele rentability

Ukazatele rentability nám říkají, jak škola vytváří nové zdroje a zisk. Ukazuje efektivitu podnikání. V podnikatelské sféře je základním cílem organizace dosáhnout co nejvyššího zisku, organizace chce co nejefektivněji zhodnotit svůj kapitál.

Škola není založena za účelem podnikání, svou doplňkovou činností podporuje činnost hlavní. Tyto ukazatele nemají žádnou vypovídající schopnost o hospodaření školy, její kvalitě či schopnosti produkovat zisk. Z toho důvodu jsem použila pouze vzorově tři ukazatele rentability.

Tabulka č. 27

Rentabilita aktiv – ROA v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

ROA					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
zisk	1	5	41	-68	730
celková aktiva	28 994	29 668	34 337	223 541	232 811
ROA	0,0000%	0,0002%	0,0012%	-0,0003%	0,0031%

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Tento ukazatel vyjadřuje efektivitu vytvářeného zisku bez rozdílu, zda jej tvoříme z vlastních či cizích zdrojů. V tomto případě je to 0.

Tabulka č. 28

Rentabilita dlouhodobého kapitálu – ROCE v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

ROCE					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
EBIT = zisk před zdaněním	1	5	41	-68	730
dlouhodobá aktiva	18 109	17 878	18 943	208 768	219 020
ROCE	0,0001%	0,0003%	0,0022%	-0,0003%	0,0033%

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Tento ukazatel nám říká, kolik zisku připadá na 1,- kapitálu. V našem případě je to 0. Pro akciovky je to základní ukazatel, aby se co nejefektivněji využívalo kapitálu.

Tabulka č. 29

Rentabilita tržeb – ROS v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

ROS					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
EBIT = zisk před zdaněním	1	5	41	-68	730
tržby	3 619	3 832	3 323	3 754	3 338
ROS	0,0003%	0,0013%	0,0123%	-0,0181%	0,2187%

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Tento ukazatel nám říká, kolik korun zisku připadne na 1,- tržeb. Z výše uvedených údajů vyplývá, že v roce 2014 na 1,- zisku připadá 0,22 tržeb.

Celková zadluženost

Celková zadluženost nám udává, kolika procenty financuje cizí kapitál celková aktiva.

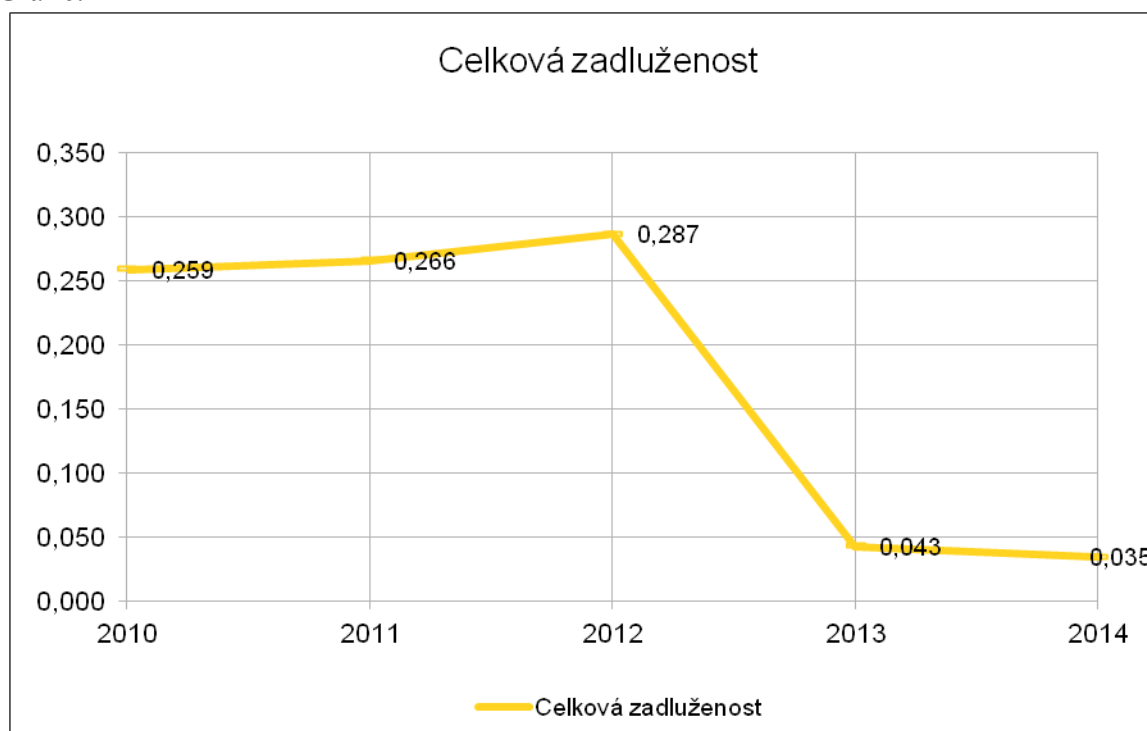
Tabulka č. 30

Celková zadluženost v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Celková zadluženost					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
cizí kapitál	7 508	7 891	9 841	9 609	8 082
celková aktiva	28 994	29 668	34 337	223 541	232 811
Celková zadluženost	0,259	0,266	0,287	0,043	0,035

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 12

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Tento ukazatel většinou vyžadují banky při vyřizování úvěru. Tento ukazatel má klesající tendenci. Nejvyšší zadluženost byla v roce 2012, kdy škola měla otevřený úvěr na financování projektů z ESF. Nejnižší v roce 2014 a to i přesto, že byl opět otevřený úvěr na financování projektů z ESF. Finanční prostředky na běžném účtu byly v dostatečné výši, ale dle pokynu zřizovatele škola musela zřídit úvěr na pokrytí časového nesouladu mezi náklady a proplacením monitorovacích zpráv projektů financovaných ESF. Z výše vypočítaného ukazatele vyplývá, že škola využívá k financování aktivit převážně vlastní zdroje.

Ukazatele aktivity

Ukazatel aktivity říká, jak organizace využívá aktiva, zda má volné kapacity a jak využívá majetek celkově. Vzhledem k tomu, že tržby nejsou základním smyslem činnosti školy, nelze tento ukazatel porovnávat s podnikatelskou sférou, pro kterou je typickým ukazatelem.

Obrat aktiv

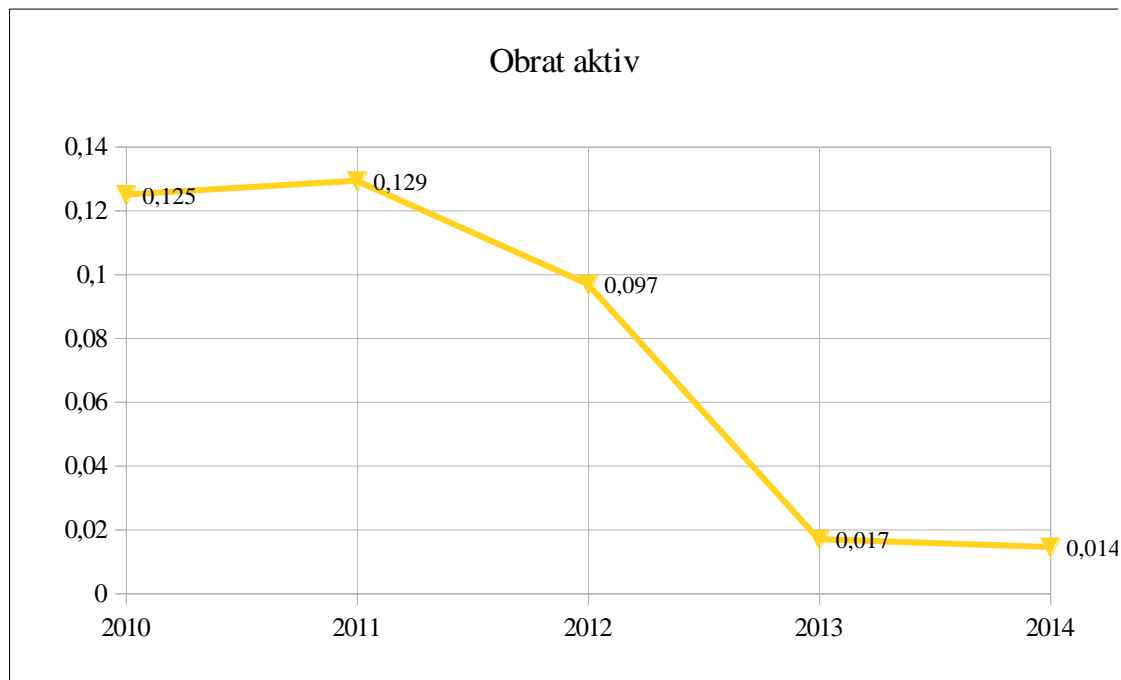
Tabulka č. 31

Obrat aktiv v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Obrat aktiv					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
tržby	3 619	3 832	3 323	3 754	3 338
celková aktiva	28 994	29 667	34 337	223 541	232 811
Obrat aktiv	0,125	0,129	0,097	0,017	0,014

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 13

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Nejvyšší hodnoty dosáhl obrat aktiv v roce 2010, nejnižší pak v roce 2014. Aktiva vzrostla z důvodu zařazení nové budovy školy a zhodnocení původní budovy z důvodu výměny oken. Z výše uvedeného je zřejmé, že ukazatel každým rokem klesá.

Koeficient samofinancování

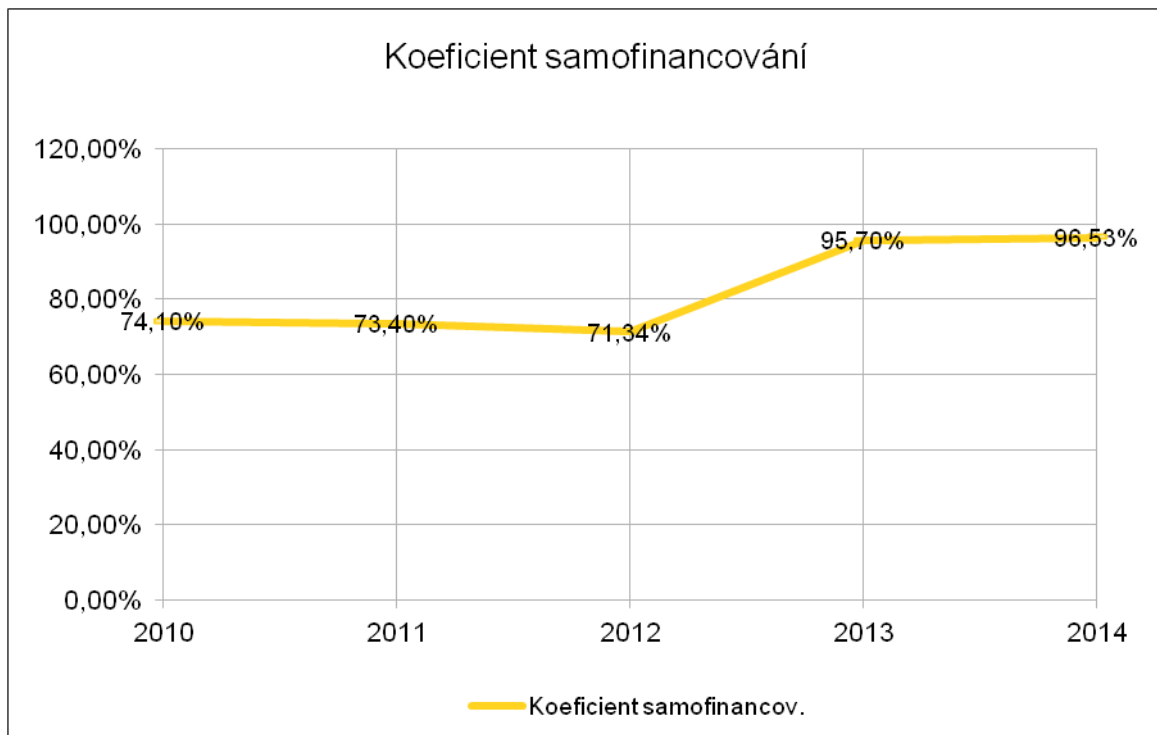
Tabulka č. 32

Koeficient samofinancování v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Koeficient samofinancování v %					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
vlastní kapitál	21 486	21 777	24 496	213 932	224 729
celková aktiva	28 997	29 668	34 337	223 541	232 811
Koeficient samofinancov.	74,10%	73,40%	71,34%	95,70%	96,53%

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 14

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, jak probíhá financování příspěvkových organizací, převažuje vlastní kapitál nad cizími zdroji, které mají krátkodobý charakter. Ukazatel nám říká, do jaké míry je schopna škola pokrýt své potřeby z vlastních zdrojů. Nejnižší schopnost krýt své potřeby z vlastních zdrojů měla škola v roce 2012, nejvyšší v roce 2013.

Ukazatel autarkie

Ukazatel autarkie hlavní činnosti

Tento ukazatel používá výnosově nákladový princip. Znázorňuje, jak je škola schopna pokrýt náklady ze svých výnosů.

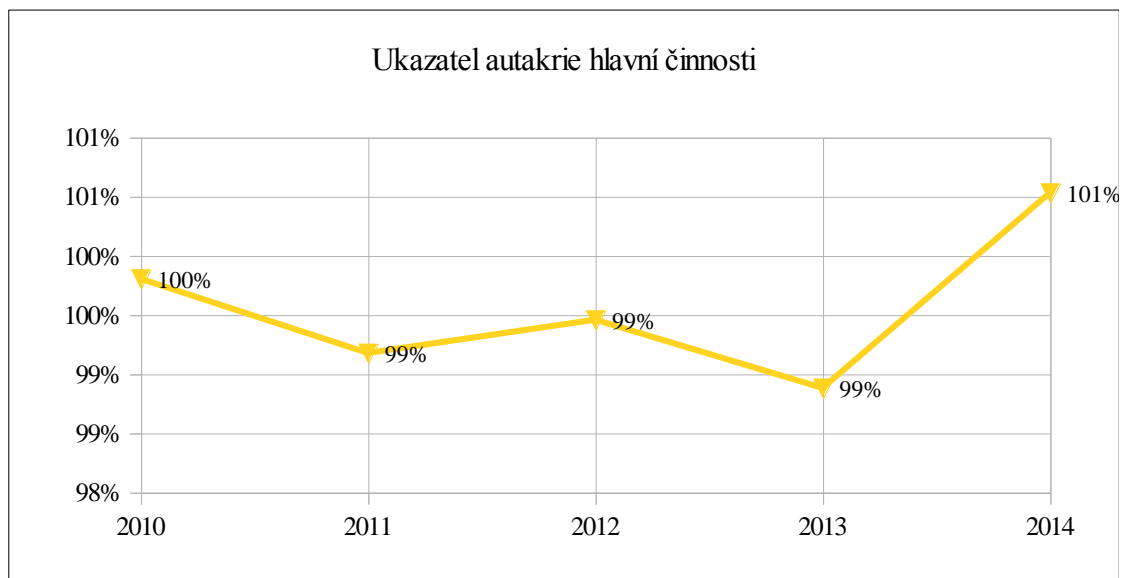
Tabulka č. 33

Ukazatel autarkie hlavní činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Ukazatel autarkie hlavní činnosti					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
výnosy hlavní činnosti	53 100	54 433	51 926	54 546	59 620
náklady hlavní činnosti	53 204	54 885	52 209	55 163	59 305
autarkie hlavní činnosti	99,805	99,176	99,458	98,881	100,531

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 15

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Z uvedených čísel vyplývá, že náklady své hlavní činnosti není škola, s výjimkou roku 2014, schopna krýt v plné výši. Ke krytí hlavní činnosti využívá škola zdrojů z doplňkové činnosti. V roce 2013 nebyly postačující ani tyto zdroje, ani převod z prostředků fondu reprodukce investičního majetku do provozu a organizace hospodařila se ztrátou. V roce 2014 byla převedena částka z fondu reprodukce investičního majetku do provozu, která se nakonec nevyčerpala z důvodu nižších nákladů na energie než bylo plánováno vzhledem k velmi mírné zimě. Škola hospodařila i v rámci hlavní činnosti z tohoto důvodu se ziskem. Škola je dlouhodobě v příspěvku na provoz podhodnocena a finanční problémy řeší převody z fondu reprodukce investičního majetku do provozu. Tím si ale snižuje možnost obnovy dlouhodobého majetku.

Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů

Příjmově výdajový princip je vázán na tok finančních prostředků.

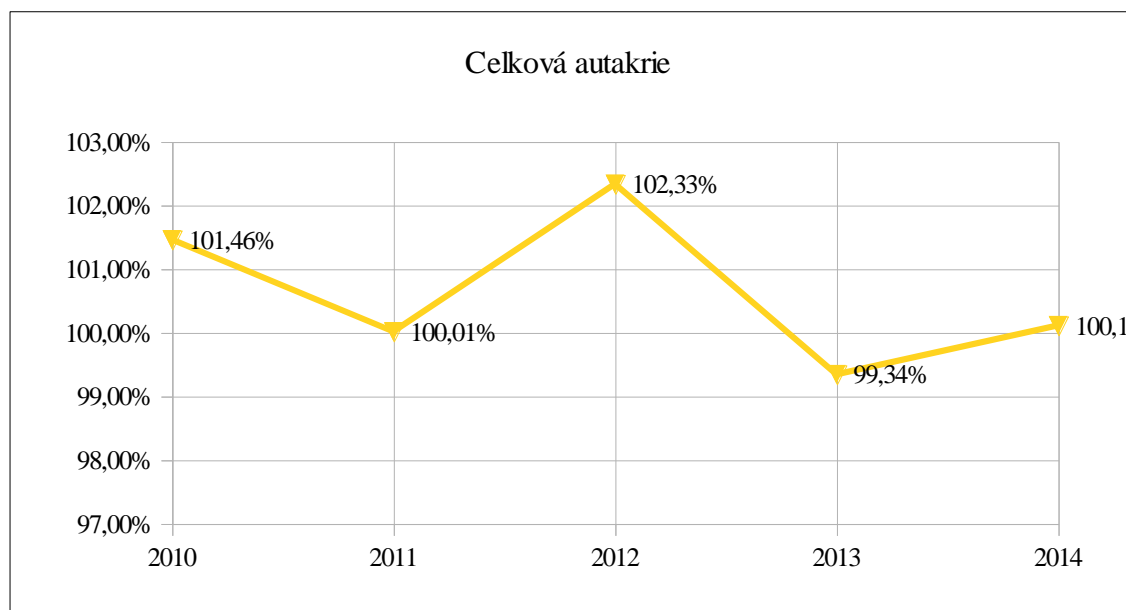
Tabulka č. 34

Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Celková autarkie					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
provozní příjmy	65 319	66 937	68 387	68 148	88 446
provozní výdaje	64 379	66 927	66 827	68 599	88 347
Celková autarkie	101,46%	100,01%	102,33%	99,34%	100,11%

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 16

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Pro příjmy i výdaje jsem použila celkové toky peněžních prostředků běžných účtů a pokladny. V roce 2013 škola nepokrývala provozními příjmy své provozní výdaje, v roce 2014 je vykryla v plné výši.

Ekonomická efektivnost vzdělávání

Jak již bylo řečeno v teoretické části mé práce, ekonomickou efektivnost vzdělávání

nelze vystihnout jedním ukazatelem. Rovněž ocenění cílů vzdělávání je velmi problematické. Nepodařilo se mi v dostupných zdrojích najít tzv. stínovou cenu všeobecného maturitního vzdělání ve finančních jednotkách. Nejnižší náklady také nelze používat jako kritérium efektivity či kvality vzdělávání. Využila jsem pouze analýzu efektivity nákladů, v které se pracuje s přímými náklady a počty žáků. Jako vstup jsem použila přímé náklady na výuku vyčerpané pod ÚZ 33353, jako výstup jsem použila počet žáků daného roku. Vzhledem k tomu, že nejsou rozlišeny náklady na jednotlivé druhy studia, použila jsem celkové přímé náklady a celkový počet žáků školy.

Analýza efektivity nákladů

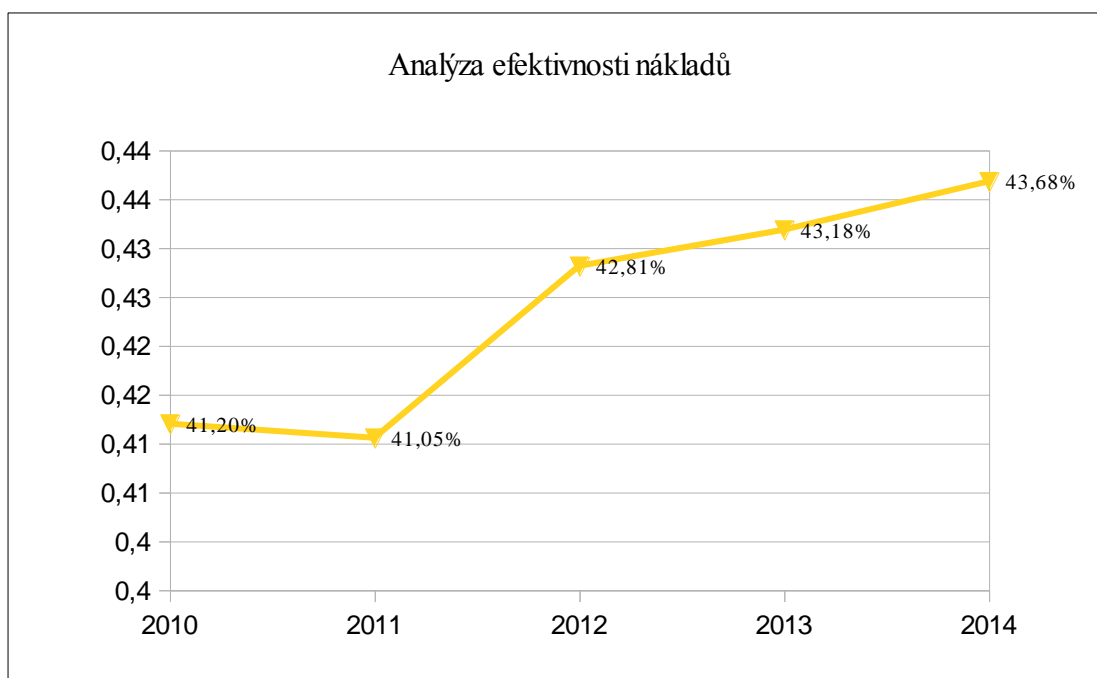
Tabulka č. 35

Analýza efektivity nákladů v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Analýza efektivity nákladů					
rok	2010	2011	2012	2013	2014
přímé náklady v tis. Kč	39 634	38 099	39 689	40 377	40 097
počet žáků	962	928	927	935	918
efektivnost nákladů	41,20	41,05	42,81	43,18	43,68

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Graf č. 17

Zdroj: interní materiály školy a vlastní zpracování

Z výše uvedených údajů vyplývá, že nejnižší vynaložené přímé náklady na jednoho žáka byly v roce 2011 a nejvyšší v roce 2014.

6 Diskuze výsledků a doporučení

6.1 Diskuze výsledků

Příspěvkové organizace se musí v oblasti financování řídit mnoha předpisy. Hospodaření s finančními prostředky je komplikované. Základním požadavkem je členění činností na hlavní a doplňkovou. Tyto činnosti stanovuje zřizovatel ve zřizovací listině. Tyto činnosti musí sledovat příspěvková organizace v účetnictví odděleně. V podstatě se setkávají dva protichůdné světy, což značně komplikuje finanční analýzy.

Pro zpracování jsem použila účetní výkazy školy - rozvahu a výkaz zisku a ztrát. Dále jsem použila rozbor hospodaření, sestavy nákladů a výnosů a další interní informace.

Pro zjištění finančního zdraví byly použity jen některé finanční ukazatele, protože některé ukazatele nejsou vhodné pro příspěvkovou organizaci.

Největší podíl na financování školy činily dotace. Dotace musí být ke konci kalendářního roku vyúčtovány. Dalším zdrojem financování byly výnosy z vlastní činnosti a výnosy z doplňkové činnosti. Hlavní činnost je dlouhodobě ztrátová, pouze v roce 2014 byla hlavní činnost zisková. Zisk vznikl převodem finančních prostředků z investičního fondu do provozu.

Nejvyšší podíl na dotacích činí dotace na pokrytí přímých nákladů na vzdělávání z MŠMT pod UZ 33353. Tato dotace se odvíjí od výkonů, což jsou počty žáků. Meziroční výkyvy v počtech žáků jsou minimální.

Dotace na provoz poskytuje zřizovatel v nedostatečné výši. Škola využívá k financování hlavní činnosti také příjmy z vlastní činnosti. Dalším zdrojem financování jsou projekty z ESF. Doplňková činnost je zisková. Kladným hospodářským výsledkem pokrývá ztrátu z činnosti hlavní. Zlepšený hospodářský výsledek škola navrhuje k rozdělení do fondu odměn a fondu rezervního. Po schválení hospodářského výsledku zřizovatelem škola provede dotaci fondů.

Nejvyšší nákladovou položkou jsou mzdové náklady a náklady související s výplatou mezd, tzn. sociální a zdravotní pojištění. Další významnou položkou jsou energie, které vzrostly spotřebou v nové části budovy. Budova je energeticky náročná a spotřeba se výrazně zvýšila. S novou částí budovy souvisí i nárůst ostatních a servisních služeb. Součástí stavby je výdejna stravy pro 1 400 strávníků na výdej 3 jídel se špičkovým

vybavením. Tím, že se vydává v průměru 650 jídel denně, je výdejna ztrátová. Z provozního hlediska se nedá snížit ani počet pracovníků.

Náklady jsou ovlivněny také akcemi žáků pořádaných školou, které si hradí žáci sami. Další významné položky, které ovlivňují náklady, jsou náklady z projektové činnosti.

Republikové normativy na přímé náklady ÚZ 33353 jsou stanovené na věkové kategorie v letech, které dostává ÚSC k přerozdělení na počet dětí v dané kategorii. Vzhledem k tomu, že rozpočet přímých nákladů není rozdělen dle věkových kategorií, je spočítán průměr v řádku Skutečnost, který je ovšem ovlivněn počtem žáků ve věkových kategoriích ve třídách.

Tabulk č. 36

Republikové normativy v letech 2010 – 2014 v Kč⁷⁶

Věková kategorie	2010	2011	2012	2013	2014
6 -14 let	46 747	46 110	49 825	49 825	50 423
15 – 18 let	54 495	53 538	57 718	57 718	58 313
19 – 21 let	47 351	45 919	49 245	49 245	49 755
Průměr republik.norm.	49 531	48 522	52 263	52 263	52 830
Skutečnost	39 634	38 099	39 689	40 377	40 097

Zdroj: materiály MŠMT, interní materiály školy a vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že rozdíly mezi normativy a skutečností jsou velmi vysoké. Tyto rozdíly vznikají přerozdělováním finančních prostředků zřizovatelem. Tímto přerozdělováním zřizovatel řeší nedostatečnou naplněnost některých oborů na školách či nedostatek dětí v kraji. Optimalizace sítě škol je velmi složité politické rozhodnutí. Školy s vyšší naplněností na nerozhodnost zřizovatele doplácí. MŠMT sice deklaruje, že sleduje výši krajských normativů, ale konkrétní výše normativů je v kompetenci zřizovatele. Další rozdíly vznikají mezi školami zřizovanými obcí a ÚSC, tj. na 2. stupni základní školy a nižším gymnáziem. Vzhledem k těmto rozdílům MŠMT

⁷⁶ <http://www.msmtcu/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-3>; <http://www.vzdelavacisluzby.cz/data/financovani-skol/normativy/prehledy-komplet/a-14.pdf>; <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cz/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-6>

již delší dobu uvažuje o změně způsobu financování.

Na základě finanční analýzy můžeme konstatovat, že škola je stabilizovaná, v meziročním srovnání se pohybuje zhruba ve stejných hodnotách. U horizontální i vertikální analýzy byly zjištěny výrazné změny u stálých aktiv v letech 2013 a 2014 z důvodu aktivace investiční výstavby. Ze stejného důvodu se výrazně zvýšil vlastní kapitál. Aktiva jsou financována vlastním kapitálem. Ve vertikální analýze je vidět výsledek hospodaření a jeho členění na hlavní a doplňkovou činnost. Ukazatele likvidity jsou mimo rozpětí jednak z důvodu existence finančních prostředků na účtech k projektům ESF a také odděleným financím k fondům školy. Tyto finanční prostředky nemůže škola používat k běžnému hospodaření a krytí všech svých krátkodobých závazků. Z tohoto důvodu škola otevírá úvěry na financování aktivit projektů, aby překlenula časový nesouladu mezi použitím a vyúčtováním, i když na běžných účtech má dostatek finančních prostředků. Ukazatel autarkie hlavní činnosti ukazuje, že škola není schopna, mimo rok 2014, pokrýt provozní náklady ze svých výnosů z hlavní činnosti. Celková autarkie ukazuje, že škola jako celek byla schopna, mimo roku 2013, krýt svoje potřeby.

6.2 Doporučení

Na základě zjištěných skutečností navrhuji opatření, která jsem rozdělila do tří skupin.

6.2.1 Doporučení pro hlavní činnost - co může ovlivnit škola:

- zajistit 100 % naplněnost tříd bilingvní sekce efektivním nábořem a výběrem jazykově nadaných žáků;
- vytvořit školní vzdělávací program, který co nejvíce odráží požadavky společnosti a trhu práce;
- akce pro propagaci školy – větší otevřenost veřejnosti, prezentovat výsledky žáků v celostátních soutěžích;
- zvýšit aktivity v hledání dárců a sponzorů jak ze strany rodičů, tak i např. vysokých škol, pro které škola vychovává budoucí studenty; vyčlenit pracovníky, kteří se budou věnovat fundraisingu;
- zajistit vyšší počet vlastních žáků, kteří se budou stravovat ve výdejně;
- vstoupit do jednání s řediteli okolních škol a zajistit větší počet žáků okolních škol ke stravování a naplnit kapacitu výdejny. Tím by se zvýšila dotace na vlastní stravované žáky;
- vstoupit do jednání se zřizovatelem o změně dodavatele dovážené stravy.

6.2.2 Doporučení pro posílení doplňkové činnosti - co může ovlivnit škola:

- připravit vzdělávací kurzy pro veřejnost a zapojit do těchto aktivit pedagogy – například ICT pro veřejnost, jazykové kurzy pro veřejnost, cvičení pro veřejnost, vzdělávací kurzy pro seniory;
- využít akreditace MŠMT pro pořádání školení či kurzů pro pedagogy jiných škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogů;
- zajistit cizí stravníky pro stravování;
- školní jídelnu využívat k pořádání akcí.

6.2.3 Doporučení všeobecná - která škola ovlivnit nemůže:

- nemluvit o optimalizaci sítě škol, ale skutečně ji provést;
- umožnit školám fungování jako skutečného právního subjektu. Se všemi povinnostmi, ale i právy a s finanční zainteresovaností školy;
- upravit pravidla hospodaření pro příspěvkové organizace. Školy, jako příspěvkové organizace, jsou omezeny v majetkoprávních věcech. Uzavírané smluvní vztahy ohledně pronájmu a výpůjčky bez souhlasu zřizovatele nesmí být delší než na 1 rok, což odrazuje některé podnikatelské subjekty od spolupráce z důvodu nejistoty;
- upravit vztah k majetku svěřeného příspěvkové organizaci zřizovatelem. V kalkulacích má škola rozpočítané odpisy majetku, tzn., že si na ně musí vydělat a tuto část nefinancuje zřizovatel. Ale škola si je nesmí daňově uznat, tzn., že si zvýší daňový základ a zaplatí vyšší daň;
- změnit pravidla pro odměňování ředitelů škol. Ředitel je hodnocen za zisk v doplňkové činnosti, pronájmy se do tohoto hodnocení nezahrnují. K pronájmům se zřizovatel staví tak, že je to zisk získaný snadno, což není úplně pravda. Ředitel by měl být hodnocen % z výnosů či zisku z této činnosti;
- přehodnotit republikové normativy – MŠMT sice finance předá zřizovateli, ale o přerozdělení nerozhoduje. Vznikají disproporce mezi kraji a jednotlivými druhy škol;
- změnit normativ u pedagogických pracovníků připočítáním přespočetných hodin do normativů vzhledem k tomu, že převážnou částí těchto hodiny se vykrývá pravidelný rozvrh vyučovacích hodin. Odměna za takovou hodinu je ve výši 200% průměrného platu a neúměrně zatěžuje rozpočet na platy;

- změnit normativ u nepedagogických pracovníků ve vztahu k ploše, nikoliv žákům. I když se počet žáků snižuje, velikost udržované plochy zůstává, o majetek se musí škola starat pořád stejně;
- omezit či odebrat dotace soukromým školám – na jedné straně MŠMT nemůže ovlivnit jejich strukturu, otevírané obory, ale financovat ji musí. Při úhradě školného rodiči hospodaří soukromá škola s vyšší částkou než školy zřizované ÚSC, MŠMT či obcí;
- udělat taková opatření, aby rozvojové programy nesuplovaly klasické financování škol.

7 Závěr

Cílem diplomové práce byla analýza nákladů a zdrojů financování konkrétní příspěvkové organizace v období 2010 – 2014 pomocí ukazatelů finanční analýzy. Vzhledem k tomu, že se jedná o příspěvkovou organizaci, nebyly zpracovány všechny ukazatele finanční analýzy, protože některé ukazatele nemají žádnou vypovídající hodnotu. Výsledky analýzy jsou srovnávány s teoretickými poznatky vycházejícími z teoretické části práce.

Z výsledků analýz můžeme konstatovat, že škola se těší uspokojivému finančnímu zdraví a je stabilizovaná. Na základě analýzy jsem navrhla doporučení ke zlepšení fungování školy, které jsem rozdělila do tří skupin.

Orientace v problematice financování školství je složitá a specifická. Normativní financování je od zavedení v roce 2003 diskutabilní. Složité finanční toky ze státního rozpočtu a z rozpočtu územních samoprávních celků jsou doplněny financemi z jiných zdrojů. Vícezdrojové financování je svázáno s mnoha právními předpisy. Výklady k těmto právním normám neexistují v okamžiku platnosti, v mnoha případech se dodatečně vytváří.

Zřizovatel sleduje naplnění funkce školy, pro kterou je zřízena. Sleduje dodržování rozpočtové kázně, dodržování právních předpisů a předpisů vydaných zřizovatelem. Sledování ekonomických ukazatelů je druhořadé, v mnoha případech v přímém rozporu s požadavky zřizovatele. Z těchto důvodů jsou příspěvkové organizace všeobecně neefektivní, mimo dění v podnikatelské sféře, pro zaměstnance v mnoha případech demotivující. Příspěvkové organizace jsou svázány mnoha předpisy a příkazy zřizovatele. Pohybují se ve stanovených mantinelech, plní pouze povinnosti stanovené zřizovatelem. Ředitel potřebuje dostat šanci samostatně se rozhodovat a manažersky řídit školu.

Není pochyb o tom, že bohatstvím státu jsou vzdělaní lidé. Ale i přes tuto obecně známou skutečnost, nejsou školy financovány tak, aby se mohly věnovat pouze vzdělávací činnosti a nemusely řešit finanční problémy. Vzdělání samo o sobě se špatně oceňuje, jeho výsledky nejsou hmatatelné. Je to vklad do budoucnosti. Cena vzdělávání se tvoří administrativně, tvoří se použitím republikových a krajových normativů. Ve financování nejde jen o finance, ale i vztahy. Tyto vztahy souvisí s poskytováním

vzdělávání. Každý z nás prošel nějakou částí vzdělávacího procesu, z tohoto důvodu se mnozí domnívají, že mu rozumí. I politici mají pocit, že mu rozumí – sice o něm mluví fundovaně, ale reformy zůstávají většinou v oblasti teoretické. Politici chtějí vidět výsledky hned, aby je mohly prezentovat. Výsledky vzdělávání nejsou vidět ihned, je to tzv. běh na dlouhou trať. Efektivitu kroků ve vztahu k financování středního školství lze posoudit nejdříve za čtyři roky.

8 Seznam použité literatury

FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 391 s. ISBN 978-80-7357-712-4.

FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 430 s. ISBN 978-80-7357-299-0.

HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná ekonomika*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 2002, 218 s. ISBN 80-248-0024-1.

HOLMAN, Robert. *Základy ekonomie pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2000, xvi, 360 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-434-1.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2002, xii, 206 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.

KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2005, 475 s. Vzdělávání účetních v ČR. ISBN 80-7261-131-3.

NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 231 s. ISBN 80-245-1068-5.

OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 261 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

POMAHAČ, Richard. *Základy teorie veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 267 s. ISBN 978-80-7380-330-8.

POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 233 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001, 322 s. ISBN 80-7178-579-2.

PUCHINGER, Zdeněk. *Financování školy: vybrané kapitoly pro regionální školy : studijní text pro distanční studium*. 2., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 72 s. ISBN 978-80-244-2591-7.

SEVEROVÁ, Lucie. *Znalostní ekonomika a vzdělávání v mezinárodním kontextu*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2011, 224 s. ISBN 978-80-87168-16-5.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, 155 s. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4041-6.

VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 207 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

9 Jiné zdroje

Vzdělávání a trh práce /online/. 2008 / cit. 2009-03-02/. Dostupný z WWW:
<http://www.nuov.cz/vzdelavani-a-trh-prace>

(Eurybase-Česká Republika-(2007/08) /online/. 2007 /cit.2008-02-25/.Dostupný z WWW:

<http://eacea.ec.europa.eu/portal/page/portal/Eurydice/EuryPage?country=CZ&lang=CS&fragment=27/>

Vzdělávací systém České republiky /online/. 2006 /cit. 2009-02-18/. Dostupný z WWW:
http://www.nvg.cz/publikace/pdf_publikace/euroguidance/cz/vzdelavaci_system-2006.pdf

ucitelskenoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010 z 8.7.2014

Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení v působnosti Olomouckého kraje na rok 2014

<http://www.msmtcu/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-3>

<http://www.vzdelavacisluzby.cz/data/financovani-skol/normativy/prehledy-komplet/a-14.pdf>

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cz/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-6>

10 Seznam zkratek

ČR – Česká republika

MŠMT – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

EU – Evropská unie

FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb

OON – ostatní osobní náklady

ONIV – ostatní neinvestiční náklady

Rgš – regionální školství

ÚSC – územně samosprávný celek

PZ – počet zaměstnanců

MP – mzdové prostředky

ROA – rentabilita celkových aktiv

ROCE – rentabilita celkového kapitálu

ROS – rentabilita tržeb

VHČ – výnosy hlavní činnosti

NHČ – náklady hlavní činnosti

PP – provozní příjmy

PV – provozní výdaje

DCF – disponibilní cash flow

NÚ – nové úvěry

CF – cash flow

VK – vlastní kapitál

CZ – cizí zdroje

ZŠ – základní škola

ESF – Evropské strukturální fondy

FRIM – fond reprodukce investičního majetku

HV – hospodářský výsledek

UZ – účelový znak

ICT – informační a komunikační technologie

Hl.č. – hlavní činnost

11 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Vývoj počtu žáků v letech 2010 - 2014

Tabulka č. 2 – Vývoj přepočteného počtu zaměstnanců v letech 2010 – 2014

Tabulka č. 3 – Horizontální analýza Rozvahy ve zkrácené verzi (sloupec neto) v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 4 – Hodnoty aktiv v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 5 – Hodnota pasiv v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 6 – Fondy školy v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 7 – Výsledovka v letech 2010 – 2014 v Kč

Tabulka č. 8 – Výnosy v letech 2010 -2014 v tis. Kč

Tabulka č. 9 – Výnosy hlavní činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 10 – Dotace z MŠMT – přímé náklady UZ 33353 v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 11 – Dotace z MŠMT – ostatní v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 12 – Dotace od zřizovatele – nepřímé náklady UZ 00020 v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 13 – Dotace od zřizovatele – ostatní v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 14 – Dotace od zřizovatele – na odpisy v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 15 – Dotace na projekty ESF v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 16 - Dotace od jiných organizací v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Tabulka č. 17 – Výnosy z vlastní činnosti v rámci hlavní činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

- Tabulka č. 18 – Výnosy z doplňkové činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 19 – Náklady hlavní činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 20 – Náklady doplňkové činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 21 – Hospodářský výsledek v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 22 – Vertikální analýza rozvahy v letech 2010 – 2014 v Kč
- Tabulka č. 23 – Vertikální analýza výsledovky v letech 2010 – 2014 v Kč
- Tabulka č. 24 – Okamžitá likvidita v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 25 – Pohotová likvidita v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 26 – Běžná likvidita v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 27 – Rentabilita aktiv – ROA v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 28 – Rentabilita dlouhodobého kapitálu – ROCE v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 29 – Rentabilita tržeb – ROS v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 30 – Celková zadluženost v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 31 – Obrat aktiv v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 32 – Koeficient samofinancování v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 33 – Ukazatel autarkie hlavní činnosti v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 34 – Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 35 – Analýza efektivnosti nákladů v letech 2010 – 2014 v tis. Kč
- Tabulka č. 36 – Republikové normativy v letech 2010 – 2014 v Kč

12 Seznam grafů

Graf č. 1 – Vývoj počtu žáků v letech 2010 – 2014

Graf č. 2 – Vývoj počtu zaměstnanců v letech 2010 – 2014

Graf č. 3 – Hodnota aktiv za období 2010 – 2014 v tis. Kč

Graf č. 4 – Hodnota pasiv za období 2010 – 2014 v tis. Kč

Graf č. 5 – Výnosy v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Graf č. 6 – Náklady za organizaci v letech 2010 – 2014 v tis. Kč

Graf č. 7 – Hospodářský výsledek před zdaněním za období 2010 – 2014 v tis. Kč

Graf č. 8 – Hospodářský výsledek po zdanění za období 2010 – 2014 v tis. Kč

Graf č. 9 – Okamžitá likvidita

Graf č. 10 – Pohotová likvidita

Graf č. 11 – Běžná likvidita

Graf č. 12 – Celková zadluženost

Graf č. 13 – Obrat aktiv

Graf č. 14 – Koeficient samofinancování

Graf č. 15 – Ukazatel autarkie hlavní činnosti

Graf č. 16 – Celková autarkie

Graf č. 17 – Analýza efektivnosti nákladů

13 Seznam vzorců

- (1) Efektivnost
- (2) Okamžitá likvidita
- (3) Pohotová likvidita
- (4) Běžná likvidita
- (5) Celková zadluženost
- (6) Rentabilita celkových aktiv
- (7) Autarkie hlavní činnosti
- (8) Celková autarkie
- (9) Obrat aktiv
- (10) Modifikovaný stupeň oddlužení
- (11) Finanční využití vlastního kapitálu
- (12) Úvěrová způsobilost z cash flow

14 Seznam příloh

Příloha č. 1 Rozvaha v letech 2010 – 2014

Příloha č. 2 Výsledovka v letech 2010 - 2014

Příloha č. 1 Rozvaha v letech 2010 – 2014

Rozvaha	Účet	31.12.2010	31.12.2010	31.12.2010
		Brutto	korekce	netto
Aktiva celkem		52 033 468,77	23 039 453,32	28 994 015,45
A Stálá aktiva		41 148 456,16	23 039 453,32	18 109 002,84
I. Dlouhodobý nehmot.majetek		124 886,80	124 886,80	-
software	013	-	-	-
drobný dlouhodobý majetek	018	124 886,80	124 886,80	-
II. Dlouhodobý hmotný majetek		41 023 569,36	22 914 566,52	18 109 002,84
pozemky	031	3 071 010,00	-	3 071 010,00
stavby	021	21 664 684,46	7 346 744,25	14 317 940,21
samost.hmot.mov.věci a soub.	022	3 489 620,08	2 869 539,45	620 080,63
drobný dlouhodobý majetek	028	12 698 282,82	12 698 282,82	-
nedokončené investice	042	99 972,00	-	99 972,00
techn. zhodnocení dl.hm.maj.	045	-	-	-
B Oběžná aktiva		10 885 012,61	-	10 885 012,61
II. Krátkodobé pohledávky		5 097 600,08	-	5 097 600,08
odběratelé	311	46 995,51	-	46 995,51
krátkodobé poskytnuté zálohy	314	212 052,00	-	212 052,00
pohledávky za zaměstnanci	335	1 000,00	-	1 000,00
Pohledávky za vybr.institucemi	348	-	-	-
náklady příštích období	381	155 548,40	-	155 548,40
příjmy příštích období	385	-	-	-
dohadné účty aktivní	388	1 433 216,96	-	1 433 216,96
ostatní krátkodobé pohledávky	377	3 248 787,21	-	3 248 787,21
III. Krátkodobý finanční majetek		5 787 412,53	-	5 787 412,53
běžný účet	241	5 600 417,72	-	5 600 417,72
běžný účet FKSP	243	79 226,81	-	79 226,81
ceniny	263	296,00	-	296,00
pokladna	261	107 472,00	-	107 472,00
Pasiva celkem		28 994 015,45	-	28 994 015,45
C Vlastní kapitál		21 485 925,92	-	21 485 925,92
I. Jmění		18 183 493,44	-	18 183 493,44
jmění	401	18 183 493,44	-	18 183 493,44
transfery na pořízení dlouh.maj.	403	-	-	-
II. Fondy		762 764,94	-	762 764,94
fond odměn	411	-	-	-
FKSP	412	108 519,28	-	108 519,28
rezervní fond ze zlepš. HV	413	349 298,61	-	349 298,61
rezervní fond z ostat.titulů	414	125 000,00	-	125 000,00
fond relprodukce maj. inv.fond	416	179 947,05	-	179 947,05
III. Výsledek hospodaření		2 539 667,54	-	2 539 667,54
výsledek hospod. běž.úč.obd.	493	1 340,77	-	1 340,77
výsledek hospod. ve schval.říz.	431	-	-	-
výsledek hospod.přečhoz.obd.	432	2 538 326,77	-	2 538 326,77
D Cizí zdroje		7 508 089,53	-	7 508 089,53
II. Dlouhodobé závazky		-	-	-
dlouh. Přij. zálohy na transfery	472	-	-	-
III. Krátkodobé závazky		7 508 089,53	-	7 508 089,53
krátkodobé úvěry	281	-	-	-
dodavatelé	321	462 148,49	-	462 148,49
krátkodobé přijaté zálohy	324	918 431,51	-	918 431,51
zaměstnanci	331	29 540,00	-	29 540,00
jiné závazky vůči zaměstnan.	333	150,00	-	150,00
sociální zabezpečení	336	1 209 976,00	-	1 209 976,00
zdravotní zabezpečení	337	-	-	-
důchodové spoření	338	-	-	-
daň z příjmů	341	-	-	-
ostatní daně, poplatky	342	316 591,00	-	316 591,00
závazky k vybraným vlád.inst.	349	-	-	-
krátk. Přij. zálohy na transtery	374	2 341 575,53	-	2 341 575,53
výdaje příštích období	383	529,00	-	529,00
výnosy příštích období	384	34 077,00	-	34 077,00
dohadné účty pasivní	389	14 000,00	-	14 000,00
ostatní krátkodobé závazky	378	2 181 071,00	-	2 181 071,00

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Příloha č. 1 Rozvaha v letech 2010 – 2014 - pokračování

Rozvaha	Účet	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2011
		Brutto	korekce	netto
Aktiva celkem		54 499 807,84	24 832 062,02	29 667 545,82
A Stálá aktiva		42 709 989,86	24 832 062,02	17 877 727,84
I. Dlouhodobý nehmot.majetek		158 906,80	158 906,80	-
software	013	-	-	-
drobný dlouhodobý majetek	018	158 906,80	158 906,80	-
II. Dlouhodobý hmotný majetek		42 551 083,06	24 673 155,22	17 877 727,84
pozemky	031	3 071 010,00	-	3 071 010,00
stavby	021	21 664 684,46	7 690 196,25	13 974 488,21
samost.hmot.mov.věci a soub.	022	4 063 972,08	3 231 742,45	832 229,63
drobný dlouhodobý majetek	028	13 751 416,52	13 751 216,52	-
nedokončené investice	042	-	-	-
techn. zhodnocení dl.hm.maj.	045	-	-	-
B Oběžná aktiva		11 789 817,98	-	11 789 817,98
II. Krátkodobé pohledávky		5 992 506,89	-	5 992 506,89
odběratelé	311	83 373,80	-	83 373,80
krátkodobé poskytnuté zálohy	314	126 374,00	-	126 374,00
pohledávky za zaměstnanci	335	-	-	-
Pohledávky za vybr.institucemi	348	-	-	-
náklady příštích období	381	236 387,00	-	236 387,00
příjmy příštích období	385	-	-	-
dohadné účty aktivní	388	2 294 105,60	-	2 294 105,60
ostatní krátkodobé pohledávky	377	3 252 266,49	-	3 252 266,49
III. Krátkodobý finanční majetek		5 797 311,09	-	5 797 311,09
běžný účet	241	5 678 449,58	-	5 678 449,58
běžný účet FKSP	243	69 358,51	-	69 358,51
ceniny	263	332,00	-	332,00
pokladna	261	49 171,00	-	49 171,00
Pasiva celkem		29 667 545,82	-	29 667 545,82
C Vlastní kapitál		21 776 537,20	-	21 776 537,20
I. Jmění		17 972 887,44	-	17 972 887,44
jmění	401	17 972 887,44	-	17 972 887,44
transfery na pořízení dlouh.maj.	403	-	-	-
II. Fondy		1 258 858,60	-	1 258 858,60
fond odměn	411	-	-	-
FKSP	412	62 377,28	-	62 377,28
rezervní fond ze zlepš. HV	413	349 298,61	-	349 298,61
rezervní fond z ostat.titulů	414	589 964,66	-	589 964,66
fond relprodukce maj, inv.fond	416	257 218,05	-	257 218,05
III. Výsledek hospodaření		2 544 791,16	-	2 544 791,16
výsledek hospod. běž.úč.obd.	493	5 123,62	-	5 123,62
výsledek hospod. ve schval.říz.	431	-	-	-
výsledek hospod.přechoz.obd.	432	2 539 667,54	-	2 539 667,54
D Cizí zdroje		7 891 008,62	-	7 891 008,62
II. Dlouhodobé závazky		-	-	-
dlouh. Přij. zálohy na transfery	472	-	-	-
III. Krátkodobé závazky		7 891 008,62	-	7 891 008,62
krátkodobé úvěry	281	-	-	-
dodavatelé	321	625 967,40	-	625 967,40
krátkodobé přijaté zálohy	324	961 549,00	-	961 549,00
zaměstnanci	331	33 725,00	-	33 725,00
jiné závazky vůči zaměstnan.	333	-	-	-
sociální zabezpečení	336	1 280 530,00	-	1 280 530,00
zdravotní zabezpečení	337	-	-	-
důchodové spoření	338	-	-	-
daň z příjmů	341	-	-	-
ostatní daně, poplatky	342	351 104,00	-	351 104,00
závazky k vybraným vlád.inst.	349	175,00	-	175,00
krátk. Přij. zálohy na transtery	374	2 131 468,22	-	2 131 468,22
výdaje příštích období	383	35,00	-	35,00
výnosy příštích období	384	5 864,00	-	5 864,00
dohadné účty pasivní	389	220 500,00	-	220 500,00
ostatní krátkodobé závazky	378	2 280 091,00	-	2 280 091,00

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Příloha č. 1 Rozvaha v letech 2010 – 2014 - pokračování

Rozvaha	Účet	31..12.2012	31..12.2012	31..12.2012
		Brutto	korekce	netto
Aktiva celkem		59 714 664,06	25 377 720,06	34 336 944,00
A Stálá aktiva		44 320 366,40	25 377 720,06	18 942 646,34
I. Dlouhodobý nehmot.majetek		212 498,80	212 498,80	-
software	013	-	-	-
drobný dlouhodobý majetek	018	212 498,80	212 498,80	-
II. Dlouhodobý hmotný majetek		44 107 867,60	25 165 221,26	18 942 646,34
pozemky	031	3 071 010,00	-	3 071 010,00
stavby	021	22 062 538,16	6 877 211,10	15 185 327,06
samost.hmot.mov.věci a soub.	022	4 012 332,08	3 375 208,45	637 123,63
drobný dlouhodobý majetek	028	14 912 801,71	14 912 801,71	-
nedokončené investice	042	49 185,65	-	49 185,65
techn. zhodnocení dl.hm.maj.	045	-	-	-
B Oběžná aktiva		15 394 297,66	-	15 394 297,66
II. Krátkodobé pohledávky		8 026 581,57	-	8 026 581,57
odběratelé	311	130 527,69	-	130 527,69
krátkodobé poskytnuté zálohy	314	147 724,00	-	147 724,00
pohledávky za zaměstnanci	335	-	-	-
Pohledávky za vybr.institucemi	348	-	-	-
náklady příštích období	381	22 295,50	-	22 295,50
příjmy příštích období	385	-	-	-
dohadné účty aktivní	388	4 473 767,89	-	4 473 767,89
ostatní krátkodobé pohledávky	377	3 252 266,49	-	3 252 266,49
III. Krátkodobý finanční majetek		7 367 716,09	-	7 367 716,09
běžný účet	241	7 190 563,08	-	7 190 563,08
běžný účet FKSP	243	139 423,01	-	139 423,01
ceniny	263	440,00	-	440,00
pokladna	261	37 290,00	-	37 290,00
Pasiva celkem		34 336 944,00	-	34 336 944,00
C Vlastní kapitál		24 495 832,60	-	24 495 832,60
I. Jmění		18 988 620,29	-	18 988 620,29
jmění	401	18 826 866,29	-	18 826 866,29
transfery na pořízení dlouh.maj.	403	161 754,00	-	161 754,00
II. Fondy		2 941 968,41	-	2 941 968,41
fond odměn	411	-	-	-
FKSP	412	136 688,28	-	136 688,28
rezervní fond ze zlepš. HV	413	350 422,23	-	350 422,23
rezervní fond z ostat.titulů	414	2 096 368,20	-	2 096 368,20
fond relprodukce maj. inv.fond	416	358 489,70	-	358 489,70
III. Výsledek hospodaření		2 565 243,90	-	2 565 243,90
výsledek hospod. běž.úč.obd.	493	25 576,36	-	25 576,36
výsledek hospod. ve schval.říz.	431	-	-	-
výsledek hospod.přechoz.obd.	432	2 539 667,54	-	2 539 667,54
D Cizí zdroje		9 841 111,40	-	9 841 111,40
II. Dlouhodobé závazky		2 220 701,20	-	2 220 701,20
dlouh. Přij. zálohy na transfery	472	2 220 701,20	-	2 220 701,20
III. Krátkodobé závazky		7 620 410,20	-	7 620 410,20
krátkodobé úvěry	281	741 741,00	-	741 741,00
dodavatelé	321	340 147,37	-	340 147,37
krátkodobé přijaté zálohy	324	1 108 931,00	-	1 108 931,00
zaměstnanci	331	36 363,00	-	36 363,00
jiné závazky vůči zaměstnan.	333	-	-	-
sociální zabezpečení	336	1 257 182,00	-	1 257 182,00
zdravotní zabezpečení	337	-	-	-
důchodové spoření	338	-	-	-
daň z příjmů	341	-	-	-
ostatní daně, poplatky	342	325 542,00	-	325 542,00
závazky k vybraným vlád.inst.	349	-	-	-
krátk. Přij. zálohy na transtery	374	1 509 726,63	-	1 509 726,63
výdaje příštích období	383	10 942,20	-	10 942,20
výnosy příštích období	384	17 941,00	-	17 941,00
dohadné účty pasivní	389	1 000,00	-	1 000,00
ostatní krátkodobé závazky	378	2 270 894,00	-	2 270 894,00

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Příloha č. 1 Rozvaha v letech 2010 – 2014 - pokračování

Rozvaha	Účet	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013
		Brutto	korekce	netto
Aktiva celkem		258 566 792,54	35 026 164,18	223 540 628,36
A Stálá aktiva		243 793 790,13	35 026 164,18	208 767 625,95
I. Dlouhodobý nehmot.majetek		341 825,56	227 259,80	114 565,76
software	013	121 309,76	6 744,00	114 565,76
drobný dlouhodobý majetek	018	220 515,80	220 515,80	-
II. Dlouhodobý hmotný majetek		243 451 964,57	34 798 904,38	208 653 060,19
pozemky	031	3 071 010,00	-	3 071 010,00
stavby	021	204 742 150,24	8 262 607,10	196 479 543,14
samost.hmot.mov.věci a soub.	022	12 849 485,50	3 746 978,45	9 102 507,05
drobný dlouhodobý majetek	028	22 789 318,83	22 789 318,83	-
nedokončené investice	042	-	-	-
techn. zhodnocení dl.hm.maj.	045	-	-	-
B Oběžná aktiva		14 773 002,41	-	14 773 002,41
II. Krátkodobé pohledávky		7 856 678,82	-	7 856 678,82
odběratelé	311	277 617,69	-	277 617,69
krátkodobé poskytnuté zálohy	314	153 781,00	-	153 781,00
pohledávky za zaměstnanci	335	16 573,00	-	16 573,00
Pohledávky za vybr.institucemi	348	-	-	-
náklady příštích období	381	34 364,00	-	34 364,00
příjmy příštích období	385	-	-	-
dohadné účty aktivní	388	4 123 636,94	-	4 123 636,94
ostatní krátkodobé pohledávky	377	3 250 706,19	-	3 250 706,19
III. Krátkodobý finanční majetek		6 916 323,59	-	6 916 323,59
běžný účet	241	6 624 602,53	-	6 624 602,53
běžný účet FKSP	243	215 777,06	-	215 777,06
ceniny	263	281,00	-	281,00
pokladna	261	75 663,00	-	75 663,00
Pasiva celkem		223 540 628,36	-	223 540 628,36
C Vlastní kapitál		213 931 627,28	-	213 931 627,28
I. Jmění		208 823 941,55	-	208 823 941,55
jmění	401	208 701 031,55	-	208 701 031,55
transfery na pořízení dlouh.maj.	403	122 910,00	-	122 910,00
II. Fondy		2 668 938,33	-	2 668 938,33
fond odměn	411	13 000,00	-	13 000,00
FKSP	412	219 582,78	-	219 582,78
rezervní fond ze zlepš. HV	413	355 998,59	-	355 998,59
rezervní fond z ostat.titulů	414	1 455 637,91	-	1 455 637,91
fond relprodukce maj, inv.fond	416	624 719,05	-	624 719,05
III. Výsledek hospodaření		2 438 747,40	-	2 438 747,40
výsledek hospod. běž.úč.obd.	493	100 920,14	-	100 920,14
výsledek hospod. ve schval.říz.	431	-	-	-
výsledek hospod.přechoz.obd.	432	2 539 667,54	-	2 539 667,54
D Cizí zdroje		9 609 001,08	-	9 609 001,08
II. Dlouhodobé závazky		4 108 937,27	-	4 108 937,27
dlouh. Přij. zálohy na transfery	472	4 108 937,27	-	4 108 937,27
III. Krátkodobé závazky		5 500 063,81	-	5 500 063,81
krátkodobé úvěry	281	-	-	-
dodavatelé	321	314 077,16	-	314 077,16
krátkodobé přijaté zálohy	324	1 037 401,90	-	1 037 401,90
zaměstnanci	331	2 331 544,00	-	2 331 544,00
jiné závazky vůči zaměstnan.	333	2 834,00	-	2 834,00
sociální zabezpečení	336	1 293 940,00	-	1 293 940,00
zdravotní zabezpečení	337	-	-	-
důchodové spoření	338	-	-	-
daň z příjmů	341	33 300,00	-	33 300,00
ostatní daně, poplatky	342	359 226,00	-	359 226,00
závazky k vybraným vlád.inst.	349	69 866,00	-	69 866,00
krátk. Přij. zálohy na transtery	374	-	-	-
výdaje příštích období	383	43 186,75	-	43 186,75
výnosy příštích období	384	3 029,00	-	3 029,00
dohadné účty pasivní	389	4 600,00	-	4 600,00
ostatní krátkodobé závazky	378	7 059,00	-	7 059,00

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Příloha č. 1 Rozvaha v letech 2010 – 2014 - dokončení

Rozvaha	Účet	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2014
		Brutto	korekce	netto
Aktiva celkem		274 423 220,33	41 612 319,38	232 810 900,95
A Stálá aktiva		260 632 679,27	41 612 319,38	219 020 359,89
I. Dlouhodobý nehmot.majetek		1 169 762,82	499 550,70	670 212,12
software	013	759 229,12	89 017,00	670 212,12
drobný dlouhodobý majetek	018	410 533,70	410 533,70	-
II. Dlouhodobý hmotný majetek		259 462 916,45	41 112 768,68	218 350 147,77
pozemky	031	3 071 010,00	-	3 071 010,00
stavby	021	215 880 628,78	11 716 116,10	204 164 512,68
samost.hmot.mov.věci a soub.	022	16 075 195,62	4 960 570,53	11 114 625,09
drobný dlouhodobý majetek	028	24 436 082,05	24 436 082,05	-
nedokončené investice	042	-	-	-
techn. zhodnocení dl.hm.maj.	045	-	-	-
B Oběžná aktiva		13 790 541,06	-	13 790 541,06
II. Krátkodobé pohledávky		6 775 334,10	-	6 775 334,10
odběratelé	311	98 728,08	-	98 728,08
krátkodobé poskytnuté zálohy	314	169 934,00	-	169 934,00
pohledávky za zaměstnanci	335	-	-	-
Pohledávky za vybr.institucemi	348	-	-	-
náklady příštích období	381	224 830,84	-	224 830,84
příjmy příštích období	385	20 267,00	-	20 267,00
dohadné účty aktivní	388	3 012 786,97	-	3 012 786,97
ostatní krátkodobé pohledávky	377	3 248 787,21	-	3 248 787,21
III. Krátkodobý finanční majetek		7 015 206,96	-	7 015 206,96
běžný účet	241	6 649 140,68	-	6 649 140,68
běžný účet FKSP	243	295 440,28	-	295 440,28
ceniny	263	242,00	-	242,00
pokladna	261	70 384,00	-	70 384,00
Pasiva celkem		232 810 900,95	-	232 810 900,95
C Vlastní kapitál		224 728 701,86	-	224 728 701,86
I. Jmění		219 030 037,49	-	219 030 037,49
jmění	401	218 891 450,49	-	218 891 450,49
transfery na pořízení dlouh.maj.	403	138 587,00	-	138 587,00
II. Fondy		2 605 219,14	-	2 605 219,14
fond odměn	411	6 000,00	-	6 000,00
FKSP	412	316 059,28	-	316 059,28
rezervní fond ze zlepš. HV	413	349 298,61	-	349 298,61
rezervní fond z ostat.titulů	414	726 838,12	-	726 838,12
fond relprodukce maj, inv.fond	416	1 207 023,13	-	1 207 023,13
III. Výsledek hospodaření		3 093 445,23	-	3 093 445,23
výsledek hospod. běž.úč.obd.	493	647 997,85	-	647 997,85
výsledek hospod. ve schval.říz.	431	-	-	-
výsledek hospod.přeřez.obd.	432	2 445 447,38	-	2 445 447,38
D Cizí zdroje		8 082 199,09	-	8 082 199,09
II. Dlouhodobé závazky		1 683 998,79	-	1 683 998,79
dlouh. Přij. zálohy na transfery	472	1 683 998,79	-	1 683 998,79
III. Krátkodobé závazky		6 398 200,30	-	6 398 200,30
krátkodobé úvěry	281	900 000,00	-	900 000,00
dodavatelé	321	567 042,65	-	567 042,65
krátkodobé přijaté zálohy	324	879 096,73	-	879 096,73
zaměstnanci	331	2 302 442,00	-	2 302 442,00
jiné závazky vůči zaměstnan.	333	7 696,00	-	7 696,00
sociální zabezpečení	336	917 331,00	-	917 331,00
zdravotní zabezpečení	337	395 190,00	-	395 190,00
důchodové spoření	338	3 992,00	-	3 992,00
daň z příjmů	341	55 710,00	-	55 710,00
ostatní daně, poplatky	342	337 139,00	-	337 139,00
závazky k vybraným vlád.inst.	349	13 663,92	-	13 663,92
krátk. Přij. zálohy na transfery	374	-	-	-
výdaje příštích období	383	1 595,00	-	1 595,00
výnosy příštích období	384	840,00	-	840,00
dohadné účty pasivní	389	9 641,00	-	9 641,00
ostatní krátkodobé závazky	378	6 821,00	-	6 821,00

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Příloha č. 2 Výkaz zisku a ztráty v letech 2010 – 2014

Výkaz zisku a ztráty	účet	k 31.12.2010	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 31.12.2011
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A. Náklady celkem		53 203 110,36	676 044,30	54 884 892,50	519 687,07
I. Náklady z činnosti		53 168 720,36	676 044,30	54 852 383,88	519 214,07
spotřeba materiálu	501	2 466 848,74	42 903,00	2 446 758,49	40 438,00
spotřeba energie	502	2 286 698,44	191 548,30	2 270 010,93	106 196,07
opravy a udržování	511	367 903,30	126 294,00	358 375,00	51 986,00
cestovné	512	335 303,00	-	322 872,00	-
náklady na repréz.	513	22 822,00	1 111,00	17 852,00	941,00
ostatní služby	518	4 707 678,48	148 059,00	5 384 048,46	139 090,00
mzdové náklady	521	30 860 006,00	124 738,00	32 089 579,00	134 037,00
zák. soc. pojištění	524	10 272 971,00	27 109,00	10 679 613,00	32 597,00
jiné sociál.pojištění	525	125 430,00	492,00	133 646,00	428,00
zák. soc. náklady	527	569 441,00	754,00	286 850,00	415,00
jiné sociál.náklady	528	204 196,00	-	248 936,00	-
jiné daně a poplatky	538	2 990,00	-	735,00	-
jiné pokuty a penále	542	-	-	-	-
odpisy dl. majetku	551	456 891,00	13 036,00	511 069,00	13 086,00
nákl.z vyřaz.pohl.	557	-	-	-	-
nákl. z dr.dl.majetku	558	-	-	-	-
ost. nákl. z činnosti	549	489 541,40	-	102 039,00	-
II. Finanční náklady		34 390,00	-	32 508,62	473,00
kurzové ztráty	563	-	-	959,62	-
ost.finan. nákl.	569	34 390,00	-	31 549,00	473,00
V Daň z příjmů		-	-	-	-
daň z příjmů	591	-	-	-	-
B. Výnosy celkem		53 099 281,13	781 214,30	54 432 510,92	977 192,25
I. Výnosy z činnosti		3 582 001,49	781 214,30	3 232 466,01	977 192,25
výnosy z prodeje služeb	602	2 846 534,30	107 325,60	2 854 737,00	95 779,20
výnosy z pronájmu	603	-	665 388,70	-	881 413,05
aktivace vnitroorg.sl.	622	-	1 500,00	-	-
výnosy z prodeje dl.m.	646	-	-	-	-
čerpání fondů	648	494 544,00	-	22 283,00	-
ost.výnosy z činnosti	649	240 923,19	7 000,00	355 446,01	-
II. Finanční výnosy		2 103,38	-	1 939,28	-
úroky	662	2 103,38	-	1 939,28	-
IV. Výnosy z transferů		49 515 176,26	-	51 198 105,63	-
výn. vybr.míst.vl.inst.	672	49 515 176,26	-	51 198 105,63	-
C. Výsledek hospodař.		-	-	-	-
výsl.hosp.před zdaněn.		- 103 829,23	105 170,00	- 452 381,58	457 505,18
výsl.hosp.běž.úč.obd.		- 103 829,23	105 170,00	- 452 381,58	457 505,18

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Příloha č. 2 Výkaz zisku a ztráty v letech 2010 – 2014 - pokračování

Výkaz zisku a ztráty	účet	k 31.12.2012	k 31.12.2012	k 31.12.2013	k 31.12.2013
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A. Náklady celkem		52 209 276,90	550 683,37	55 162 603,78	591 435,85
I. Náklady z činnosti		52 207 079,86	535 363,37	55 160 009,25	558 135,85
spotřeba materiálu	501	1 623 084,25	5 039,00	1 421 930,00	9 324,00
spotřeba energie	502	2 216 043,69	117 735,83	2 867 817,62	180 759,00
opravy a udržování	511	313 892,80	165 058,00	286 094,05	69 051,85
cestovné	512	263 449,00	752,00	372 641,00	-
náklady na reprez.	513	14 965,00	950,00	18 431,00	1 250,00
ostatní služby	518	4 971 463,89	17 919,00	4 975 081,53	77 153,00
mzdové náklady	521	30 975 346,00	182 931,00	31 545 871,00	157 458,00
zák. soc. pojištění	524	10 221 967,00	30 375,00	10 149 863,00	28 981,00
jiné sociál.pojištění	525	126 040,40	768,00	123 880,00	372,00
zák. soc. náklady	527	287 946,00	749,00	290 345,00	515,00
jiné sociál.náklady	528	166 356,00	-	121 864,50	-
jiné daně a poplatky	538	13 151,63	-	23 856,00	-
jiné pokuty a penále	542	-	-	-	-
odpisy dl. majetku	551	532 195,00	13 086,00	1 867 138,00	33 272,00
nákl.z vyřaz.pohl.	557	-	-	3 479,28	-
nákl. z dr.dl.majetku	558	338 614,00	-	939 468,89	-
ost. nákl. z činnosti	549	142 565,20	0,54	152 248,38	-
II. Finanční náklady		2 197,04	-	2 594,53	-
kurzové ztráty	563	2 197,04	-	2 594,53	-
ost.finan. nákl.	569	-	-	-	-
V Daň z příjmů		-	15 320,00	-	33 300,00
daň z příjmů	591	-	15 320,00	-	33 300,00
B. Výnosy celkem		51 925 668,56	859 868,07	54 564 061,41	1 089 058,08
I. Výnosy z činnosti		2 902 600,12	859 868,07	2 987 167,00	1 089 058,08
výnosy z prodeje služeb	602	2 462 848,69	74 330,20	2 659 698,82	32 418,20
výnosy z pronájmu	603	-	785 237,74	-	1 056 639,42
aktivace vnitroorg.sl.	622	-	-	-	-
výnosy z prodeje dl.m.	646	-	-	5 000,00	-
čerpání fondů	648	217 403,60	-	72 852,00	-
ost.výnosy z činnosti	649	222 347,83	300,13	249 616,18	0,46
II. Finanční výnosy		1 522,74	-	509,38	-
úroky	662	1 522,74	-	509,38	-
IV. Výnosy z transferů		49 021 545,70	-	51 576 385,03	-
výn. vybr.míst.vl.inst.	672	49 021 545,70	-	51 576 385,03	-
C. Výsledek hospodař.		-	-	-	-
výsl.hosp.před zdaněn.		- 283 608,34	324 504,70	- 598 542,37	530 922,23
výsl.hosp.běž.úč.obd.		- 283 608,34	309 184,70	- 598 542,37	497 622,23

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování

Příloha č. 2 Výkaz zisku a ztráty v letech 2010 – 2014 - dokončení

Výkaz zisku a ztráty	účet	k 31.12.2014	k 31.12.2014
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A. Náklady celkem		59 313 427,12	756 242,04
I. Náklady z činnosti		59 304 657,22	681 983,04
spotřeba materiálu	501	1 964 328,93	34 193,76
spotřeba energie	502	3 076 016,02	159 789,46
opravy a udržování	511	586 189,77	174 077,00
cestovné	512	324 011,00	-
náklady na reprez.	513	26 061,00	-
ostatní služby	518	4 115 294,73	115 624,65
mzdové náklady	521	32 349 113,00	112 017,00
zák. soc. pojištění	524	10 434 740,00	2 946,00
jiné sociál.pojištění	525	128 402,00	141,00
zák. soc. náklady	527	290 257,00	-
jiné sociál.náklady	528	86 025,50	-
jiné daně a poplatky	538	950,00	-
jiné pokuty a penále	542	1 133,00	-
odpisy dl. majetku	551	4 964 089,08	70 964,00
nákl.z vyřaz.pohl.	557	-	-
nákl. z dr.dl.majetku	558	803 451,84	12 230,00
ost. nákl. z činnosti	549	154 594,35	0,17
II. Finanční náklady		514,62	-
kurzové ztráty	563	514,62	-
ost.finan. nákl.	569	-	-
V Daň z příjmů		8 255,28	74 259,00
daň z příjmů	591	8 255,28	74 259,00
B. Výnosy celkem		59 620 668,24	1 096 998,77
I. Výnosy z činnosti		2 569 274,17	1 096 998,77
výnosy z prodeje služeb	602	2 240 724,85	-
výnosy z pronájmu	603	-	1 096 998,77
aktivace vnitroorg.sl.	622	-	-
výnosy z prodeje dl.m.	646	-	-
čerpání fondů	648	57 109,00	-
ost.výnosy z činnosti	649	271 440,32	-
II. Finanční výnosy		22,55	-
úroky	662	22,55	-
IV. Výnosy z transferů		57 051 371,52	-
výn. vybr.míst.vl.inst.	672	57 051 371,52	-
C. Výsledek hospodař.		-	-
výsl.hosp.před zdaněn.		315 496,40	415 015,73
výsl.hosp.běž.úč.obd.		307 241,12	340 756,73

Zdroj: výkazy školy a vlastní zpracování